VILNIAUS UNIVERSITETAS
ŠIAULIŲ AKADEMIJA

PRADINIO UGDYMO PEDAGOGIKA IR IKIMOKYKLINIS UGDYMAS BAKALAURO STUDIJŲ PROGRAMA

GABIJA ARMANAVIČIŪTĖ

Bakalauro baigiamasis darbas

TĖVŲ IR MOKYTOJŲ BENDRADARBIAVIMO STRATEGIJOS IKIMOKYKLINIAME UGDYME

Darbo vadovė: Vaida Padgurskytė

Šiauliai, 2025

Studijuojančiojo, teikiančio baigiamąjį darbą, GARANTIJA

WARRANTY of Final Thesis

Vardas, pavardė *Name, Surname*	**Gabija Armanavičiūtė**
Padalinys *Faculty*	**Šiaulių akademija** ***Šiauliai Academy***
Studijų programa *Study Programme*	**Pradinio ugdymo pedagogika ir ikimokyklinis ugdymas** ***Primary education pedagogy and preschool education***
Darbo pavadinimas *Thesis topic*	**Tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo strategijos ikimokykliniame ugdyme** ***Strategies for Parent-Teacher Collaboration in Preschool Education***
Darbo tipas *Thesis type*	**Baigiamasis darbas** ***Final Thesis***

Garantuoju, kad mano baigiamasis darbas yra parengtas sąžiningai ir savarankiškai, kitų asmenų indėlio į parengtą darbą nėra. Jokių neteisėtų mokėjimų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

I guarantee that my thesis is prepared in good faith and independently, there is no contribution to this work from other individuals. I have not made any illegal payments related to this work.

Šiame darbe tiesiogiai ar netiesiogiai panaudotos kitų šaltinių citatos yra pažymėtos literatūros nuorodose.

Quotes from other sources directly or indirectly used in this thesis, are indicated in literature references.

Aš, Gabija Armanavičiūtė, pateikdamas (-a) šį darbą, patvirtinu (*pažymėti*) ☒
I, Gabija Armanavičiūtė, by submitting this paper confirm (check)

Embargo laikotarpis
Embargo Period

Prašau nustatyti šiam baigiamajam darbui toliau nurodytos trukmės embargo laikotarpį:
I am requesting an embargo of this thesis for the period indicated below:

☐ _____ mėnesių / *months*
(embargo laikotarpis negali viršyti 60 mėn. / *an embargo period shall not exceed 60 months*).

☒ Embargo laikotarpis nereikalingas / *no embargo requested.*

Embargo laikotarpio nustatymo priežastis / *Reason for embargo period*:

SANTRAUKA

Tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo strategijos ikimokykliniame ugdyme

Bakalauro baigiamajame darbe nagrinėjama tėvų ir mokytojų bendravimo bei bendradarbiavimo strategijų raiška ikimokyklinio ugdymo kontekste. Tyrimo aktualumą lemia šiuolaikinės šeimos vaidmens transformacijos ir išryškėjanti būtinybė stiprinti mokytojų bei tėvų bendradarbiavimą, siekiant užtikrinti visapusišką vaiko ugdymo kokybę. **Tyrimo objektas**: tėvų ir mokytojų bendravimo ir bendradarbiavimo strategijos ikimokykliniame ugdyme. **Probleminiai klausimai:** kokie veiksniai lemia tėvų ir mokytojų bendravimo efektyvumą šiuolaikinėje mokykloje? Su kokiais pagrindiniais iššūkiais susiduria tėvai ir mokytojai siekiant konstruktyvaus bendradarbiavimo. **Tyrimo tikslas:** atskleisti tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo ypatumus ikimokyklinio ugdymo įstaigose. **Tyrimo uždaviniai:** teorinės literatūros analize, bendradarbiavimo būdų ir iššūkių identifikavimas bei asmeninių pedagoginių kompetencijų refleksija. **Tyrimo metodai:** *teoriniai:* mokslinės literatūros ir švietimo dokumentų analizė, *empiriniai:* kiekybinė apklausa, *statistiniai:* kokybinė ir kiekybinė duomenų analizė. **Tyrimo imtį** sudarė 99 tėvai ir 73 ikimokyklinio ugdymo mokytojai.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad tėvų ir mokytojų bendravimo efektyvumui didžiausią įtaką daro atvirumas, nuosekli komunikacija ir pasitikėjimas, tačiau trukdžiais tampa laiko stoka, skirtingi lūkesčiai bei bendradarbiavimo formų ribotumas. Tyrimas parodė poreikį plėtoti inovatyvias, tėvams patrauklias komunikacijos formas ir stiprinti pedagoginį švietimą.

Raktiniai žodžiai: tėvai, mokytojai, bendradarbiavimas, ikimokyklinis ugdymas.

SUMMARY

Strategies for Parent-Teacher Collaboration in Preschool Education

The bachelor's thesis examines the expression of communication and collaboration strategies between parents and teachers in the context of preschool education. The relevance of the research is determined by the transformation of the modern family role and the emerging need to strengthen cooperation between teachers and parents in order to ensure the comprehensive quality of child education. **Object of the research:** communication and collaboration strategies between parents and teachers in preschool education. **Research questions:** What factors influence the effectiveness of parent-teacher communication in modern educational settings? What are the main challenges parents and teachers face in striving for constructive collaboration? **Aim of the research:** to reveal the characteristics of parent-teacher collaboration in preschool education institutions. **Research objectives:** analysis of theoretical literature, identification of collaboration methods and challenges, and reflection on personal pedagogical competencies. **Research methods:** Theoretical: analysis of scientific literature and educational documents. Empirical: quantitative survey. Statistical: qualitative and quantitative data analysis. **The research sample** consisted of 99 parents and 73 preschool education teachers.

The results of the study revealed that openness, consistent communication, and mutual trust have the greatest influence on the effectiveness of parent-teacher interaction. However, time constraints, differing expectations, and limited forms of collaboration pose significant obstacles. The study highlighted the need to develop innovative and appealing forms of communication for parents and to enhance pedagogical education.

Keywords: parents, teachers, collaboration, preschool education.

TURINYS

ĮVADAS **6**

1. TĖVŲ IR MOKYTOJŲ BENDRADARBIAVIMO STRATEGIJOS IKIMOKYKLINIAME UGDYME: TEORINIAI KONTEKSTAI **9**

1.1. Tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo samprata **9**

1.2. Pozityvaus bendravimo įtaka tėvų ir mokytojų partnerystės svarba **11**

1.3. Tėvų ir mokytojų bendravimo modeliai ir formos **13**

1.4. Veiksniai, darantys įtaką tėvų ir mokytojų bendradarbiavimui **16**

1.5. Iššūkiai tėvų ir mokytojų bendravime ir bendradarbiavime **19**

2. TĖVŲ IR MOKYTOJŲ BENDRADARBIAVIMO EMPIRINIS TYRIMAS **22**

2.1. Tyrimo metodika ir organizavimas **22**

2.2. Tėvų apklausos rezultatų analizė **24**

2.3. Mokytojų apklausos rezultatų analizė **42**

3. PEDAGOGINIŲ STUDIJŲ METŲ ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ REFLEKSIJA **55**

IŠVADOS **74**

REKOMENDACIJOS **76**

ŠALTINIAI **77**

PRIEDAI **84**

ĮVADAS

Aktualumas. Šeima – pirmasis vaiko socialinės raidos centras, kuriame užmezgami emociniai ryšiai su tėvais, formuojama vertybinė sistema, ugdoma asmenybė (Palacios, ir kt. 2022). Šeima daro įtaką vaiko fizinei ir emocinei gerovei. Šeimos aplinkoje prasideda ankstyvasis socializacijos procesas (Račkutė, 2022). Pastebima tendencija, kad tėvai vis mažiau laiko skiria bendravimui su mokytojais, nors vaikų ugdymo(si) sunkumai, elgesio problemos – dažnai įvardijama kaip menko ugdytinių tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo pasekmė. Tėvai yra labai užimti, dažnai neturi laiko bendrauti su mokytojais, tad būtina įvertinti, kokiais būdais pateikti jiems informaciją, kad ji būtų išgirsta ir įsisavinta, kyla klausimų kaip tėvų bendruomenes įtraukti į vaikų ugdymo procesą (Gustaitienė ir Širiakovienė, 2020). Svarbu, jog tėvai švietimo įstaigose būtų skatinami dalyvauti įvairiose veiklose: atvirų durų dienose, bendruose pusryčiuose, projektuose, teminiuose užsiėmimuose, kuriuose galėtų labiau sužinoti apie vaiko ugdymą bei pagalbą ugdymo procese. Neatsiriboti nuo ugdymo įstaigos gyvenimo gali padėti elektroniniai naujienlaiškiai, tėvų grupės socialiniuose tinkluose ir kt. Galima teigti, pedagoginis švietimas, skatina įvairias bendradarbiavimo formas, apima visų ugdymo dalyvių sąveiką (Klizaitė ir kt., 2022)

Ištirtumas. Tėvų ir mokytojų bendravimo ir bendradarbiavimo ikimokykliniame ugdyme problematika itin aktuali, tyrinėta tiek Lietuvos, tiek užsienio tyrėjų kontekstuose. Lietuvos tyrėjai analizavę tėvų bendradarbiavimo problematiką: Kovienė (2022), analizavo tėvų pedagoginio švietimo ikimokyklinio ugdymo įstaigose situacijos gerinimo galimybes; Orlakaitė ir kt. (2022), tyrė ikimokyklinio ugdymo mokytojų nuotolino bendravimo su ugdytinių tėvais atvejus; Stonkuvienė ir kt. (2015), analizavo tėvų vaidmenis ir jų raišką ugdymo įstaigoje; Bacevičė ir Valaitienė (2022), tyrinėjo tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo svarbą ugdant elgesio sunkumų turinčius vaikus; Mineikienė (2020), tyrė tėvų įsitraukimo į ugdymo įstaigos gyvenimo svarbą ir vaikų mokymosi pasiekimų sąsajas.

Užsienio mokslininkai tyrinėję tėvų ir mokytojų bendradarbiavimą: Ma ir kt. (2024) tyrė tiesioginius tėvų veiksmingumo ryšius su mokytojais ir vaiko santykiais, bei tėvų ir mokytojų bendravimu; Ochoa ir kt. (2024), analizavo kokią įtaką vaikų tolimesniam ugdymui turi mokytojų tarpusavio komunikacijos kokybė su individualiomis šeimos charakteristikomis; Curtis ir kt. (2021) tyrinėjo tėvų įsitraukimo į mokyklos veiklas bei vaikų akademinių pasiekimų tarpusavio ryšius; McNeal ir Ralph (2014), analizavo tėvų įsitraukimo, mokymosi

pasiekimų bei vaikų nuostatų ir elgsenos kaip tarpininkaujančių veiksnių sąsajas; Mas ir kt. (2022), analizavo šeimos poreikių atitinkančių praktikų svarbą ir jų ryšį su tėvų įsitraukimu ankstyvoje intervencijoje.

Probleminiai klausimai:

1. Kokie veiksniai lemia tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo efektyvumą šiuolaikinėje mokykloje?

2. Su kokiais pagrindiniais iššūkiais susiduria mokytojai ir tėvai siekdami užmegzti konstruktyvų bendradarbiavimą?

Tyrimo objektas – tėvų ir mokytojų bendravimo ir bendradarbiavimo strategijos ikimokykliniame ugdyme.

Tyrimo tikslas – atskleisti tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo ypatumus ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo ikimokykliniame ugdyme sampratą mokslinėje literatūroje.
2. Charakterizuoti, vyraujančius tėvų ir mokytojų bendravimo ir bendradarbiavimo būdus ikimokyklinio ugdymo įstaigose.
3. Nustatyti, su kokiais bendradarbiavimo iššūkiais susiduria tėvai ir mokytojai ikimokykliniame ugdyme.
4. Refleksyviai įvertinti pedagoginių studijų metu bei neformaliuoju būdu įgytas kompetencijas.

Tyrimo metodai:

1. Teoriniai: mokslinės literatūros ir nacionalinių dokumentų analizė.

2. Empiriniai: kiekybinis tyrimas: anketa.

3. Statistiniai: kiekybinė ir kokybinė tyrimų duomenų analizė.

Darbo struktūra: Darbą sudaro santraukos lietuvių ir anglų kalba, įvadas, 3 skyriai, išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas, 2 priedai. Tyrimo rezultatus iliustruoja 27 paveikslai ir 5 lentelės. Viso darbo apimtis be santraukų, literatūros sąrašo ir priedų – 73 puslapiai.

1. TĖVŲ IR MOKYTOJŲ BENDRADARBIAVIMO STRATEGIJOS IKIMOKYKLINIAME UGDYME: TEORINIAI KONTEKSTAI

1.1. Tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo samprata

Šeimos ir mokyklos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, lygiaverte dialogine partneryste. Visi su vaikų priežiūra ir ugdymu susiję klausimai sprendžiami komunikuojant, tariantis, konsultuojantis šeimoms ir mokyklos darbuotojams pagal jų atsakomybės ribas (Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Nr. V-1142, 2023). Kaip teigia Mitchell, Ehren ir Towson (2020), sąvokos „bendradarbiavimas“ apibrėžimas yra itin reikšmingas tiek praktiniu, tiek akademiniu požiūriu. Aiškiai apibrėžta bendradarbiavimo samprata padeda mokytojams, tėvams ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims formuoti bendras ugdymo strategijas, kurios veikia vaikų ugdymo sėkmę. Pasak Nacionalinės švietimo agentūros (2022), tėvų vaidmuo švietimo sistemoje įvairiais laikotarpiais kito, nuo pasyvaus stebėtojo iki aktyvaus partnerio, visuotinai privalomo švietimo pradžioje mokytojai ir mokyklos turėjo gana tvirtą autoritetą, kurį tėvai retai drįsdavo kvestionuoti. Tik išskirtiniais atvejais šeima įsitraukdavo į mokyklos veiklą ar ugdymo procesą. Vilytė ir Ežerskienė (2022) teigia, kad siekiant sėkmingai lavinti kiekvieno vaiko gebėjimus tiek ugdymo įstaigoje, tiek už jos ribų, būtinas prasmingas dialogas su tėvais (ar įtėviais). Toks bendradarbiavimas turėtų būti pagrįstas abipuse pagarba, parama ir pasitikėjimu. Glaudus bendradarbiavimas tarp mokytojų ir ugdytinių tėvų laikomas vienu svarbiausių sėkmingo vaiko ugdymo proceso elementų. Šeima ir ikimokyklinio ugdymo įstaiga – tai dvi institucijos, kurias jungia bendras tikslas – visapusiška vaiko gerovė ir harmoningas vystymasis. Norint ugdyti mąstančią, atsakingą ir aktyviai veikiančią asmenybę, tiek tėvai, tiek mokytojai turi siekti vienodų mokymo tikslų ir veikti kaip lygiaverčiai partneriai (Kovienė, 2022).

Pasak Vilytės ir Ežerskienės (2022), praktikoje šiuolaikinės ikimokyklinio ugdymo įstaigos pasitelkia platų bendradarbiavimo priemonių spektrą. Be tradicinių formų, tiesioginių pokalbių ar tėvų susirinkimų, plačiai naudojamos ir kitos komunikacijos priemonės: telefono skambučiai, elektroniniai laiškai, SMS žinutės bei virtualūs susitikimai. Tokios bendravimo formos padeda ne tik efektyviau keistis informacija, bet ir kuria artimesnį ryšį tarp mokytojų, tėvų ir vaikų. Minėtos priemonės padeda stiprinti bendruomeniškumo jausmą ir skatina

aktyvesnį tėvų įsitraukimą į vaikų ugdymą (Vilytė ir Ežerskienė, 2022). Murphy ir kt. (2021) pažymi, kad dauguma mokytojų jaučiasi užtikrinti dalindamiesi informacija apie vaikų pažangą, tačiau dalis jų vis dar susiduria su sunkumais kuriant šiltesnį kontaktą – sveikinantis, reaguojant į tėvų rūpesčius ar bendradarbiaujant su šeimomis, susiduriančiomis su sudėtingomis socialinėmis ar emocinėmis situacijomis. Kovienė (2021) pabrėžia, kad pedagoginis švietimas tėvams yra būtina sąlyga, leidžianti jiems veikti kaip lygiateisiais partneriais. Be kryptingo įsitraukimo skatinimo, mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas dažnai lieka formalus ir fragmentiškas. Ryšys tarp tėvų ir mokytojų turi įtakos ne tik akademiniams pasiekimams, bet ir vaiko socialinei bei emocinei savijautai.

Kaip pažymi Goodall ir kt. (2022), vaikų gerovė tampa vis aktualesniu bendradarbiavimo tikslu. Tėvų balsas turi būti girdimas ne tik formaliuose susirinkimuose, bet ir kasdienėje mokyklos bei bendruomenės veikloje (Lutovac ir kt., 2024). Pasak Kovienės (2022), tėvai turi jaustis ne tik matomi, bet ir svarbūs ugdymo įstaigai, jų nuomonė ir dalyvavimas turi būti vertinami. Pozityvus, nuoširdus ir atviras tarpusavio bendravimas skatina pasitikėjimą, kuris yra būtinas efektyviai partnerystei. Mokytojai, norėdami sukurti tokią atmosferą, gali taikyti įvairias bendravimo formas, tiek individualias, tiek grupines. Šių formų įvairovė, kūrybiškumas bei nuolatinis ryšio palaikymas – svarbios sąlygos ilgalaikiam ir prasmingam bendradarbiavimui (Šimutienė ir Šlušienė, 2024). Lutovac ir kt. (2024) teigimu šiuolaikinė mokykla susiduria su vis kintančiomis socialinėmis situacijomis, todėl būtina ieškoti naujų bendradarbiavimo modelių, kurie atitiktų tiek šeimų, tiek mokyklų lūkesčius. Partnerystė turi būti lanksti, dinamiška ir atvira pokyčiams. Gustaitienė ir Širiakovienė (2020), pabrėžia, kad vieningų ugdymo principų laikymasis tiek namuose, tiek ugdymo įstaigoje padeda vaikui jaustis stabiliai ir ugdytis kryptingai.

Galima teigti, kad šeimos ir ugdymo įstaigos bendradarbiavimas yra esminė vaiko ugdymo kokybę lemianti sąlyga. Efektyvus bendradarbiavimas, grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu ir bendru dialogu, o mokytojai ir tėvai, veikia kaip lygiaverčiai partneriai. Bendradarbiavimas tarp mokytojų ir tėvų leidžia formuoti nuoseklias ir tikslines ugdymo strategijas, kurios orientuotos į vaiko gerovę ir visapusišką ugdymą.

1.2. Pozityvaus bendravimo įtaka tėvų ir mokytojų partnerystės svarba

Glaudžiai ir draugiškai bendradarbiaujant – pasiekiami geriausi vaiko ugdymo(si) rezultatai, leidžiantys vaikui tobulėti, mokytis ir augti visapusiškai asmenybei. Mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas - tai siekis pagrindinio bendro tikslo – sėkmingo vaiko ugdymo(si) ir jo gerovės kūrimo bei tolimesnio pasiruošimo mokyklai (Vilytė ir Ežerskienė, 2022). Šimutienė ir Šlušienė (2024) išskiria esminę prielaidą kokybiškai partnerystei – tai ugdymo tęstinumas. Tik tikslingai ir nuosekliai bendraudami, tėvai ir mokytojai gali padėti vaikams jaustis saugiai, užtikrinti jų geresnę adaptaciją ir pasiekti aukštesnių ugdymo(si) rezultatų. Partnerystė neturėtų būti vienpusiška – tėvai turi būti skatinami pereiti nuo pasyvaus stebėjimo prie aktyvaus dalyvavimo: teikti idėjas, įsitraukti į ugdymo veiklas, prisidėti prie jų planavimo ir tobulinimo. Remiantis Tėvų ir Mokytojų Asociacijos (Parent–Teacher Association) šeimos ir mokyklos partnerystės (FSP – *Family–School Partnerships*) standartais, išskiriami keturi pagrindiniai kokybiniai partnerystės aspektai (žr. 1 lent.):

Lentelė 1. **Efektyvaus mokyklos ir šeimos bendradarbiavimo modelis** (sudaryta darbo autorės, remiantis Yotyodying ir kt., 2020)

Sritis	Veiklos/principai
(A) Svetingumo ir priėmimo kultūra	• Skatinamas šiltas, atviras ir įtraukus mokyklos klimatas, kuriame visos šeimos jaučiasi laukiamomis ir gerbiamos. • Kuriamos fizinės ir emocinės erdvės, kuriose tėvai gali lengvai įsitraukti į ugdymo procesą.
(B) Įvairiapusis ir pagarbos pagrindu grįstas bendravimas	• Skatinama nuolatinė, abipusė ir pagarbi komunikacija tarp mokyklos darbuotojų ir tėvų. • Naudojami skirtingi informavimo kanalai, atsižvelgiant į šeimų poreikius ir galimybes.
(C) Švietimo bendradarbiavimas	• Tėvai įtraukiami į vaikų ugdymo procesus kaip lygiaverčiai partneriai. • Kuriamos bendros strategijos ir sprendimai, paremti vaiko gerovės siekiu.
(D) Tėvų dalyvavimas	• Tėvai skatinami aktyviai dalyvauti mokyklos gyvenime ir sprendimų priėmime. • Sukuriamos galimybės prisidėti prie ugdymo veiklų, projektų ir iniciatyvų.

Išskirti keturi pagrindiniai partnerystės aspektai padeda formuoti visapusišką, įtraukiančią ir tvarią mokyklos bei šeimos partnerystę, kuri teigiamai veikia vaikų ugdymosi kokybę ir emocinę gerovę (Yotyodying ir kt., 2020). Bachman ir kt. (2024) teigimu mokytojai turėtų siekti suprasti ir pripažinti tėvų įvairovę ugdymo įstaigos bendruomenėje, laikydami juos neatsiejamais ir lygiaverčiais partneriais. Kiekviena šeima yra unikali, turinti savitą pasaulėžiūrą, vertybes bei auklėjimo būdus, todėl ugdymo įstaigos turi ne tik toleruoti, bet ir palaikyti šiuos individualius tėvystės išraiškos būdus. Fan, ir kt., (2018) atkreipia dėmesį, kad tėvų ir mokytojų tarpusavio komunikacijos palengvinimas gali lemti reikšmingus rezultatus ne tik vaikų, bet ir visos įstaigos lygmeniu, tėvų įtraukimas į sprendimų priėmimą, net jei jis įgyvendinamas formaliai ar priverstinai, turi potencialo skatinti teigiamus pokyčius visoms dalyvaujančioms pusėms, tiek mokytojams, tiek tėvams ir patiems vaikams. Vaitkienė ir Tolutienė (2020) akcentuoja pozityviosios tėvystės svarbą, kaip ne įgimtą, o ugdytiną gebėjimą, reikalaujantį tiek teorinių žinių, tiek praktinių įgūdžių. Pozityvi tėvystė skatina šiltus, pagarba paremtus ryšius tarp tėvų ir vaikų bei sudaro sąlygas visapusiškai vaiko asmenybės raidai. Šiam procesui būtinos tiek vidinės tėvų pastangos, tiek išorinė pagalba – mokymai, švietimo programos, informacijos prieinamumas. Anot Klizaitės (2018) šiandienos perspektyvoje turi keistis švietimo įstaigoje tėvų vaidmenys, kai iš pasyvių paslaugų vartotojų tampama aktyviai veikiančiais, kurie siūlyto idėjas, pagalbą, yra pasirengę tartis, diskutuoti apie veiksmingesnius ugdymo būdus. Michell ir kt. (2020), pristato bendradarbiavimo tęstinumo modelį kuriame akcentuojamos įvairios sąveikos formos, nuo pasyvaus informacijos perdavimo iki aktyvaus bendradarbiavimo. Kovienė (2021) išskiria konstruktyvų tėvų švietimą kaip vieną iš pagrindinių socialinio edukacinio atsinaujinimo veiksnių. Akcentuojamas tėvų švietimas reikšmingas ne tik vaikų ugdymo tobulinimui, bet ir kaip suaugusiųjų švietimo dalis. Tėvų švietimas leidžia tėvams geriau suprasti vaikų raidos ypatumus, ugdymo tikslus, prisidėti prie ugdymo proceso bei tapti lygiaverčiais partneriais mokytojams. Tėvų įtraukimą skatina įvairios veiklos: atvirų durų dienos, bendri pusryčiai, projektai, teminiai užsiėmimai. Klizaitė ir kt. (2022) teigimu palaikyti nuolatinį ryšį su tėvais padeda ir modernios priemonės – elektroniniai naujienlaiškiai, socialinių tinklų grupės, nuotoliniai susitikimai. Juodienė ir Bagdonas (2020) išskiria dar vieną svarbų bendradarbiavimo aspektą, abipusę komunikaciją bei tiesioginį tėvų įsitraukimą į ugdomąsias veiklas, kai šeimų dalyvavimas organizuojant šventes, parodas, projektus ar išvykas stiprina bendruomeniškumą tarp tėvų ir mokytojų.

Galima teigti, kad efektyvus mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas yra esminė sąlyga vaiko visapusiškai raidai ir sėkmingam ugdymui(si). Nuoseklumu ir pagarba grįsta komunikacija tarp švietimo įstaigos ir šeimos užtikrina palankų emocinį klimatą, bei ugdymo tęstinumą. Svarbu, kad partnerystė tarp mokytojų ir tėvų nebūtų formali ar vienpusė – tėvai turėtų būti aktyviai įtraukiami į sprendimų priėmimą, ugdymo proceso planavimą bei įgyvendinimą. Tėvų įtraukimas į vaikų ugdymą, jų įgalinimas tampa būtinomis prielaidomis kokybiškai ir tvariai partnerystei, gerinančiai vaiko ugdymosi kokybę, kartu kuriant bendruomeniškesnę ugdymo įstaigą.

1.3. Tėvų ir mokytojų bendravimo modeliai ir formos

Ugdymo įstaigų ir šeimos bendradarbiavimo svarba vis dažniau akcentuojama šiuolaikinėje pedagoginėje ir psichologinėje literatūroje bei švietimo praktikoje, siekiant atrasti įvairias bendradarbiavimo formas ir būdus, kurie sudarytų sąlygas tėvams aktyviau įsitraukti į ugdymo procesą ir geriau suprasti jo reikšmę vaiko visapusiškai raidai (Klizaitė, 2018). Vijūnaitės ir Slušnienės (2018) teigimu, viena iš pagrindinių bendravimo kliūčių yra ribota informacijos sklaida bei sunkiai pasiekiami tėvai. Laiko stoka, užimtumas ar motyvacijos trūkumas taip pat trukdo kurti nuoseklų, abipusį ryšį tarp mokytojų ir šeimų. Anot Graham (2024), mokytojams renkantis veiksmingiausią bendravimo su tėvais strategiją, naudinga atsižvelgti į esamą santykį su tėvais, kokiais būdais patogiausia gauti perduodamą informaciją ir kaip informacija gali būti priimta, ar reikalingas asmeninis kontaktas siekiant sustiprinti bendravimo procesą. Vykstant visuomenės ir technologijų pokyčiams, būtina ieškoti naujų, šiuolaikiškoms realijoms pritaikytų sąveikos būdų. Inovatyvios, abiems pusėms priimtinos bendradarbiavimo formos ne tik sudaro sąlygas veiksmingesnei informacijos sklaidai, bet ir leidžia tikslingai patenkinti vaiko ugdymosi poreikius bei užtikrinti šeimos dalyvavimą ugdymo proceso stebėsenoje ir tobulinime. (Slušnienė ir Parišauskienė 2018).

Atsižvelgdamos į šiuolaikinius pokyčius ir visuomenės lūkesčius, Vijūnaitė ir Slušnienė (2018) akcentuoja būtinybę ieškoti naujų, modernių, tiek mokytojams, tiek tėvams priimtinų bendradarbiavimo formų, kurios turėtų būti ne tik informatyvios, bet ir patrauklios, įtraukiančios bei prisidedančios prie ugdymo kokybės gerinimo, kai šiuolaikinėje visuomenėje keičiasi ne tik bendravimo kanalai, bet ir pačių tėvų vaidmuo švietimo procese. Vietienė ir Malinauskienė (2015) pabrėžia, jog šiandienos tėvai vis dažniau tampa aktyviais ugdymo

proceso dalyviais – jie neapsiriboja tik informacijos priėmimu ar pasyviu stebėjimu. Priešingai, tėvai reiškia nuomonę, siūlo idėjas, įsitraukia į diskusijas, teikia pagalbą ir yra pasirengę bendradarbiauti, kad rastų veiksmingus sprendimus vaikų ugdymui. Tėvų informavimo ir įtraukimo į ugdymo įstaigos bendruomenę sudaro prielaidas efektyvesniam tarpusavio supratimui tarp mokytojų ir šeimų, taip pat padeda užtikrinti sklandesnį ugdymo procesą, stiprina bendradarbiavimo kultūrą, mažina nesusikalbėjimo tikimybę ir leidžia abiem pusėms dalintis vertinga informacija, susijusia su vaiko ugdymosi pažanga bei poreikiais (Klizaitė, 2018). Vaikų identiteto formavimas neatsiejamas nuo konstruktyvaus tėvų ir mokytojų bendravimo ir bendradarbiavimo, tėvai dalijasi informacija apie vaiko elgesį, emocinę būseną ir kasdienybę namuose, tuo tarpu mokytojai pateikia įžvalgas apie vaiko elgesį, pasiekimus bei bendravimą su bendraamžiais ugdymo įstaigoje (Suyuti ir kt. 2025). Komunikacijos kanalai tarp mokytojų ir tėvų gali būti vienpusio arba abipusio pobūdžio (Graham-Clay, 2024). Pateikiamas Graham-Clay (2024) vienpusės komunikacijos modelio pavyzdys (žr. 2 lent.)

Lentelė 2. **Vienpusė komunikacija tarp mokytojų ir tėvų** (sudaryta darbo autorės pagal Graham-Clay, 2024)

Komunikacijos forma	Pagrindinės savybės	Naudos/rizikos aspektai
Rašytinė informacija	Informacija perduodama viena kryptimi, atsakymas nebūtinas.	Aiški ir apgalvota komunikacija, bet negalima greitai koreguoti turinio.
Elektroninė komunikacija	Dažnai pakeičia popierinius pranešimus, greitesnė sklaida.	Pasiekia didesnę dalį tėvų, galima archyvuoti informaciją.
Asmeninės žinutės	Skubūs pranešimai, dažnai be galimybės atsakyti.	Užtikrina greitą kontaktą įvairiose situacijose.
Interneto svetainės	Nuolat prieinama informacija, dažnai atnaujinama.	Suteikia išsamią informaciją, bet reikalauja tėvų iniciatyvos ją pasiekti.
Mobiliosios programėlės	Patogi, dažnai dvikryptė komunikacija.	Galima grįžtamoji informacija, realus laikas.
Vertinimo dokumentai	Formalus mokymosi rezultatų pateikimas.	Nustatyta struktūra, retai leidžia diskusiją.

Vienpusė komunikacija vyksta tada, kai informacija perduodama tik viena kryptimi, siekiant pateikti konkrečią informaciją (pvz., mokytojas perduoda informaciją tėvui arba tėvas

– mokytojui). Atsakas tokiu atveju gali būti pateikiamas, tačiau nebūtinai (Graham-Clay, 2024). Pateikiamas Graham-Clay (2024) dvikryptės komunikacijos modelio pavyzdys (žr. 3 lent.)

Lentelė 3. **Dvikryptės komunikacijos tarp mokytojų ir tėvų** (sudaryta darbo autorės pagal Graham-Clay, 2024)

Komunikacijos forma	Pagrindinės savybės	Naudos/rizikos aspektai
Telefoniniai pokalbiai	Tiesioginis, greitas kontaktas; gali būti planuotas arba spontaniškas.	Leidžia operatyviai spręsti iškilusias problemas.
Tėvų ir mokytojų susitikimai	Formalūs, iš anksto suplanuoti; dažnai susiję su mokymosi pažanga ar problemomis.	Suteikia galimybę detaliai aptarti svarbius klausimus; gali kelti įtampą sudėtingų temų atveju.
Virtualūs susitikimai	Vyksta per “Zoom”, “Teams” ar kitas platformas; patogūs ir prieinami.	Skatina tėvų dalyvavimą; technologiniai trikdžiai gali trukdyti kokybiškam bendravimui.
Ugdymo įstaigos renginiai/veiklos	Spontaniškas, neformalus bendravimas per renginius.	Skatina bendruomeniškumą; gali būti ribotas laikas gilesniems pokalbiams.
Kasdieniniai pokalbiai	Trumpalaikiai, kasdieniai pokalbiai; neformalūs ir spontaniški.	Padeda palaikyti nuolatinį ryšį; gali būti nepakankami sudėtingesniems klausimams.

Abipusė (dvipusė) komunikacija apima tarpusavio dialogą, vykstantį tarp mokytojo ir tėvo realiuoju laiku (Graham-Clay, 2024). Lusse ir kt (2019) teigia, kad dauguma tėvų pirmą kartą susitinka su savo vaiko mokytoja individualiai per tėvų ir mokytojų susitikimus, skirtus aptarti vaiko pasiekimus. Ugdymo įstaigose, kuriose buvo taikomos įprastinės praktikos (tėvams siūlomi tik tradiciniai bendravimo būdai), kolektyviniuose tėvų susirinkimuose dalyvavo apie 30 % tėvų. Tuo tarpu įstaigose, kurios buvo laikomos taikančiomis gerąją praktiką (siūlomi ir tradiciniai, ir naujesni bendradarbiavimo su įstaiga būdai), dalyvavusių tėvų skaičius siekė apie 50 % arba net 75 %. Anot Sebastian ir Paulick (2024), vaikų ugdymo(si) sėkmė priklauso nuo to, ar ugdymo įstaigos ir šeimos geba bendradarbiauti ir

pasirinkti tinkamiausius bendravimo būdus. Pradedantieji mokytojai neretai pasižymi stipriu noru užmegzti konstruktyvius santykius su vaikų šeimomis, tačiau tinkamo profesinio pasirengimo ir reikiamos pagalbos stoka gali lemti netyčines klaidas, kurios potencialiai kenkia šių santykių kokybei.

Galima teigti, kad glaudus ir kryptingas tėvų bei mokytojų bendradarbiavimas yra vienas esminių veiksnių, lemiančių vaiko ugdymosi kokybę bei pasiekimus. Išskiriamas vienpusės ir abipusės komunikacijos pobūdis bei jų reikšmė kuriant konstruktyvų ir tvarų ryšį tarp mokytojų ir šeimų. Tėvų įsitraukimą dažnai riboja informacijos apie vaiko ugdymą(si) trūkumas, laiko stoka ar motyvacijos nebuvimas, todėl mokytojai turi būti pasirengę lanksčiai ir kūrybiškai taikyti skirtingas bendradarbiavimo strategijas.

1.4. Veiksniai, darantys įtaką tėvų ir mokytojų bendradarbiavimui

Dalis mokytojų atkreipia dėmesį į pasikartojantį reiškinį, tam tikrų kultūrinių bendruomenių vaikų tėvų nepakankamą įsitraukimą į ugdymo procesą. Šios aplinkybės tiesiogiai veikia mokytojų gebėjimą kurti tvarius bendradarbiavimo ryšius su tėvais iš skirtingų kultūrinių kontekstų (Sianturi ir kt. 2023). Prokic (2024) teigia, kad atsižvelgimas į migrantų šeimų kultūrinius bei religinius lūkesčius ir jų įsitraukimą į bendruomeninę veiklą padeda didinti šių šeimų dalyvavimo ugdymo įstaigos gyvenime. Tai skatina didesnį susidomėjimą ugdymo procesu ir aktyvesnį įsitraukimą į jį. Tėvų ir mokytojų tarpusavio santykių kokybė, tėvų požiūris į ugdymo įstaigą bei mokytojų nuostatos tėvų vaidmens atžvilgiu laikomi reikšmingais veiksniais, lemiančiais tėvų įsitraukimo lygį į ugdymo įstaigos veiklą (Curtis, Anicama ir Zhou, 2021).Pateikiamas (Curtis, Anicama, ir Zhou, 2021) tėvų įsitraukimo mokykloje procesų modelis (žr. 4 lent.)

Lentelė 4. **Koncepcinis tėvų įsitraukimo mokykloje procesų modelis** (sudaryta darbo autorės pagal Curtis, Anicama, ir Zhou, 2021)

Veiksnių kategorija	Veiksniai/komponentai	Pastabos/ryšiai
Šeimos sociokultūriniai veiksniai	• Tėvų išsilavinimas. • Šeimos pajamos.	Veikia tėvų požiūrį ir bendravimą su įstaiga.
Psichologiniai procesai	• Tėvų ir mokytojų santykių kokybė. • Tėvų mokyklos palaikymas. • Mokytojų požiūris į tėvus.	Vidiniai procesai, formuojantys tėvų įsitraukimą.
Tėvų įsitraukimo elgsena ugdymo įstaigoje	• Dalyvavimas įstaigos veiklose. • Bendravimas su mokytojais.	Atsiranda kaip psichologinių procesų rezultatas.

Curtis ir kt. (2021), išskyrė tris tarpusavyje susijusius tėvų įsitraukimo būdus, kurie apima tiek tiesioginį dalyvavimą ugdymo įstaigos veiklose, (t. y. tėvų elgseną, susijusią su įsitraukimu mokyklos aplinkoje), tiek psichologinius procesus, atspindinčius tėvų ir mokyklos sąryšį, (t. y. tėvų ir mokytojų santykių kokybę, tėvų pritarimą mokyklai bei mokytojų požiūrį į tėvus). Ugdymo įstaigose, kuriose mokosi skirtingi vaikai, skirtingi požiūriai į šeimų elgesį, atsakomybes, vaidmenis bei lūkesčius dėl ugdymo įstaigos ir šeimos tarpusavio bendradarbiavimo (Prokic, 2024). Pasak Savitskos (2024), ukrainiečių šeimoms, auginančioms ikimokyklinio amžiaus vaikus, susidūrus su iššūkiais, reikalingas nuoseklaus tarpinstitucinis bendradarbiavimas su šeimomis, švietimo įstaigomis bei vietos bendruomenėmis, siekiant sudaryti palankias sąlygas vaikų ugdymuisi ir sklandžiai šių šeimų integracijai į Lietuvos visuomenę. Integravimo procese svarbiu vaidmeniu tampa socialinė ir pedagoginė pagalba, teikiant dėmesį vaikų socialinės integracijos gerinimui. Daugėjant imigrantų yra raginama atnaujinti mokytojų rengimo programas ir tobulinti dirbančių mokutojų kvalifikaciją akcentuojant gebėjimų, žinių bei supratimo stiprinimą apie imigrantų kilmės vaikų gyvenimo aspektus, kurie tiesiogiai susiję su jų adaptacija naujoje aplinkoje (Sattin-Bajaj ir kt. 2023).

Siekiant užtikrinti visapusišką ugdymo procesą, būtina užtikrinti veiklos dermę tiek instituciniu, tiek grupiniu, tiek individualiu lygmeniu. Plėtojant integralų ir įtrauktį grindžiantį švietimą, esminė atsakomybė tenka mokytojams ir švietimo pagalbos specialistams, kurie yra artimiausi vaiko ugdymo aplinkai ir tiesiogiai daro įtaką jo ugdymosi patirčiai bei asmeninei

raidai (Survutaitė, 2023). Pasak Gottfried ir Kim, (2015), formalus ikimokyklinis ugdymas gali būti laikomas viena iš galimų švietimo politikos priemonių, padedančių geriau parengti migrantų šeimų vaikus mokyklai bei mažinti ugdymosi atotrūkį tarp migrantų ir vietos gyventojų vaikų. Atsižvelgiant į augantį imigrantų vaikų skaičių ugdymo įstaigose, vis aktualesnis tampa poreikis kryptingai stiprinti paramą, orientuotą į šių vaikų ir jų šeimų stiprybių atpažinimą bei poreikių tenkinimą (Ijadi-Maghsoodi ir kt. 2024). Atsižvelgiant į švietimo specialistų iškeltus esminius klausimus, susijusius su imigrantų šeimų santykiais bei pasitikėjimo lygiu ugdymo įstaigos atžvilgiu, jų įsitraukimu į veiklas, bendruomenine tarp šeimų, taip pat į ugdymo vertybes, kultūrinius ir religinius šių šeimų lūkesčius, skirtas atliepti įvairovę ir stiprinti tarpusavio pasitikėjimą, būtina nagrinėti ir kliūtis, su kuriomis susiduria mokytojai, siekdami kurti įtraukų ir pasitikėjimu grįstą ugdymo procesą (Prokic, 2024). Švietimo įstaigų specialistai atlieka esminį vaidmenį formuojant mokyklos kultūrą, kurioje prioritetas teikiamas partnerystei su šeima ir sąmoningam bendradarbiavimo su socialiai įvairialypėmis šeimomis stiprinimui. Nors mokytojai ir kiti ugdymo įstaigos darbuotojai gali būti skirtingai pasirengę bendradarbiauti su šeimomis, jų turimos kompetencijos, susijusios su santykių kūrimu, lygių galimybių užtikrinimu ir įtraukties stiprinimu, sudaro svarų pagrindą veiksmingam darbui su kultūrine, socialine ar etnine įvairove pasižyminčiomis šeimomis (Collins, Garbacz, ir Powell, 2024). Kang, Coba-Rodriguez, ir Kim, (2024), išskyrė du pagrindinius veiksnius, stiprinančius bendravimą ir bendradarbiavimą tarp šeimos ir ugdymo įstaigos. Ugdymo įstaigos, tiek regioniniu ir nacionaliniu lygmeniu turėtų būti nukreiptos į priemonių kūrimą, skatinančių mokytojų aktyvų įsitraukimą į bendradarbiavimą su vaikų šeimomis, toks bendradarbiavimas galėtų būti įgyvendinamas įvairiomis formomis, pavyzdžiui, organizuojant nuotolinius susitikimus. Gebėjimas suprasti bei integruoti šeimų vertybes ir požiūrius į ugdymo procesą turėtų būti traktuojamas kaip esminė profesinė kompetencija. Tėvų ir mokytojų tarpusavio komunikacija laikoma viena iš reikšmingiausių strategijų, galinčių prisidėti prie visapusiško vaikų įsitraukimo į ugdymo procesą, ypač tų, kurie auga socialiai pažeidžiamose, kultūriškai ir kalbiškai įvairiose šeimose. Atsižvelgiant į tai, būtina kryptingai ieškoti veiksmingų metodų, padedančių mokytojams kurti autentiškus, pozityvius ir pagarba grindžiamus santykius su šeimomis (Ochoa, Li, Kiyama, ir McWayne, 2024).

Galima teigti, kad efektyvus šeimos ir ugdymo įstaigos bendravimas priklauso nuo įvairių veiksnių: mokytojų požiūrio į tėvų vaidmenį, institucinio palaikymo, šeimos kultūrinių lūkesčių bei švietimo politikos kryptingumo. Ypatingą reikšmę turi mokytojų gebėjimas atliepti šeimų įvairovę ir kurti pasitikėjimu grįstus santykius. Formalaus ikimokyklinio ugdymo plėtra pripažįstama kaip viena iš veiksmingų strategijų, padedančių pagerinti ugdymosi atotrūkį tarp migrantų ir vietos gyventojų vaikų bei palengvinanti jų pasirengimą sėkmingai mokyklos pradžiai.

1.5. Iššūkiai tėvų ir mokytojų bendravime ir bendradarbiavime

Efektyvus tėvų ir mokytojų bendradarbiavimas yra esminė ikimokyklinio ugdymo įstaigų dalis. Tiek tėvai, tiek mokytojai dalijasi atsakomybe už vaiko ugdymą, apimantį tiek formalųjį mokyklinį kontekstą, tiek neformalųjį, namų aplinkoje vykstantį ugdymą (Suyuti ir kt. 2025). Mokytojai atlieka esminį vaidmenį bendraujant su tėvais siekiant tobulinti vaikų mokymosi procesą. Vienas iš sudėtingesnių šio vaidmens aspektų yra sudėtingas pokalbis su tėvais apie jų vaiką. Tokie pokalbiai, kai jie yra būtini, efektyviausiai vyksta tiesioginio bendravimo metu, taikant veiksmingus komunikacijos įgūdžius, kurie skatina pozityvų ir konstruktyvų dialogą (Graham-Clay, 2024). Anot Kara (2025), mokytojai išskiria šeimos auklėjimo ypatumus, technologijų daromą poveikį bei individualius vaikų temperamento bruožus kaip reikšmingus veiksnius, darančius įtaką vaikų raidai, ir akcentuoja tėvų bei mokytojų bendradarbiavimo svarbą siekiant veiksmingai atliepti šiuos veiksnius ugdymo procese. Siekiant veiksmingų intervencijų, būtina užtikrinti nuoseklumą tarp mokykloje ir namuose taikomų strategijų, todėl glaudus ir koordinuotas tėvų bei mokytojų bendradarbiavimas tampa neatsiejama sėkmingo ugdymo sąlyga. Ikimokyklinio ugdymo mokytojai, vertindami galimybes tobulinti tėvų pedagoginio švietimo situaciją, dažniausiai renkasi ir taiko tradicines individualaus bendravimo formas. Pokalbiai bei konsultacijos šiuo atveju laikomi efektyviausiais būdais ne tik informuoti ir konsultuoti tėvus, bet ir vykdyti šviečiamąją veiklą, spręsti iškylančias problemas bei stiprinti tėvų įtrauktį, skiriant jiems individualų dėmesį ugdymo procese (Kovienė, 2022). Graham-Clay, (2024) atskleidė pagrindinius mokytojų bendravimo su tėvais įgūdžius (žr. 5 lent.)

Lentelė 5. **Mokytojų bendravimo su tėvais įgūdžiai** (sudaryta darbo autorės pagal). Graham-Clay, 2024)

Komunikacijos įgūdis	Turinys / Aprašymas	Praktinis pritaikymas ugdymo procese
Aiškus žodynas	Paprastas, suprantamas kalbėjimas, vengiant techninių terminų, emocijas sukeliančių frazių ar akronimų. Reikėtų vartoti trumpus sakinius ir vieną faktą per sakinį.	Padeda išvengti nesusipratimų ir emocinės įtampos; didina tėvų supratimą apie vaiko ugdymosi situacijas.
Aktyvus klausymas	Procesas, apimantis emocinius, elgesio ir kognityvinius komponentus. Svarbu būti pilnai įsitraukusiam, palaikyti akių kontaktą, rodyti atvirą kūno kalbą.	Skatina pasitikėjimu grįstą ryšį su tėvais; padeda tiksliai suprasti tėvų požiūrį, lūkesčius ar susirūpinimą.
„Aš“ tipo žinutės	Žinutės, kuriose kalbama iš savo pozicijos, išvengiant kaltinimų ar vertinimų (pvz., „Aš pastebėjau...“, „Aš jaučiu...“).	Padeda išreikšti rūpestį be konfrontacijos; skatina konstruktyvų dialogą.
Klausimų strategijos	Tikslingų, atvirų klausimų formulavimas, skatinantis tėvus dalintis informacija ir įžvalgomis apie vaiką.	Padidina dialogo kokybę, leidžia geriau suprasti vaiko ugdymosi kontekstą namuose.
Neverbalinių signalų suvokimas	Dėmesys kūno kalbai, mimikai, balso tonui. Taip pat – gebėjimas interpretuoti tėvų neverbalinius signalus.	Padeda įvertinti emocinę atmosferą pokalbio metu; leidžia laiku reaguoti į galimus nesusipratimus ar įtampą.

Sistemingai apibendrinti pagrindiniai mokytojų bendravimo su tėvais įgūdžiai, kurie yra reikšmingi kuriant pasitikėjimu grįstus, atvirus ir konstruktyvius santykius tarp ugdymo įstaigos ir šeimos. Šie gebėjimai apima tiek verbalinius, tiek neverbalinius komunikacijos aspektus. Galima teigti, kad tėvų ir mokytojų komunikacijoje vis dar išlieka nemažai kliūčių ir mokytojo darbas tampa vis sudėtingesnis, gilesnis tarpusavio supratimas ir glaudesni ryšiai tarp mokytojų ir tėvų tampa dar svarbesni veiksniai, siekiant užtikrinti vaikų ugdymosi sėkmę (Graham-Clay, 2024). Reguliarus ir kryptingas tėvų įtraukimas į komunikacijos procesą turi būti neatsiejama švietimo praktikos dalis. Tam reikalinga pereiti nuo tradicinių prie netradicinių komunikacijos formų, įtraukiant įvairius technologinius sprendimus, siekiant pasiekti kuo įvairesnes tėvų grupes. Tėvams turi būti aiškiai pagrįsta jų dalyvavimo ugdymo procese svarba bei suteikta konkreti informacija apie tai, kaip jie gali įsitraukti į vaiko ugdymo(si) procesą. (Lipscomb, 2015*).*

Apibendrinant galima teigti, kad efektyvus tėvų ir mokytojų bendradarbiavimas ikimokykliniame ugdyme yra pagrindinis veiksnys, lemiančių vaiko visapusišką ugdymą tiek ugdymo įstaigos aplinkoje, tiek šeimos kontekste. Sėkmingas bendravimas tarp šeimos ir ugdymo įstaigos reikalauja tikslingų, apgalvotų veiksmų, paremtų abipusiu pasitikėjimu, atvirumu ir dialogu. Pagrindiniai iššūkiai su kuriais susiduria mokytojai yra sudėtingi pokalbiai su tėvais apie vaikų ugdymo sunkumus ar elgesio ypatumus, šeimos auklėjimo ypatumus, individualius vaikų temperamento bruožus.

2. TĖVŲ IR MOKYTOJŲ BENDRADARBIAVIMO EMPIRINIS TYRIMAS

2.1. Tyrimo metodika ir organizavimas

Šiuolaikinėje ugdymo procese vis daugiau dėmesio skiriama glaudžiam mokytojų ir tėvų bendradarbiavimui. Ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymas pasižymi intensyviu pažintiniu ir emociniu vystymusi, kuriame itin reikšmingas vaidmuo tenka tiek tėvams, tiek mokytojams. Siekiant užtikrinti vaiko visapusišką ugdymą, būtina, kad tarp ikimokyklinio ugdymo mokytojų ir vaikų tėvų būtų kuriami abipusiu pasitikėjimu ir pagarba grįsti ryšiai. Tokie santykiai ne tik prisideda prie vaiko gerovės, bet ir padeda efektyviau spręsti ugdymo iššūkius, užtikrinti ugdymo nuoseklumą bei stiprinti vaiko emocinį saugumą. Tyrimas orientuotas į tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo ypatumų atskleidimą ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Bendradarbiavimas tarp šeimos ir ugdymo įstaigos laikomas vienu svarbiausių veiksnių, užtikrinančių vaiko ugdymosi sėkmę.

Tyrimo tikslas: atskleisti tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo ypatumus ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Probleminiai klausimai:

1. Kokie veiksniai lemia tėvų ir mokytojų bendravimo efektyvumą šiuolaikinėje mokykloje?
2. Su kokiais pagrindiniais iššūkiais susiduria mokytojai ir tėvai siekdami užmegzti konstruktyvų bendradarbiavimą?

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo ikimokykliniame ugdyme sampratą mokslinėje literatūroje.
2. Charakterizuoti vyraujančius tėvų ir mokytojų bendravimo ir bendradarbiavimo būdus ikimokyklinio ugdymo įstaigose.
3. Nustatyti, su kokiais bendradarbiavimo iššūkiais susiduria tėvai ir mokytojai ikimokykliniame ugdyme.

4. Refleksyviai įvertinti pedagoginių studijų metu bei neformaliuoju būdu įgytas kompetencijas.

Tyrimo duomenų rinkimo-analizės metodai. Siekiant atskleisti tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo ypatumus ikimokyklinio ugdymo įstaigose, pasirinktas kiekybinis tyrimas – anketinė apklausa. Anot Tidikio (2003), kiekybiniai tyrimo metodai suteikia galimybę nuosekliai analizuoti socialinių reiškinių kitimo ar pastovumo tendencijas bei atskleisti sąsajas tarp skirtingų visuomeninių procesų. Anketą tėvams sudaro 18 klausimų: 2 atviro tipo klausimai ir 16 uždaro tipo klausimų (žr. priedas 2). Anketą ikimokyklinio ugdymo mokytojams sudaro 14 klausimų: 11 uždaro tipo klausimų, 3 atviro tipo klausimai (žr. priedas 1). Atvirojo tipo klausimų pasirinkimas buvo siekiant gauti išsamesnės informacijos, leidžiančios atskleisti tyrimo dalyvių individualias patirtis ir įžvalgas. Tokia klausimų forma leidžia išsamiau pažinti tiriamą reiškinį ir surinkti detalesnės informacijos apie jo raišką ar elgesio pobūdį, klausimai padeda atskleisti tam tikrus požymius ar reiškinius, kuriuos siekiama ištirti (Kardelis, 2002). Anketas sudaro 3 dalys: 1) įvadinė dalis – tiriamieji supažindinami su tyrimo tema, tikslu ir anonimiškumo užtikrinimu. 2) demografiniai duomenys apie tiriamuosius – amžius, kiek metų yra dirbama ikimokyklinio ugdymo įstaigoje, kokio tipo įstaigoje yra dirbama (privatus, valstybinis). pagrindinė dalis – pateikiami klausimai apie mokytojų ir tėvų bendradarbiavimą. 3) pagrindinė dalis – pateikiami klausimai apie mokytojų ir tėvų bendradarbiavimą. Kiekybinių duomenų statistinė analizė atlikta naudojant Microsoft Office Excel programą (atviro tipo anketos klausimai apdoroti, taikant content (turinio) analizę).

Tyrimo organizavimas:

Pirmajame etape apibrėžtas tyrimo objektas, suformuluotas tyrimo tikslas ir uždaviniai, taip pat parengtas tyrimo instrumentas, pagrįstas teorinėmis įžvalgomis.

Antrajame etape buvo atlikta mokslinės literatūros analizė, siekiant išnagrinėti ankstesnius tyrimų rezultatus nagrinėjamos problemos kontekste ir parengti teorinį pagrindą.

Trečiajame etape vyko empirinis tyrimas, kurio metu buvo surinkti kiekybiniai tyrimo duomenys (nuo 2025 m. balandžio mėn. 9 dienos iki 2025 m. balandžio mėn. 27 dienos).

Ketvirtajame etape atlikta surinktų duomenų analizė, parengta refleksinė pedagoginių studijų metų įgytų kompetencijų dalis, suformuluotos išvados bei pateiktos rekomendacijos (2025 m. gegužės mėn.).

Duomenų rinkimo instrumentas. Anketos paskelbtos internetinėje apklausų svetainėje https://docs.google.com/forms/u/0/ . Elektroninė nuoroda į anketas:

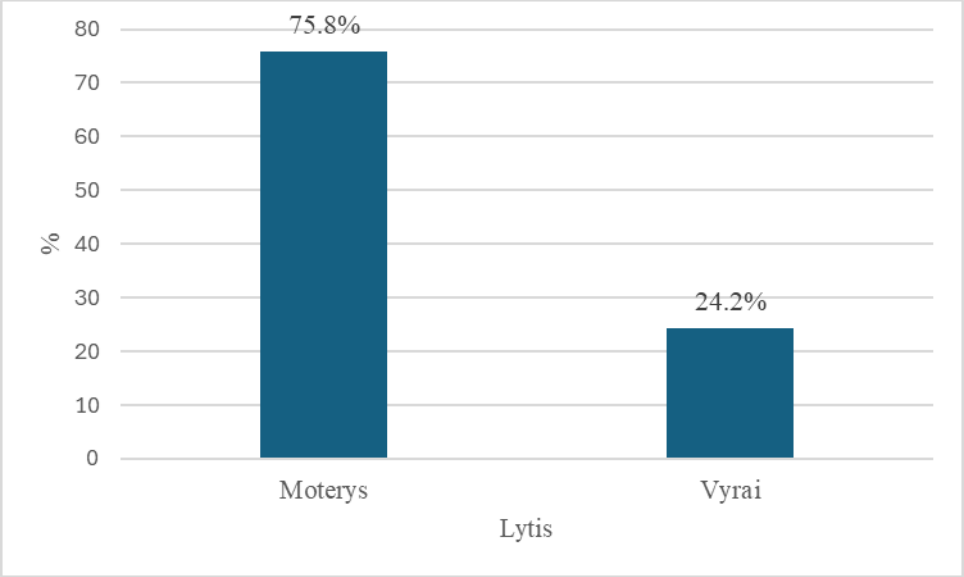
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScM4Ld4YTeuEZoDv7NmZyd3dSk3JUuR32KEcob__1DoKXVCtg/viewform?usp=header (apklausa skirta ikimokyklinio ugdymo mokytojams), https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScs6oeoviENyOQCMnenoXeBHPtQbq3IbOMPr2PK6HTzmy674w/viewform?usp=header (apklausa skirta tėvams auginantiems ikimokyklinio amžiaus vaikus). Šios nuorodos elektroniniu paštu buvo išsiųstos į 20 ikimokyklinio ugdymo įstaigų raštinių, pasidalintos „Facebook“ grupėse orientuotomis į norimus respondentus.

Tyrimo etikos principai. Atliekant tyrimą buvo laikomasi etikos principų, siekiant užtikrinti tyrimo dalyvių teises, orumą ir gerovę. Prieš pradedant duomenų rinkimo procesą, visi tyrimo dalyviai buvo informuoti apie tyrimo tikslą, pobūdį, duomenų panaudojimo paskirtį. Dalyvavimas tyrime buvo savanoriškas, nė vienas asmuo nebuvo verčiamas dalyvauti ar spaudžiamas duoti atsakymus. Kiekvienam tyrimo dalyviui buvo sudarytos sąlygos atsakyti į klausimus jiems patogiu laiku, be pašalinių asmenų įsikišimo ar stebėjimo. Tyrime užtikrintas duomenų anonimiškumas ir konfidencialumas, anketose nebuvo prašoma nurodyti asmens duomenų (vardų, pavardžių, tikslios darbovietės ar kitų tapatybę atskleidžiančių duomenų), o gauti atsakymai ir informacija apie respondentus buvo nuasmeninta.

Tyrimo imtis. Apklausoje skirtoje tėvams, auginantiems ikimokyklinio amžiaus vaikus, dalyvavo 99 respondentai. Apklausoje skirtoje ikimokyklinio ugdymo mokytojams dalyvavo 73 respondentai.

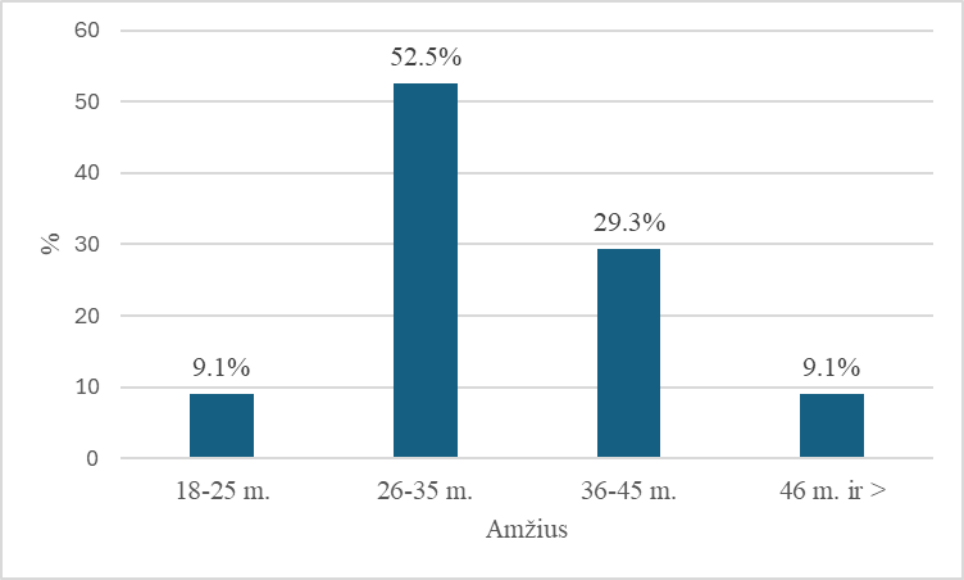
2.2. Tėvų apklausos rezultatų analizė

Tyrimu siekta išsiaiškinti tėvų nuomonę apie bendradarbiavimo su mokytoja svarbą ikimokykliniame ugdyme, kaip tėvai vertina esamą bendradarbiavimo situaciją, kokie bendravimo bei bendradarbiavimo būdai efektyviausi, bei kokių pokyčių ar iniciatyvų tikisi iš vaiko ugdytojų. Remiantis gautais atsakymais, siekiama ne tik įvertinti dabartinę situaciją, bet ir identifikuoti galimus stiprybių bei tobulintinų sričių aspektus, kurie galėtų prisidėti prie kokybiškesnio ugdymo proceso kūrimo. Tyrime dalyvavusių respondentų lytis (žr. 1 pav.).

1 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal lytį (N=99, proc.)

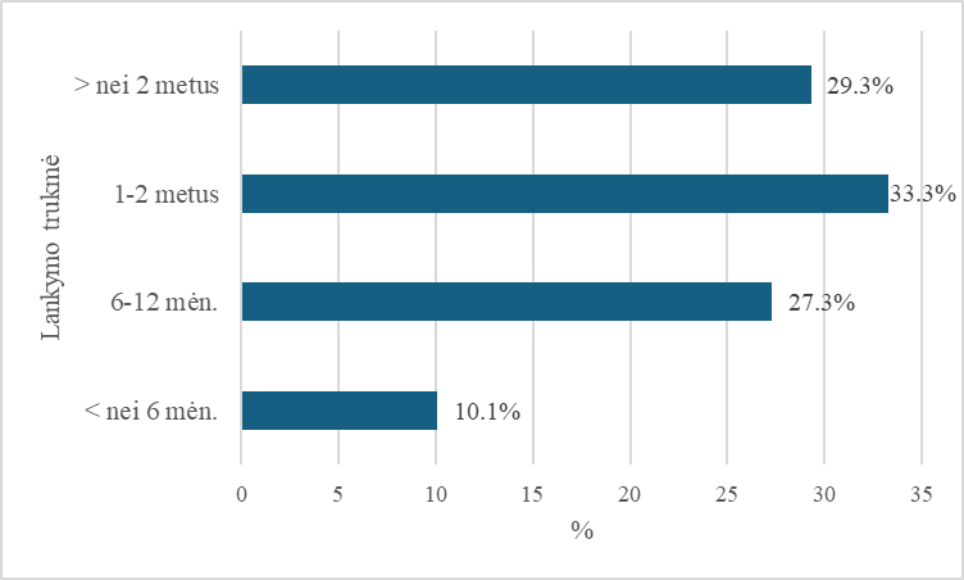
Tyrime dalyvavo 75,8 % moterų ir 24,2 % vyrų. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių (žr. 2 pav.).

2 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių (N=99, proc.)

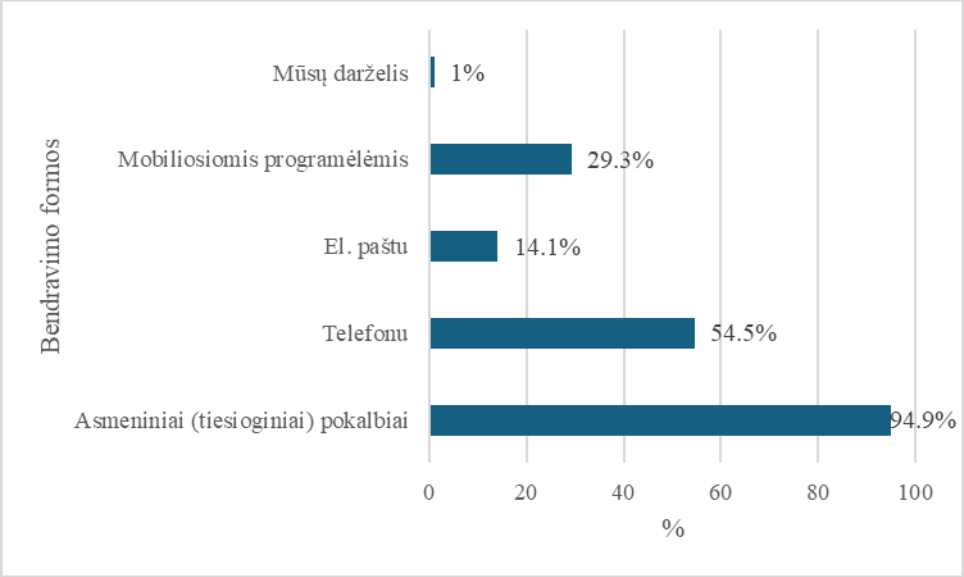
Didžiausią dalį sudarė 26–35 metų amžiaus tėvai 52,5 %. 36–45 metų amžiaus tėvai sudarė 29,3 % respondentų. Tuo tarpu jauniausios (18–25 metų) ir vyriausios (46 metų ir vyresni) amžiaus grupės sudarė po 9,1 %, kas leidžia manyti, kad šios grupės rečiau dalyvauja

ugdymo bendradarbiavimo procese. Respondentų vaikų ikimokyklinės ugdymo įstaigos lankymo trukmė (žr. 3 pav.).

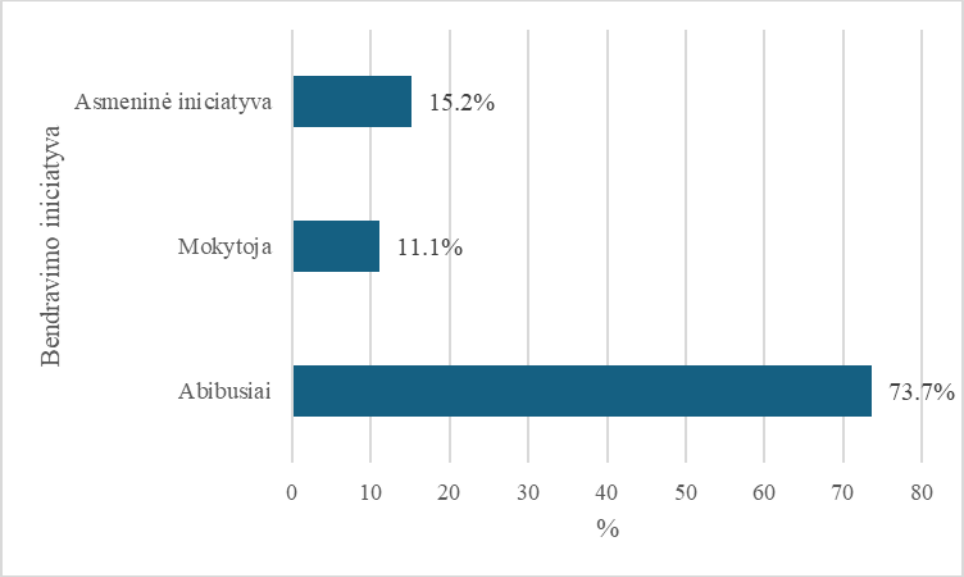
3 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal vaikų ikimokyklinės ugdymo įstaigos lankymo trukmę (N=99, proc.)

Didžiausią dalį sudarė tėvai, kurių vaikai ikimokyklinio ugdymo įstaigą lanko nuo 1 iki 2 metų, 33,3 %. Šiek tiek mažiau, 29,3 %, sudarė tėvai, kurių vaikai lanko įstaigą daugiau nei dvejus metus. 27,3 % tėvų nurodė, kad jų vaikai lanko ugdymo įstaigą nuo 6 iki 12 mėnesių, o mažiausią dalį, 10,1 %, sudarė tėvai, kurių vaikai lanko įstaigą mažiau nei pusę metų. Šie rezultatai atskleidžia, kad didžioji dalis tėvų turi bent vienerių metų patirtį ikimokyklinio ugdymo procese. Respondentų dažniausiai naudojamos bendravimo formos su mokytoja (žr. 3pav.).

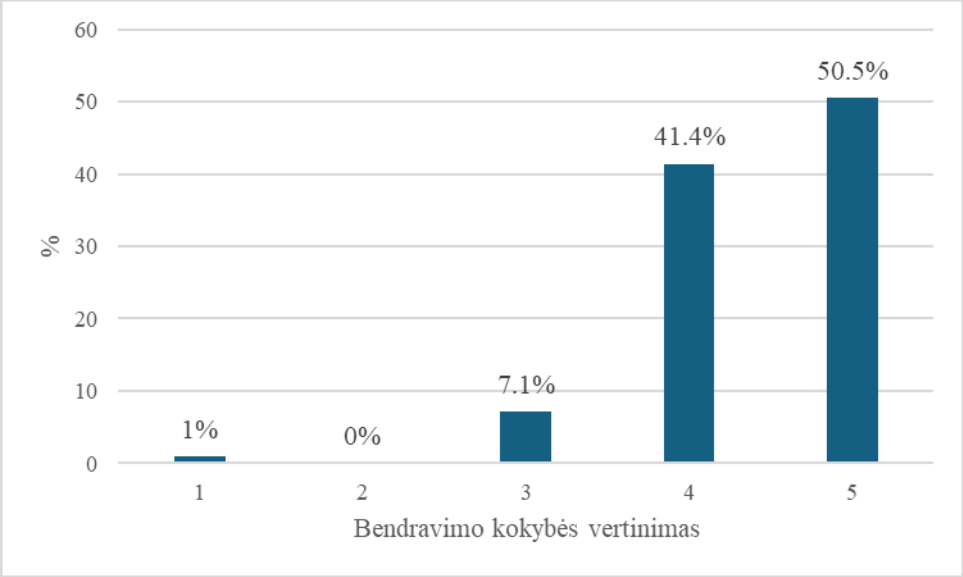
4 pav. Respondentų naudojamos bendravimo formos su mokytoja (N=99, proc.)

Asmeniniai (tiesioginiai) pokalbiai buvo dažniausiai nurodyta bendravimo forma 94,9 % tėvų įvardijo juos kaip pagrindinį informacijos ir bendradarbiavimo būdą. Bendravimą telefonu pasirinko 54,5 %, o 29,3 % bendravimui naudoja mobiliąsias programėles. 14,1 % tėvų bendrauja su mokytojomis elektroniniu paštu. Tik 1 % tėvų nurodė, jog naudojo specializuotą informacinę sistemą „Mūsų darželis“. Tai leidžia daryti prielaidą, kad dažniausiai naudojama dvikryptė komunikacijos priemonė tarp mokytojų ir tėvų apimanti interaktyvias sąveikos formas, kurios pasireiškia per telefoninius pokalbius ar susitikimus su mokytojais (Graham-Clay 2024). Respondentų bendravimo iniciatyva su mokytoja (žr. 5 pav.).

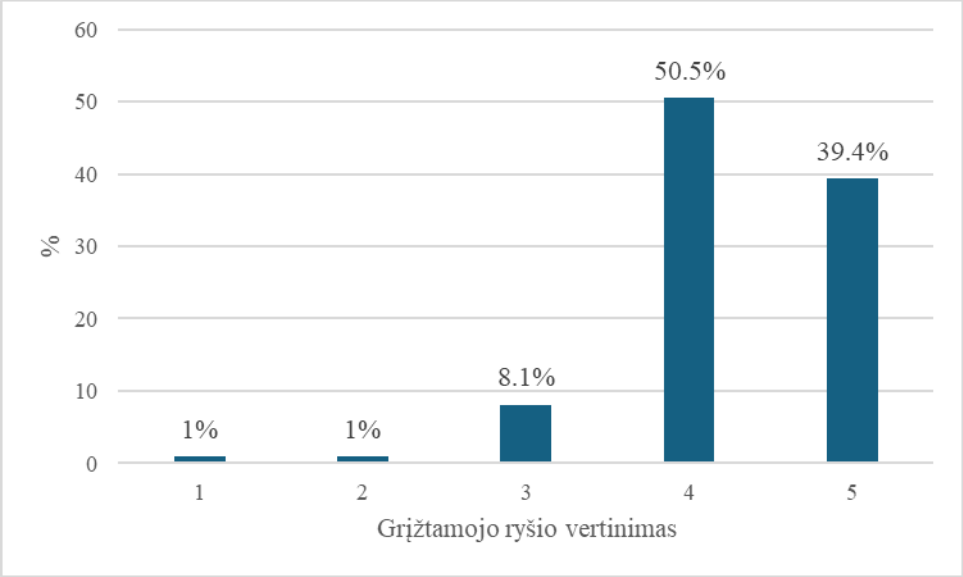
5 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal bendravimo iniciatyva su mokytoja (N=99, proc.)

73,7 % tėvų nurodė, kad bendravimas grindžiamas abipuse iniciatyva. Antroje vietoje pagal dažnumą yra atsakymas „Asmeninė iniciatyva“, kurį pasirinko 15,2 % respondentų. Tai rodo, kad tam tikra dalis tėvų linkę patys imtis pirmo žingsnio užmezgant kontaktą su mokytojais. 11,1 % tėvų nurodė, kad iniciatyvą dažniausiai rodo mokytojas, šis rezultatas gali rodyti, kad tėvai ne visuomet imasi aktyvaus vaidmens bendraudami su mokytoja. Artimas bendravimas tarp mokytojų ir tėvų sudaro prielaidas bendromis pastangomis spręsti vaiko ugdymosi iššūkius, geriau pažinti vieniems kitus bei atliepti tėvų lūkesčius (Klizaitė ir kt., 2022). Respondentų vertinama bendravimo kokybė su mokytoja (žr. 6 pav.).

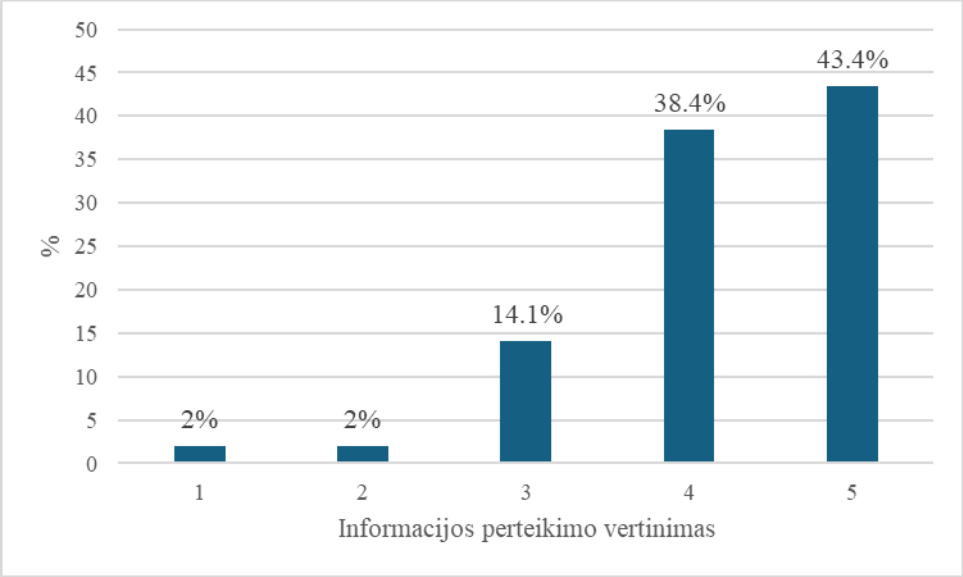
6 pav. Respondentų bendravimo su mokytoja kokybės vertinimas (N=99, proc.)

1 balo įvertinimas yra žemiausias, reiškiantis prastą bendravimo su mokytoja kokybę, 5 balų įvertinimas yra aukščiausias, reiškiantis, kad tėvai yra patenkinti bendravimo su mokytoja kokybe. 50,5 % respondentų bendravimą su mokytoja įvertino aukščiausiu balu – 5. 41,4 % pasirinko 4 balų vertinimą, tai rodo, jog didžioji dauguma apklaustųjų bendravimą su mokytojais vertina kaip kokybišką ir patenkinantį jų lūkesčius. Tuo tarpu vidutinį vertinimą (3 balai) pateikė 7,1 % respondentų, o neigiamų įvertinimų beveik nebuvo – tik 1 % pasirinko 1 balą, o 2 balą nurodžiusiųjų visai neatsirado. Tai rodo, kad nepasitenkinimas bendravimu yra itin retas reiškinys tarp apklaustų tėvų. Respondentų vertinama mokytojo gebėjimas teigti grįžtamąjį ryšį (žr. 7 pav.).

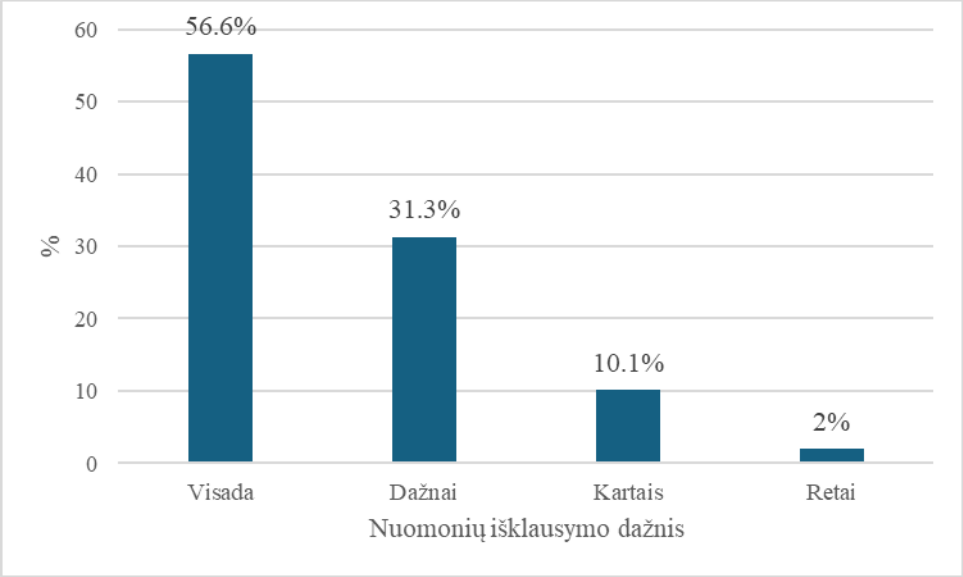
7 pav. Respondentų vertinimas: mokytojo gebėjimas teigti grįžtamąjį ryšį (N=99, proc.)

1 balo įvertinimas yra žemiausias, reiškiantis tėvų nepasitenkinimą mokytojo tiekiamu grįžtamuoju ryšiu, 5 balų įvertinimas yra aukščiausias, reiškiantis tėvų pasitenkinimą mokytojo teikiamu grįžtamuoju ryšiu. 50,5 % respondentų mokytojų grįžtamąjį ryšį įvertino 4 balais, o 39,4 % skyrė maksimalų – 5 balų įvertinimą. Šie duomenys leidžia daryti išvadą, kad beveik 90 % tėvų yra patenkinti mokytojų teikiama informacija apie vaikų pasiekimus, elgesį ar ugdymosi pažangą. Vidutinį (3 balų) vertinimą pateikė 8,1 % respondentų, o neigiamus vertinimus (1 ir 2 balai) pateikė tik po 1 % tėvų. Artimas bendradarbiavimas, gerų tarpusavio santykių palaikymas reikšmingai prisideda prie grįžtamojo ryšio poveikio mokymo praktikai (He, 2019). Mokytojo gebėjimų vertinimas perteikti informaciją apie jų vaiko ugdymą (žr. 8 pav.).

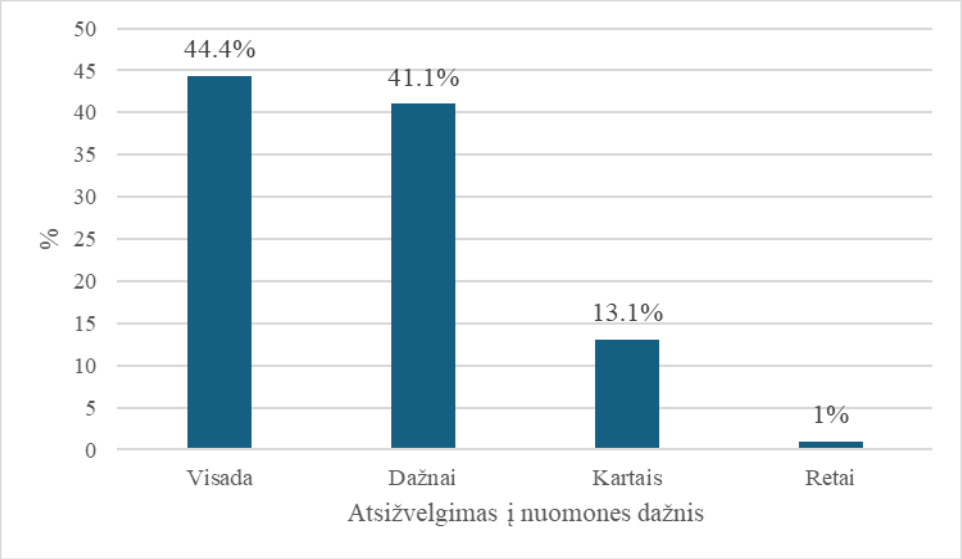
8 pav. Respondentų vertinimas, kaip mokytojai geba perteikti informaciją apie vaiko pasiekimus (N=99, proc.)

1 balo vertinimas yra žemiausias, rodantis mokytojo neaiškų ir nesuprantamą informacijos perteikimą apie respondentų vaikų ugdymą, 5 balų vertinimas yra aukščiausias, rodantis mokytojo gebėjimą aiškiai ir suprantamai perteikiamą informaciją apie respondentų vaikų ugdymą. 43,4 % vertina aukščiausiu balu – 5, 4 balais vertina 38,4 % kas rodo, jog informacija perteikiama itin aiškiai ir suprantamai, rezultatai atspindinti teigiamą mokytojo komunikacijos įgūdžių vertinimą. 3 balų įvertinimą, rodantį vidutinį gebėjimų lygį, nurodė 14,1 % respondentų. Žemesni balai 1 ir 2 sulaukė minimalaus palaikymo, atitinkamai po 2 %, kas leidžia daryti prielaidą, kad tik nedidelė dalis tėvų mano, jog mokytojo komunikacija yra neaiški ar sunkiai suprantama. Kokybiškas tėvų ir mokytojų bendradarbiavimas grindžiamas konsultavimusi, dialogu ir pagarba grįstais santykiais, įvairios bendradarbiavimo formos padeda veiksmingai tenkinti vaikų ugdymosi poreikius (Vilytė ir Ežerskienė, 2022). Tyrime dalyvavusių respondentų vertinimas apie tai, kaip dažnai mokytojas išklauso jų nuomonės (žr. 9 pav.).

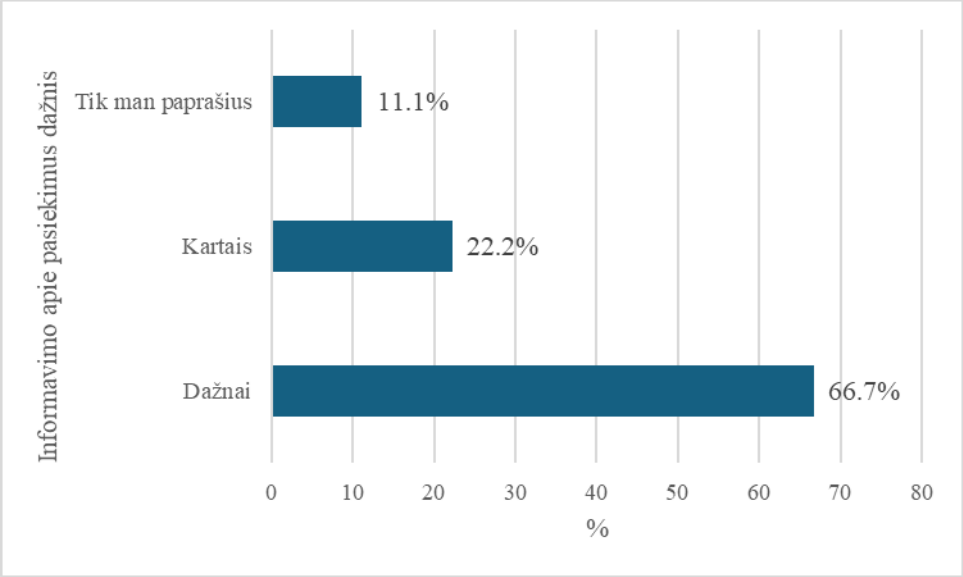
9 pav. Respondentų vertinimas, kaip dažnai mokytojai išklauso tėvų nuomonių (N=99, proc.)

56,6 % respondentų nurodė, jog mokytojas visada išklauso jų nuomonės. Antroje vietoje pagal dažnumą yra kategorija dažnai, kurią pasirinko 31,3 % tėvų, taip pat atspindėdama teigiamą mokytojo komunikacijos praktiką. 10,1 % respondentų įvertino, kad mokytojas jų nuomonę išklauso kartais, kas rodo retesnį, bet vis dar pasitaikantį dėmesį tėvų nuomonei. Mažiausia dalis tėvų pasirinko kategoriją retai 2 %, kas leidžia daryti prielaidą, kad absoliuti dauguma tėvų jaučia, jog jų nuomonė yra bent iš dalies išklausoma. Tyrime dalyvavusių respondentų vertinimas, kaip dažnai mokytojas atsižvelgia į jų nuomonę (žr. 10 pav.).

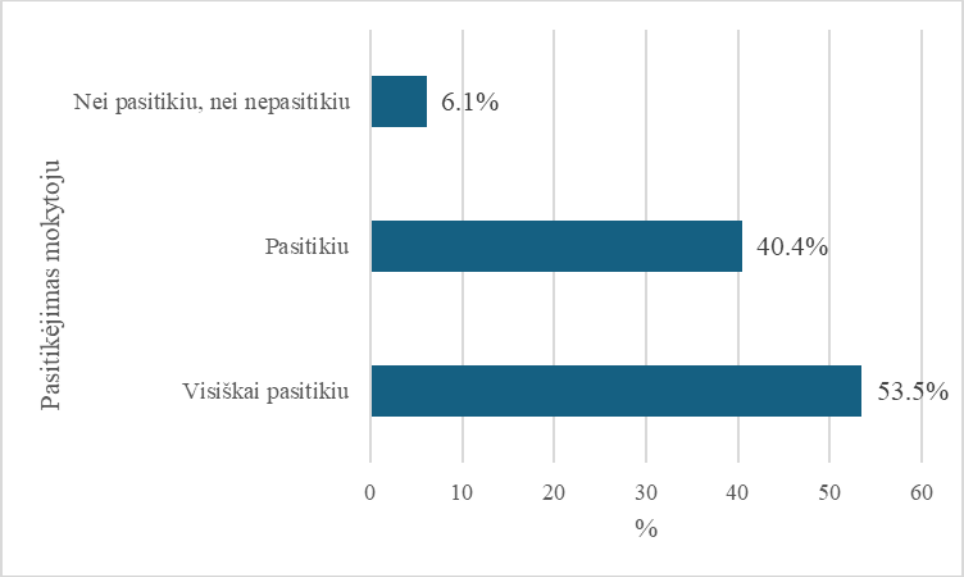
10 pav. Respondentų vertinimas, kaip dažnai mokytojai atsižvelgia į tėvų nuomones (N=99, proc.)

Analizuojant duomenis, matyti, kad didžiausia dalis 44,4 % respondentų nurodė, jog mokytojas visada atsižvelgia į tėvų nuomonę, antroje vietoje pagal dažnumą yra kategorija dažnai, kurią pasirinko 41,1 % tėvų, taip atspindima teigiamas mokytojo polinkis įtraukti tėvų nuomonę. 13,1 % respondentų įvertino, kad mokytojas į jų nuomonę atsižvelgia kartais, kas rodo retesnį, bet vis dar pasitaikantį dėmesį, o 1 % respondentų pasirinko kategoriją retai, kas leidžia daryti prielaidą, kad beveik visi tėvai jaučia, jog jų nuomonė yra bent iš dalies svarstoma. Tyrimo dalyvių vertinimas, kaip dažnai mokytojas informuoja apie jų vaikų ugdymosi pasiekimus (žr. 11 pav.).

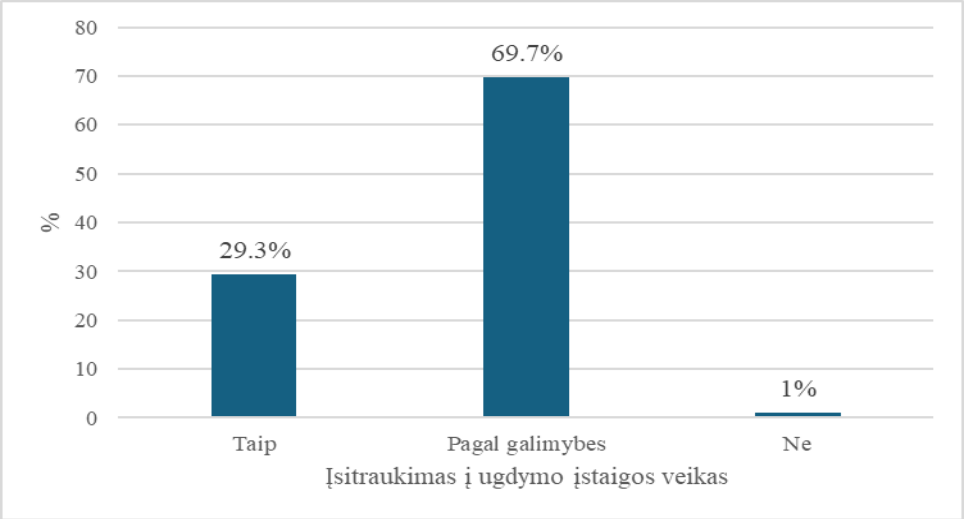
11 pav. Mokytojo informavimo dažnis apie vaiko ugdymosi pasiekimus (N=99, proc.)

Didžiausia dalis 66,7 % respondentų nurodė, jog mokytoja dažnai juos informuoja apie vaiko ugdymosi pasiekimus. Antroje vietoje pagal dažnumą kategoriją kartais, pasirinko 22,2% tėvų, atspindėdama retesnį, bet vis dar pasitaikantį informavimą. Mažiausia dalis respondentų 11,1 % pažymėjo, kad mokytoja informuoja tik jiems paprašius, kas rodo, jog nedidelė tėvų dalis jaučia poreikį patiems inicijuoti tokį bendravimą. Vienas iš esminių veiksnių, lemiančių tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo kokybę yra mokytojų teikiama informacija ir rekomendacijos, padedančios stiprinti tarpusavio ryšį (Martišauskienė, ir Trakšelys, 2017) . Tėvų pasitikėjimas mokytoju vertinimo rezultatai (žr. 12 pav.)

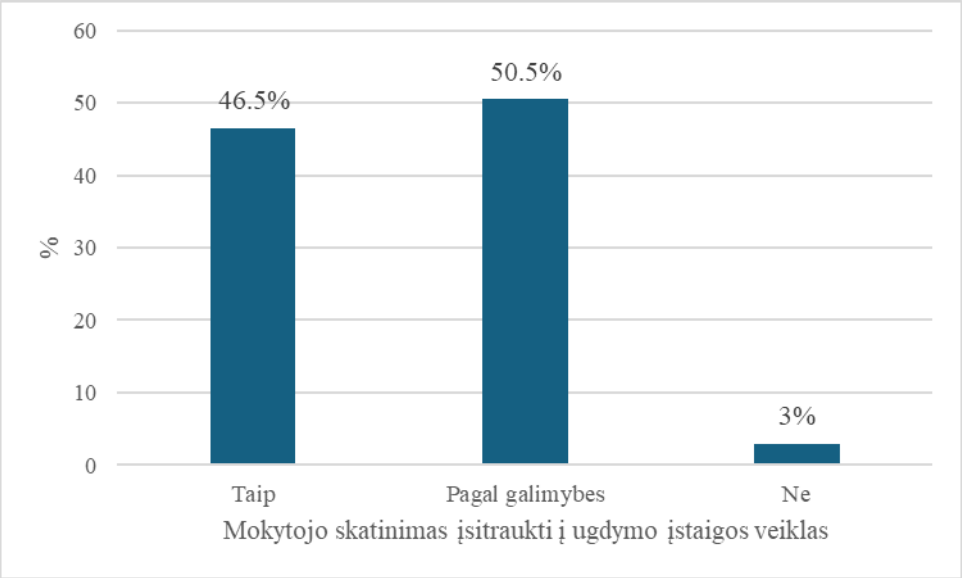
12 pav. Tėvų pasitikėjimas savo vaiko mokytoja (N=99, proc.)

53,5 % respondentų nurodė, jog visiškai pasitiki mokytoja kaip savo vaiko ugdytoja. 40,4% tėvų nurodė, kad pasitiki mokytoja kaip savo vaiko ugdytoja, tai atspindi teigiamą požiūrį į mokytojos kompetenciją. Mažiausia dalis respondentų 6,1 % pasirinko kategoriją nei pasitikiu, nei nepasitikiu, kas rodo, jog nedidelė dalis tėvų laikosi neutralios pozicijos šiuo klausimu. Tyrimo dalyvių įsitraukimas į ugdymo įstaigos organizuojamas veikas ir renginius (žr. 13 pav.).

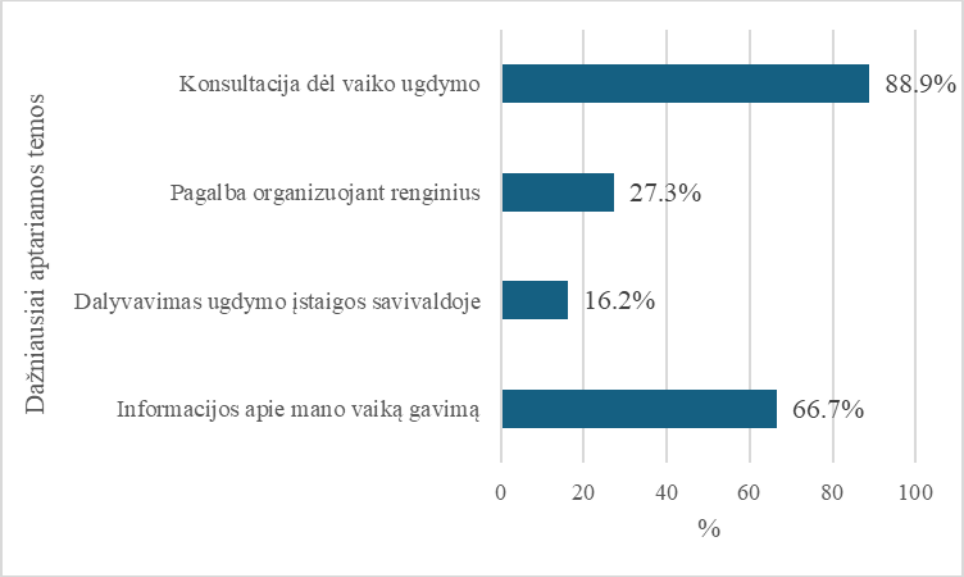
13 pav. Tėvų įsitraukimas į organizuojamas veiklas ir renginius ugdymo įstaigoje (N=99, proc.)

Gauti tyrimo rezultatai, leidžia teigti, kad 69,7 % respondentų įsitraukia pagal galimybes, kas rodo, kad dauguma tėvų dalyvauja renginiuose ir veiklose, kai tai leidžia jų aplinkybės. 29,3 % tėvų pasirinko, kad dalyvauja ugdymo įstaigos organizuojamose veiklose ir renginiuose, tai parodo nuolatinį ir aktyvų tėvų įsitraukimą. Mažiausia dalis respondentų, 1 % pažymėjo, kad visiškai neįsitraukia, kas rodo, jog tik nedidelė tėvų dalis nedalyvauja ugdymo įstaigos veiklose. Respondentų vertinimas mokytojo skatinimo įsitraukti į ugdymo įstaigoje organizuojamas veiklas ir renginius (žr. 14 pav.).

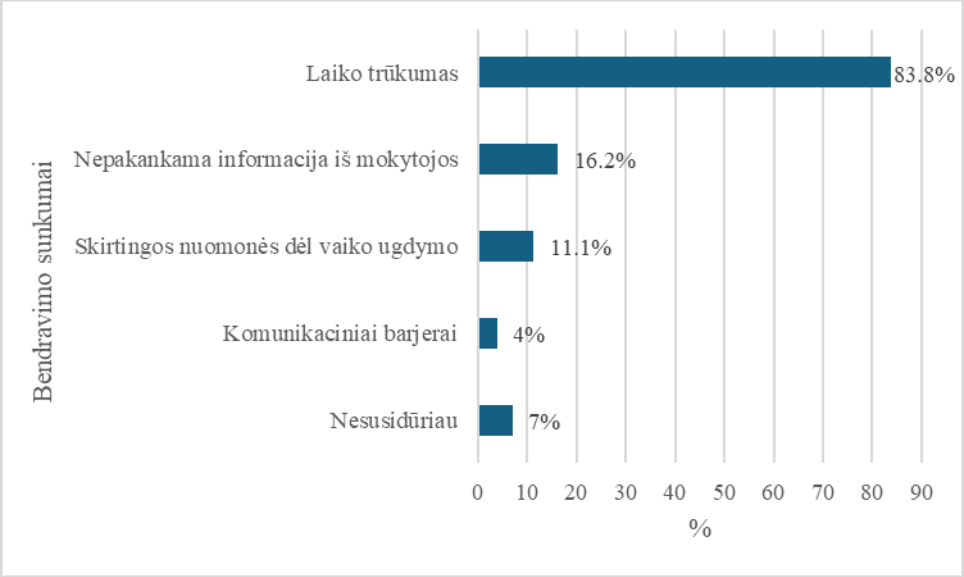
14 pav. Mokytojos skatinimas įsitraukti į ugdymo įstaigoje organizuojamas veiklas ir renginius (N=99, proc.)

50,5 % respondentų nurodė, kad mokytoja skatina pagal galimybes, kas rodo, jog mokytoja skatina tėvų įsitraukimą, tačiau tai priklauso nuo aplinkybių ir tėvų užimtumo. Antroje vietoje pagal dažnumą yra kategorija „Taip“, kurią pasirinko 46,5 % tėvų, atspindėdama aiškų mokytojos skatinimą aktyviai dalyvauti. 3% respondentų pažymėjo „Ne“, kas rodo, jog tik nedidelė tėvų dalis nejaučia mokytojos pastangų skatinti jų įsitraukimą. Tyrimo dalyvių dažniausiai aptariamos temos su mokytoju (žr. 15 pav.).

15 pav. Dažniausiai aptariamos temos su mokytoju (N=99, proc.)

Dažniausiai aptariama su mokytoja tema yra „Konsultacija dėl vaiko ugdymo“, kurią nurodė 88,9 % respondentų, kas rodo, jog tėvai itin vertina mokytojos pagalbą ir patarimus, susijusius su jų vaiko ugdymo procesu. Antroje vietoje pagal dažnumą yra „Informacija apie mano vaiko gavimą“, kurią pasirinko 66,7 % tėvų, atspindėdama poreikį gauti informaciją apie vaiko pasiekimus ar gebėjimus. Kategorija „Pagalba organizuojant renginius“ buvo pasirinkta 27,3 % respondentų, kas rodo, jog dalis tėvų su mokytoja aptaria ir praktinius įstaigos veiklos aspektus. Mažiausiai respondentų 16,2 % nurodė, kad aptaria „Dalyvavimą ugdymo įstaigos savivaldoje“, kas leidžia daryti prielaidą, jog ši tema yra mažiau aktuali arba rečiau inicijuojama. Tyrimo dalyvių nuomonė, su kokiais sunkumais susiduria bendradarbiaudami su mokytoju (žr. 16 pav.).

16 pav. Sunkumai su kuriais susiduria tėvai bendraudami su mokytoja (N=99, proc.)

83,8 %, sudaro respondentai, nurodę, kad pagrindinis sunkumas yra laiko trūkumas. Antroje vietoje, 16,2 % yra nepakankama informacija iš mokytojų, kas rodo komunikacijos spragas. 11,1 % tėvų išskyrė skirtingas nuomones dėl vaiko ugdymo, o tai gali atspindėti vertybinius ar metodinius nesutapimus. 7 % respondentų nurodė, kad bendraudami su mokytoja nesusiduria su jokiais sunkumais. Komunikaciniai barjerai, tokie kaip kalbos ar kultūriniai skirtumai, buvo aktualūs 4 % respondentų.

Tėvų buvo paprašyta įvardyti jų lūkesčius bendradarbiaujant su mokytojais. Remiantis tėvų atsakymais, buvo išskirtos 10 subkategorijų: atvirumo, nuoširdumo, supratingumo, informacijos apie vaiką teikimo, bendradarbiavimo, patarimų/pagalbos, pasitikėjimo, aiškumo, įtraukimo į ugdymo procesą ir pagarbos (žr. 6 lentelę).

Lentelė 6. **Tėvų/globėjų/rūpintojų lūkesčiai bendradarbiaujant su mokytoja** (N=99, proc.)

Kategorija	Subkategorija	Teiginių pavyzdžiai	Teiginių skaičius
Tėvų/globėjų/rūpintojų lūkesčiai	Atvirumas	*„Atvirumo“, „Atviro bendravimo“, „Atvirumo ir pasitikėjimo“ „Atvirumo ir pagarbos“*	17

6 lentelės tęsinys 39 puslapyje

6 lentelės tęsinys

Kategorija	Subkategorija	Teiginių pavyzdžiai	Teiginių skaičius
Tėvų/globėjų/rūpintojų lūkesčiai	Nuoširdumas	*„Nuoširdumo“, „Nuoširdaus pokalbio“, „Nuoširdumo ir tiesos“*	10
	Supratingumas	*„Supratimo“, „Supratingumo“, „Daugiau supratimo ir palaikymo“*	15
	Informacijos apie vaiką teikimas	*„Informacijos apie veiklą“, „emocinę būklę“, „dienos eigą“, „pažangą“*	17
	Bendradarbiavimas	*„Abipusis bendradarbiavimas“, „Bendras tikslas atliepti vaiko poreikius“*	10
	Patarimai/pagalba	*„Patarimų“, „pagalbos“, „pasiūlymų ugdymo procese“*	7
	Pasitikėjimas	*„Tarpusavio pasitikėjimas“ „pasitikėjimo atmosfera“*	5
	Aiškumas	*„Aiškumo“, „tikslių duomenų“ „konkretaus paaiškinimo“*	6
	Įtraukimas į ugdymo bendruomenę	*„Įtraukimas į šventes“, „bendros veiklos“, „bendruomeniškumas“*	4
	Pagarba	*„Pagarba“, „abipusė pagarba“*	5

Galima teigti, kad pagrindiniai tėvų lūkesčiai, susiję su bendravimu ir bendradarbiavimu su mokytojais. Dažniausiai įvardijami buvo atvirumo (N=17) ir informacijos apie vaiką teikimo (N=17) aspektai. Tai leidžia daryti prielaidą, jog tėvai tikisi nuolatinės, aiškios ir išsamios informacijos apie vaiko kasdienę veiklą, emocinę savijautą bei pažangą ugdymo procese. Taip pat reikšminga tėvų išsakytų lūkesčių dalis buvo susijusi su supratingumo poreikiu (N=15). Respondentai išreiškė norą, kad mokytojai būtų empatiški, gebėtų išklausyti ir suprasti tiek vaikų, tiek tėvų individualias situacijas. Kiti dažnai pasikartoję lūkesčiai buvo susiję su nuoširdumu (N=10) ir bendradarbiavimu (N=10). Tėvai pabrėžė atviro, pagarbaus ir konstruktyvaus dialogo svarbą, kuri padėtų pasiekti bendrą tikslą visapusiškai atliepti vaiko ugdymosi poreikius. Nemaža dalis tėvų taip pat išreiškė poreikį gauti patarimų ir pagalbos ugdymo procese (N=7). Toliau pagal dažnumą išskiriami tokie aspektai kaip aiškumo poreikis (N=6), pasitikėjimas (N=5), pagarba (N=5) ir įtraukimas į ugdymo bendruomenės veiklas (N=4). Nors šie aspektai buvo įvardyti rečiau, jie vis tiek rodo tėvų norą kurti pozityvius santykius su ugdymo įstaigos bendruomene.

Tėvų taip pat, paprašyta įvardyti būdus, kaip pagerinti bendradarbiavimą tarp jų ir mokytojų. Remiantis tėvų atsakymais, išskirtos 9 subkategorijos: dažnesni susitikimai ir susirinkimai, atviras ir nuoseklus bendravimas, supratingumas ir pagarba, bendros veiklos ir įtraukimas, informacijos sklaida, abipusis pasitikėjimas, individualus dėmesys ir lankstumas, grįžtamasis ryšys ir geranoriškas požiūris ir bendras tikslas (žr. 7 lentelę).

Lentelė 7. **Bendradarbiavimo gerinimo/skatinimo būdai ir priemonės** (N=99, proc.)

Kategorija	Subkategorija	Teiginių pavyzdžiai	Teiginių skaičius
Bendradarbiavimą gerinančios strategijos	Dažnesni susitikimai ir susirinkimai	*„Dažnesni susitikimai“, „Daugiau susirinkimų“, „Asmeniniai susitikimai“, „Tėvų susirinkimai“*	28
	Atviras ir nuoseklus bendravimas	*„Daugiau bendrauti“, „Dažnesnis bendravimas“, „Atvirai komunikuoti“, „Kalbėtis apie vaiką“*	22
	Supratingumas ir pagarba	*„Supratingumas“, „Abipusis supratimas“, „Pagarba“ „Etika“, „Išklausymas“*	9
	Bendros veiklos ir įtraukimas	*„Daugiau bendrų veiklų“, „Įtraukimas į veiklas“, „Neformalūs susitikimai“*	6
	Informacijos sklaida	*„Daugiau informacijos raštu“, „Tikslesnė informacija“, „Ataskaitos“*	5
	Abipusis pasitikėjimas	*„Abipusis pasitikėjimas“, „Pasitikėjimu grįstas bendravimas“*	10
	Individualus dėmesys ir lankstumas	*„Skirti daugiau laiko pokalbiams“, „Pritaikyti laiką bendravimui“*	4
	Grįžtamasis ryšys	*„Tiesioginis grįžtamasis ryšys“, „Komentarai apie vaiko pažangą“, „Reguliarus aptarimas“*	11
	Geranoriškas požiūris ir bendras tikslas	*„Abi pusės turi būti geranoriškos“, „Bendras tikslas – vaiko gerovė“*	4

Analizuojant tėvų atsakymus dėl bendradarbiavimo su mokytojais gerinimo/skatinimo būdų, išryškėjo keletas reikšmingų tendencijų. Daugiausia teiginių buvo susiję su dažnesnių susitikimų ir susirinkimų poreikiu (N=28). Tėvai akcentavo norą turėti daugiau tiek formalių, tiek asmeninių susitikimų su mokytojais, siekiant palaikyti nuoseklią komunikaciją ir stiprinti tarpusavio ryšį. Antras pagal dažnumą aspektas yra atviras ir nuoseklus bendravimas (N=22). Tėvai pabrėžė nuolatinio, konstruktyvaus ir abipusiu atvirumu grįsto dialogo svarbą.

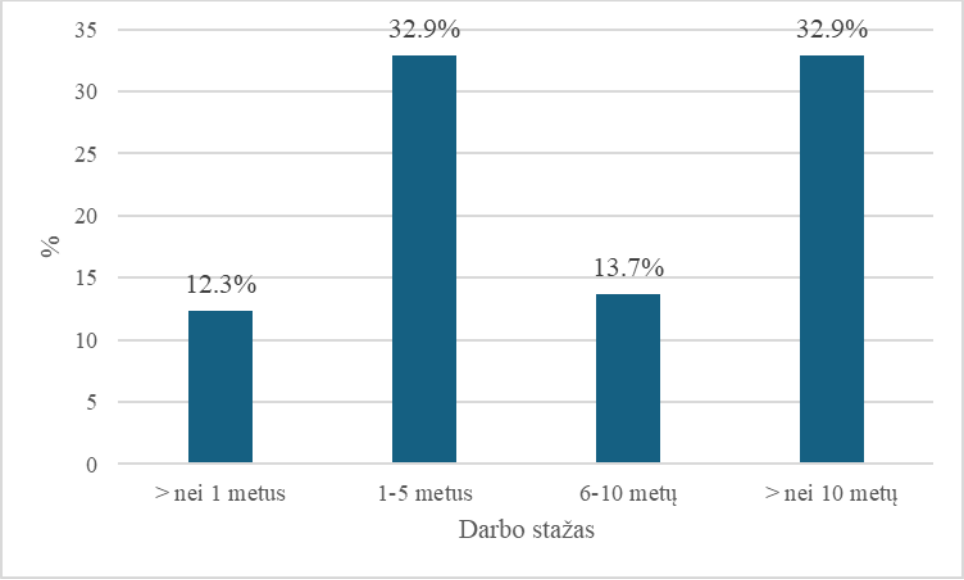
Grįžtamojo ryšio poreikis buvo įvardytas N=11 tėvų. Respondentai tikisi nuolatinio informacijos pateikimo apie vaiko pasiekimus, ugdymosi pažangą ir elgesio ypatumus. Tokia informacija, anot tėvų, turėtų būti teikiama periodiškai, aiškiai ir suprantamai. Abipusis pasitikėjimas buvo įvardytas N=10 atvejų. Teigiama, kad bendradarbiavimas būtų efektyvesnis, jei abi pusės veiktų lygiaverčiais principais, remdamiesi pasitikėjimu ir bendromis vertybėmis. Supratingumas ir pagarba (N=9) taip pat įvardyti kaip reikšmingi veiksniai. Tėvai išreiškė poreikį, kad mokytojai būtų empatiški, gebėtų įsiklausyti, vertintų jų nuomonę bei siektų bendrų sprendimų abipusės pagarbos pagrindu. Bendros veiklos ir tėvų įtraukimas (N=6) buvo siūlomi kaip priemonė bendradarbiavimo skatinimui. Atsakymuose minimi neformalūs susitikimai, bendri renginiai bei veiklos, į kurias būtų įtraukiami ir tėvai, skatinant bendruomeniškumo jausmą ugdymo įstaigoje. Tėvai taip pat akcentavo informacijos sklaidos gerinimo svarbą (N=5), tikėdamiesi aiškesnės, struktūruotos informacijos raštu bei reguliarių ataskaitų apie vaikų ugdymosi eigą. Individualaus dėmesio ir lankstumo poreikis buvo įvardytas N=4 respondentų, o tai rodo norą dėl galimybės susitarti dėl patogaus bendravimo laiko ar formato. Tiek pat teiginių (N=4) atspindėjo geranoriško požiūrio ir bendro tikslo, vaiko gerovės siekimo svarbą.

Apibendrinant tyrimo duomenų analizę, galima teigti, kad dauguma dalyvių priklausė 26–35 metų amžiaus grupei, o tai leidžia daryti prielaidą, jog ši tėvų grupė yra labiausiai įsitraukusi į ikimokyklinį ugdymą, dažnai turinti vaikų šioje ugdymo grandyje. Tėvų tarpe dominuojanti bendravimo forma yra asmeniniai pokalbiai, kuriuos tėvai identifikuoja kaip svarbiausią komunikacijos kanalą. Nors skaitmeninės priemonės taip pat naudojamos, jos dažniau atlieka papildomą, o ne pagrindinį vaidmenį. Dauguma tėvų pabrėžė abipusę bendravimo iniciatyvą, kas liudija apie bendradarbiavimo suvokimą kaip dvikryptį procesą, kuriame abi pusės jaučia atsakomybę ir dalyvauja lygiaverčiai. Tėvų vertinimu, bendravimo kokybė su mokytojais yra itin aukšta, tiek komunikacijos aiškumas, tiek mokytojų gebėjimas išklausyti ir atsižvelgti į tėvų nuomonę sulaukė teigiamų įvertinimų. Beveik visi respondentai išreiškė pasitikėjimą mokytojais kaip savo vaikų ugdytojais, kas leidžia kalbėti apie tvirtą profesinio pasitikėjimo pagrindą. Vertinant mokytojų teikiamą grįžtamąjį ryšį, didžioji dauguma tėvų nurodė esantys patenkinti informacijos apie vaiko pasiekimus ir elgesį teikimo dažnumu ir turiniu. Tyrimo rezultatai taip pat atskleidžia, kad mokytojai dažnai skatina tėvų įsitraukimą, o tėvai linkę dalyvauti ugdymo įstaigos veiklose pagal galimybes. Tarp

dažniausiai aptariamų temų išsiskiria konsultacijos dėl vaiko ugdymo ir informacija apie jo pasiekimus. Identifikuoti bendradarbiavimo iššūkiai dažniausiai susiję su laiko trūkumu bei informacijos stokos iš mokytojo pusės, taip pat pasitaiko nuomonių skirtumų dėl ugdymo sprendimų. Tėvai išreiškė aiškų poreikį dažnesniems kontaktams, atviresniam bendravimui, pagarba grįstam dialogui bei konsultacinio pobūdžio sąveikai. Tarp aktualiausių lūkesčių įvardijamas informacijos prieinamumas, emocinis palaikymas, individualių poreikių atliepimas ir bendrų tikslų, vaiko gerovės siekimas.

2.3. Mokytojų apklausos rezultatų analizė

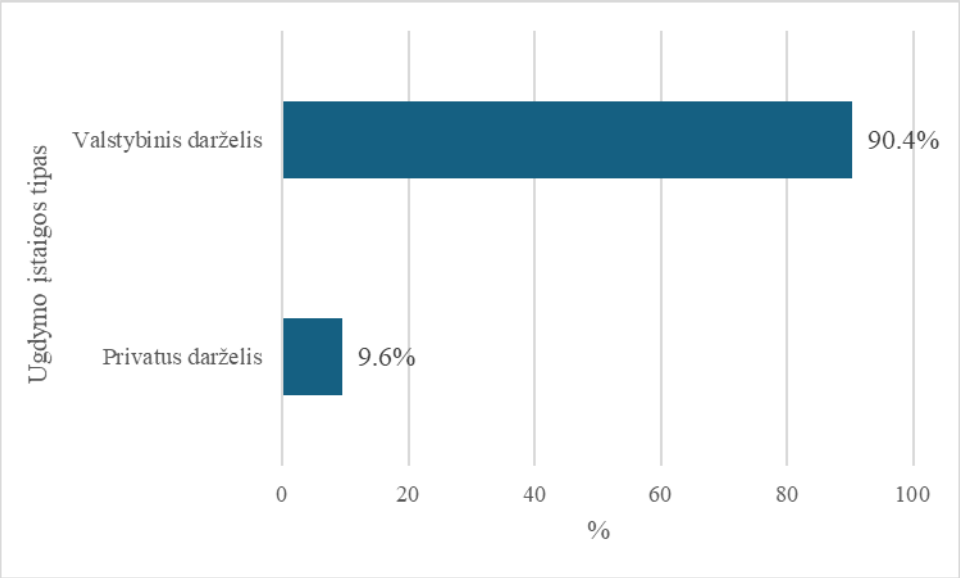
Šioje dalyje pristatomi ir analizuojami mokytojų apklausos rezultatai, siekiant išsamiau įvertinti bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais svarbą, dažniausiai taikomus metodus bei tobulintinas šios srities aspektus. Siekiama identifikuoti mokytojų požiūrį į tėvų įtraukimą į ugdymo procesą, įvertinti praktikoje taikomas bendradarbiavimo formas bei išryškinti galimas problemines sritis, trukdančias efektyviai partnerystei tarp mokyklos ir šeimos. Tyrime dalyvavusių respondentų darbo stažas (žr. 17 pav.).

17 pav. Mokytojų darbo stažas (N=73, proc.)

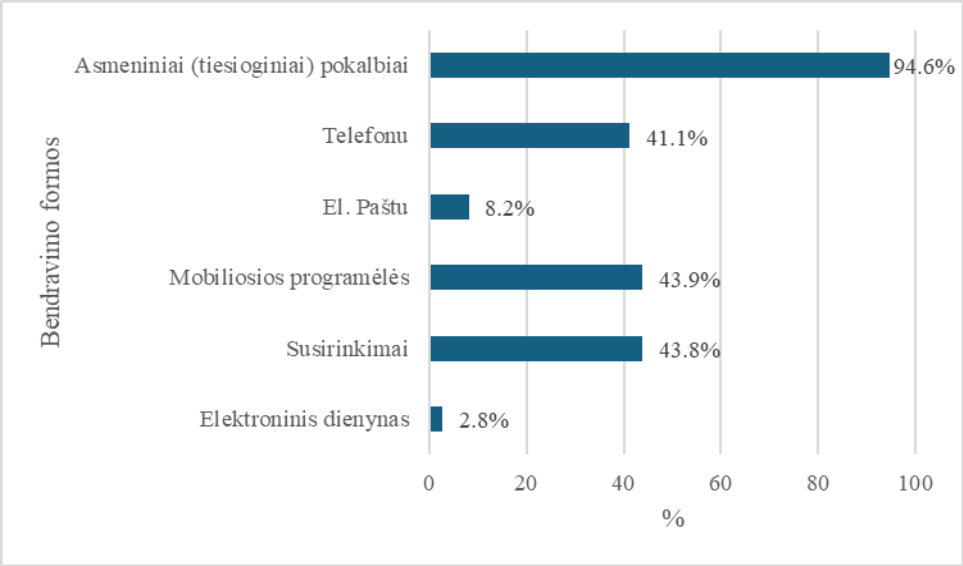
Gauti tyrimo rezultatai, leidžia teigti, kad 41,1 % turi daugiau nei 10 metų pedagoginio darbo patirtį. 1–5 metų darbo stažą turintys mokytojai, sudarantys 32,9 % visų respondentų, o tai gali rodyti aktyvią jaunesnių specialistų integraciją į švietimo sistemą. 6–10 metų grupė

apima 13,7 % respondentų. Mažiausią dalį sudaro mažiau nei vienerius metus dirbantys mokytojai 12,3 %. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigos tipą (žr. 18 pav.).

18 pav. Ugdymo įstaigos tipas, kurioje dirba respondentai (N=73, proc.)

90,4 % respondentų nurodė dirbantys valstybiniuose darželiuose. Tik 9,6 % respondentų dirba privačiuose darželiuose. Dažniausiai taikomas bendravimo formos su tėvais (žr. 19 pav.).

19 pav. Dažniausiai mokytojų taikomos bendravimo formos su tėvais (N=73, proc.)

94,6 % respondentų nurodė, kad bendrauja asmeniniais (tiesioginiais) pokalbiais. 43,9 % mokytojų naudoja mobiliąsias programėles, o 43,8 % renkasi susirinkimus, abu šie būdai yra

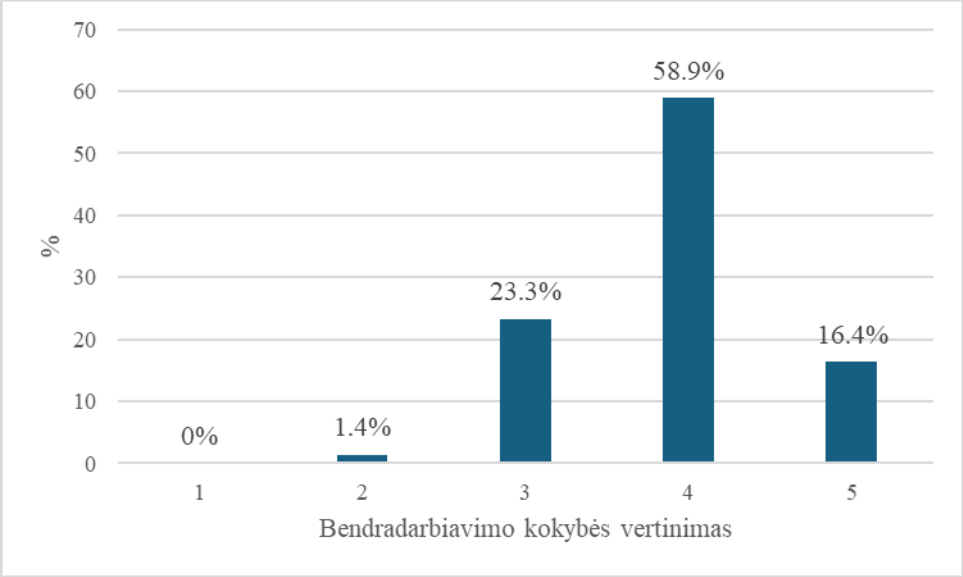
beveik vienodai populiarūs. 41,1 % respondentų bendrauja telefonu, o 8,2 % naudoja elektroninį paštą. Mažiausia dalis, tik 2,8 % renkasi elektroninius dienynus, kas gali atspindėti ribotą šios priemonės prieigą ar populiarumą. Anot Vijūnaitės ir Slušnienės (2018), pasitelkdami įvairias tradicines ir netradicines bendravimo bei bendradarbiavimo formas, tėvai ir mokytojai gali aktyviau įsitraukti į ugdymo procesą kaip lygiaverčiai partneriai, o jų sąveika sudaro prielaidas abipusei sėkmei tenkinant vaikų ugdymosi poreikius ir gerinant ugdymo kokybę.

Mokytojų buvo prašoma įvardyti patogiausius bendravimo formas su tėvais/globėjais/rūpintojais. Remiantis mokytojų atsakymais, buvo išskirtos 3 subkategorijos: asmeniniai pokalbiai, mobiliosios programėlės ir mišrus, kombinuotas bendravimas (žr. 8 lentelę).

Lentelė 8. **Mokytojų bendravimo būdai su tėvais/globėjais/rūpintojais** (N=73, proc.)

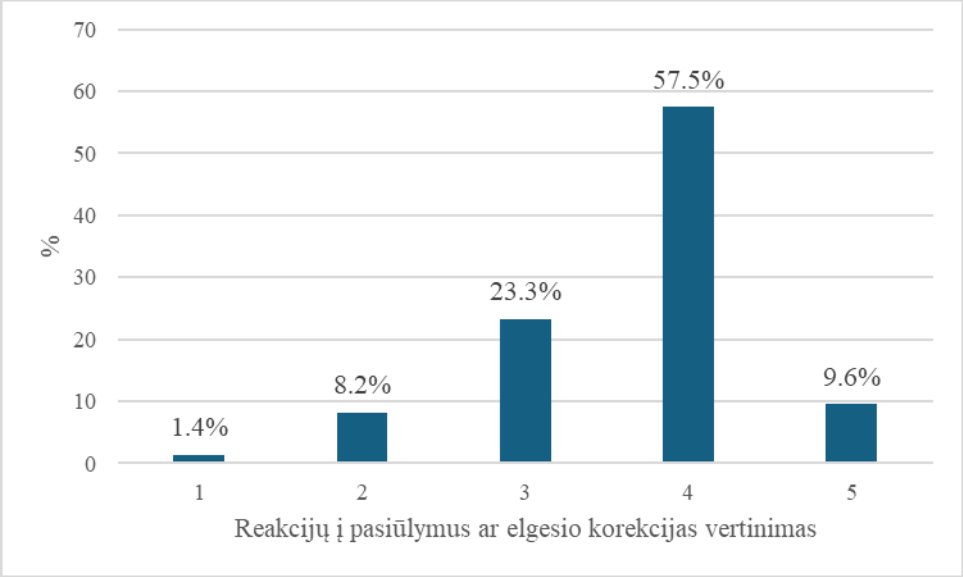
Kategorija	Subkategorija	Teiginių pavyzdžiai	Teiginių skaičius
Patogiausios bendravimo formos	Asmeniniai pokalbiai	*„Asmeniniai pokalbiai“, „tiesioginis pokalbis“, „gyvas kontaktas“, „tiesiogiai“, „individualūs pokalbiai“, „susitikimai“*	42
	Mobiliosios programėlės	*„Mobiliosiomis programėlėmis“, „per mobiliąsias programėles“, „Messenger“, „Facebook“*	15
	Mišrus, kombinuotas bendravimas	*„Visi būdai efektyvūs“, „priklauso nuo situacijos“, „tėvų poreikių ar galimybių“*	4

Daugiausia respondentų (N=42) nurodė, kad asmeniniai pokalbiai yra patogiausia ir efektyviausia bendravimo forma. Antrąją pagal paminėjimų dažnumą vietą užėmė mobiliosios programėlės ir komunikacijos kanalai, tokie kaip „Messenger“, „Facebook“ ar specialios mobiliosios programėlės (N=15). Šios priemonės vertinamos kaip efektyvios perduodant trumpą, operatyvią informaciją, ypač kai svarbu greitai susisiekti su tėvais. Nedidelė dalis mokytojų (N=4) išreiškė nuomonę, kad bendravimo formos turėtų būti taikomos lanksčiai, atsižvelgiant į tėvų poreikius, galimybes ar konkrečias situacijas. Tyrimo dalyvių bendradarbiavimo su tėvais kokybės vertinimas (žr. 20 pav.).

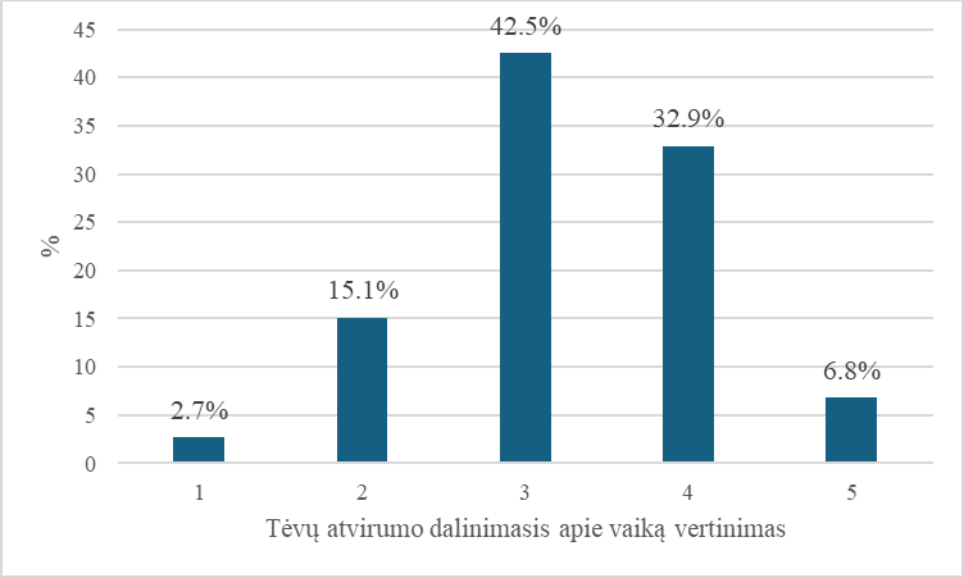
20 pav. Bendradarbiavimo su tėvais kokybė (N=73, proc.)

1 balo įvertinimas yra mažiausias, reiškiantis prastą bendradarbiavimo su tėvais kokybę, 5 balų įvertinimas yra aukščiausias, reiškiantis labai gerą bendradarbiavimo su tėvais kokybę. Dauguma respondentų, 58,9 % bendradarbiavimą su tėvais įvertino 4 balais, o tai pasako apie teigiamą, tačiau ne aukščiausią bendradarbiavimo lygį. Mažesnė dalis, 23,3 % šiam aspektui skyrė 3 balus, kas rodo vidutinį vertinimą. Aukščiausią galimą įvertinimą, 5 balus pateikė 16,4% respondentų, taip išreikšdami itin aukštą pasitenkinimo bendradarbiavimu su tėvais lygį. Tuo tarpu žemesni balai buvo skirti itin retai, 2 balus skyrė tik 1,4 % respondentų, o 1 balo nebuvo paskirta visai. Mokytojų ir tėvų bendradarbiavimo kokybę iš esmės lemia tėvų geranoriškas bendravimas, aktyvus dalyvavimas ugdymo įstaigos veikloje bei kryptingas mokytojų informacijos ir rekomendacijų teikimas (Martišauskienė, 2014). Mokytojų vertinimai į tėvų reakcijas apie jų vaiko ugdymo pasiūlymus ar elgesio korekcijas (žr. 21 pav.).

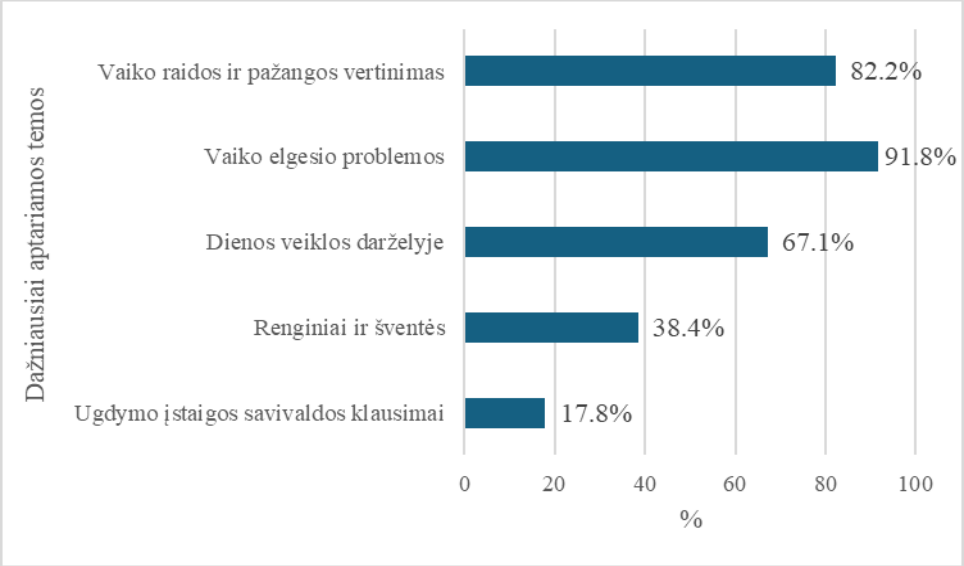
21 pav. Tėvų reakcijos į vaiko ugdymo pasiūlymus ar elgesio korekcijas (N=73, proc.)

1 balo įvertinimas yra mažiausias, reiškiantis labai prastas tėvų reakcijas į mokytojo pasiūlymus, 5 balų įvertinimas yra didžiausias, reiškiantis labai geras reakcijas į mokytojo pasiūlymus. Didžioji dalis mokytojų, 57,5 % tėvų reakcijas įvertino 4 balais, pagal tai galima spręsti, kad tėvai dažnai atsižvelgia ir palankiai reaguoja į mokytojo patarimus. Kiek mažesnė dalis, 23,3 % respondentų, pateikė 3 balų vertinimą, kuris atspindi vidutinį tėvų reagavimo lygį. Tik 9,6 % respondentų tėvų reakciją įvertino aukščiausiu, 5 balų įvertinimu, liudijančiu apie itin teigiamą tėvų atsaką. Žemesni vertinimai buvo pastebėti rečiau: 2 balus skyrė 8,2 % respondentų, o 1 balo vertinimą pateikė vos 1,4 % mokytojų. Tokie rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad itin neigiamos tėvų reakcijos pasitaiko retai. Tyrimo dalyvių vertinimai, apie tėvų atvirumą dalintis vaiko elgesiu namuose ir vaiko poreikiais (žr. 22 pav.).

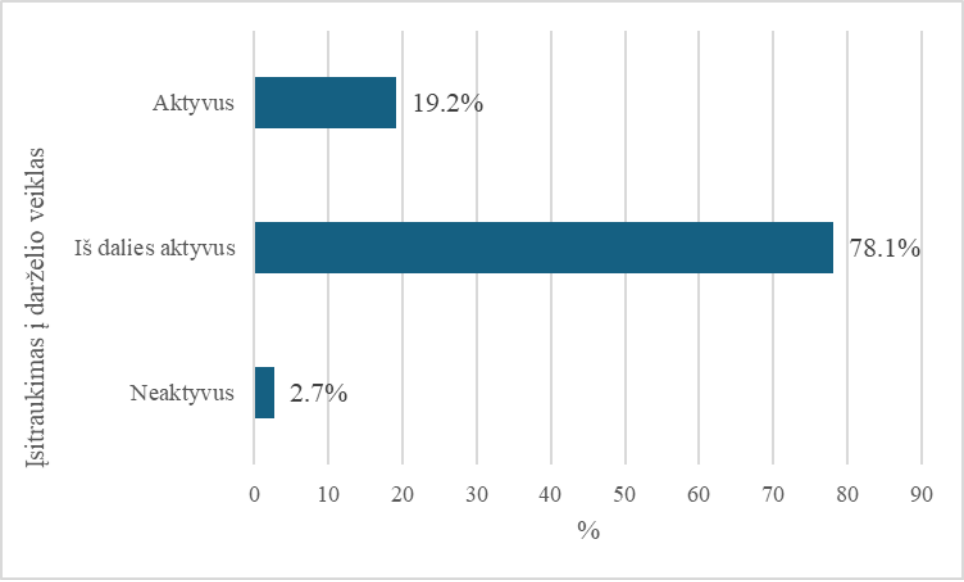
22 pav. Tėvų atvirumas dalintis apie vaiko elgesį namuose ir jų poreikius (N=73, proc.)

1 balo įvertinimas yra žemiausias, reiškiantis retą ir neatvirą tėvų dalinimosi informacija apie vaiką už ugdymo įstaigos ribų, 5 balų įvertinimas yra didžiausias, reiškiantis atvirą ir didelį tėvų polinkį dalintis informacija apie vaiką už ugdymo įstaigos ribų. Didžiausia dalis 42,5 % mokytojų tėvų polinkį dalintis informacija apie savo vaiką įvertino 3 balais, kas rodo vidutinį atvirumo lygį. 32,9 % respondentų skyrė 4 balus, atspindėdami teigiamą tėvų polinkį kalbėti apie savo vaiką ir suteikti papildomos informacijos. 15,1 % mokytojų įvertino polinkį 2 balais, kas rodo mažą tėvų atvirumą. 6,8 % respondentų skyrė 5 balus, o 2,7 % 1 balą, kas atspindi kraštutinius vertinimus: aukščiausią atvirumą arba jo visišką stoką. Dažniausiai aptariamos temos su tėvais (žr. 23 pav.).

23 pav. Dažniausiai aptariamos temos su tėvais (N=73, proc.)

91,8 % respondentų nurodė, kad dažniausiai aptariamos vaiko elgesio problemos, kas pabrėžia šios temos aktualumą. 82,2 % mokytojų su tėvais diskutuoja apie vaiko raidos ir pažangos vertinimą, rodydami dėmesį ugdymo progresui. 67,1 % respondentų mini dienos veiklos darželyje temas. 38,4 % mokytojų aptaria renginius ir šventes, kas rodo bendruomeniškumo aspektą. Mažiausia dalis, 17,8 % nurodė ugdymo įstaigos savivaldos klausimus, kas gali reikšti ribotą tėvų įsitraukimą į administracinius aspektus. Tyrimo dalyvių vertinamas tėvų įsitraukimas į ugdymo įstaigos organizuojamas veiklas (žr. 24 pav.).

24 pav. Tėvų įsitraukimas į darželio veiklas (N=73, proc.)

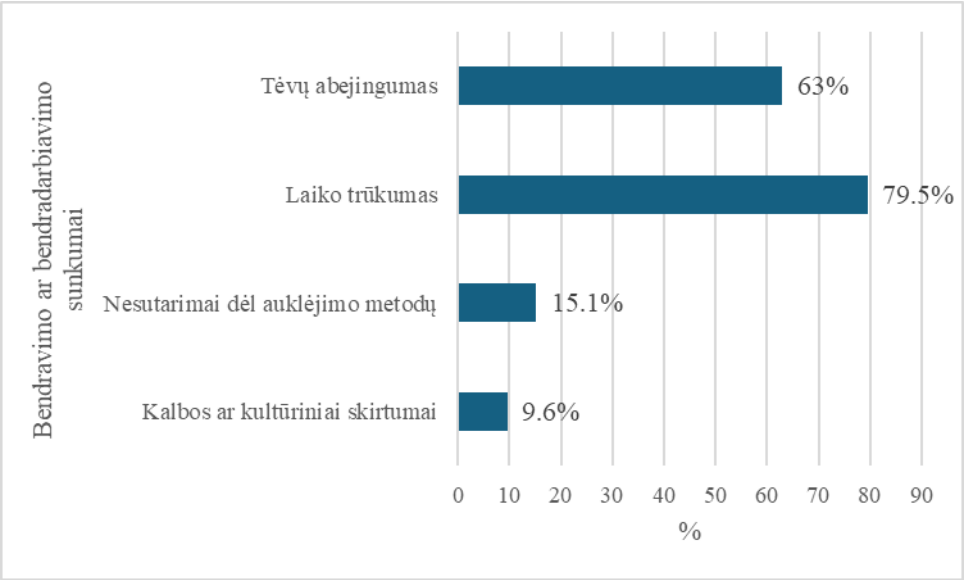
78,1 % mokytojų tėvus įvertino kaip iš dalies aktyvius, kas rodo, kad dauguma tėvų dalyvauja veiklose, tačiau jų įsitraukimas nėra nuoseklus ar intensyvus. 19,2 % respondentų nurodė, kad tėvai yra aktyvūs, atspindėdami reikšmingą įsitraukimą. Tėvų aktyvus dalyvavimas ikimokyklinės ugdymo įstaigos veikloje daro teigiamą poveikį vaikų mokymosi pasiekimams, emocinei gerovei, socialiniams ryšiams su bendraamžiais ir suaugusiais, taip pat padeda mokytojams veiksmingiau spręsti ugdymo procese kylančius iššūkius (Kovienė, 2017). Tik 2,7 % mokytojų tėvus įvertino kaip neaktyvius, kas rodo, kad visiškas nedalyvavimas yra retas.

Atviro tipo klausime siekiama išsiaiškinti tėvų/globėjų/rūpintojų aktyvumą ugdymo įstaigos organizuojamose veiklose. Remiantis mokytojų atsakymais buvo išskirtos 6 subkategorijos: dalyvavimas pagal galimybes, aktyvus įsitraukimas, vidutinis įsitraukimas, mažas įsitraukimas, konkrečios veiklos formos ir domėjimasis vaikų ugdymu (žr. 9 lentelę).

Lentelė 9. **Tėvų/globėjų/rūpintojų įsitraukimas į ugdymo įstaigoje organizuojamas veiklas** (N=73, proc.)

Kategorija	Subkategorija	Teiginių pavyzdžiai	Teiginių skaičius
Tėvų/globėjų/rūpintojų aktyvumas ugdymo įstaigoje	Dalyvavimas pagal galimybes	*„Pagal galimybes“, „kai turi laiko“, „jei neužsiėmę – dalyvauja“, „kaip turi laiko ir noro“*	18
	Aktyvus įsitraukimas	*„Labai aktyvūs“, „aktyviai dalyvauja veiklose“, „noriai dalyvauja“, „organizuoja šventes“, „įsitraukia į projektus“*	10
	Vidutinis įsitraukimas	*„Iš dalies aktyvūs“, „pakankamai aktyvūs“, „yra iniciatyvi dalis“, „kai kurie tėvai aktyvūs, kitus reikia skatinti“*	10
	Mažas įsitraukimas	*„Pasyvūs“, „vangus dalyvavimas“, „ne visada noriai įsitraukia“, „trūksta aktyvumo“, „neturi noro“*	14
	Konkrečios veiklos formos	*„Dalyvauja šventėse“, „veda edukacijas“, „daro darbelius su vaikais“, „prisideda prie projektų“, „padeda organizuoti renginius“*	15
	Domėjimasis vaikų ugdymu	*„Domisi vaikų pasiekimais“, „klausia kuo gali padėti“, „domisi veiklomis“, „domina bet kokia veikla, susijusi su jų vaiku“*	6

Gauti tyrimo rezultatai, leidžia teigti, kad tėvų įsitraukimo lygis į ugdymo įstaigos veiklas yra nevienalytis ir pasiskirsto pagal aktyvumo pobūdį bei įsitraukimo motyvaciją. Daugiausia respondentų (N=18) nurodė, kad tėvų dalyvavimas ugdymo įstaigos veiklose priklauso nuo jų galimybių, laiko užimtumo ar motyvacijos. Kita vertus, dalis tėvų yra aktyviai įsitraukę (N=10), jie ne tik nuolat dalyvauja veiklose, bet ir patys rodo iniciatyvą, organizuoja šventes, prisideda prie projektų, noriai įsitraukia į bendruomenės gyvenimą. Taip pat identifikuota grupė vidutiniškai aktyvių tėvų (N=10), kurių įsitraukimas nėra nuolatinis, tačiau egzistuoja iniciatyvos proveržiai. Svarbu paminėti, kad reikšminga dalis tėvų pasižymi mažu įsitraukimu (N=14). Dalis tėvų prisideda ir prie ugdymo veiklų konkrečiomis formomis (N=15). Jie dalyvauja šventėse, veda edukacines veiklas, kartu su vaikais vykdo kūrybinius projektus bei padeda organizuoti renginius. Galiausiai, nors ir mažesnė dalis respondentų (N=6) pažymėjo, kad tėvai aktyviai domisi vaikų ugdymu, teiraujasi apie vaikų pasiekimus, ieško būdų prisidėti prie jų ugdymo, rodo susidomėjimą ugdymo turiniu. Bendravimo ir bendradarbiavimo iššūkiai su tėvais (žr. 25 pav.).

25 pav. Sunkumai su kuriais susiduria mokytojai bendraudami ar bendradarbiaudami su tėvais (N=73, proc.)

79,5 % respondentų nurodė, kad pagrindinis iššūkis yra laiko trūkumas, o 63 % mokytojų išskyrė tėvų abejingumą, atspindėdami nepakankamą tėvų įsitraukimą. 15,1 % respondentų pažymėjo nesutarimus dėl auklėjimo metodų, kas gali rodyti vertybinius ar metodinius

skirtumus. Mažiausia dalis, 9,6 % nurodė kalbos ar kultūrinius skirtumus, kas rodo, kad komunikaciniai barjerai yra mažiau paplitę.

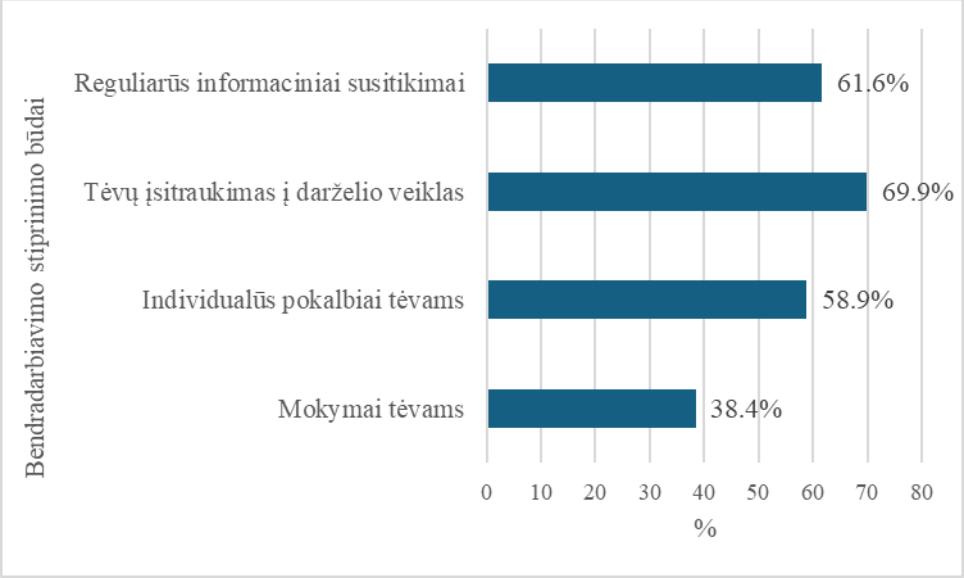
Mokytojų buvo prašoma įvardinti bendravimo su tėvais/globėjais/rūpintojais gerinimo būdus/priemones. Remiantis mokytojų atsakymais buvo išskirtos 8 subkategorijos: didesnis atvirumas, daugiau laiko bendravimui, asmeniniai susitikimai, tėvų įtraukimas į veiklas, aiškesnė ir tikslesnė informacija, grįžtamojo ryšio poreikis, tėvų švietimas ir seminarai ir nereikia keisti (žr. 10 lentelę).

Lentelė 10. **Bendravimo su tėvais/globėjais/rūpintojais gerinimo būdai/priemonės** (N=73, proc.)

Kategorija	Subkategorija	Teiginių pavyzdžiai	Teiginių skaičius
Bendravimo su tėvais/globėjais/rūpintojais gerinimo strategijos	Didesnis atvirumas	*„Būti atviresnė“, „daugiau atvirumo“, „būti labiau atviresnė“, „būti atviresniems“*	8
	Daugiau laiko bendravimui	*„Skirti daugiau laiko“, „daugiau laiko pokalbiams“, „turint daugiau laiko pasikalbėti“, „asmeniniai pokalbiai“*	15
	Asmeniniai susitikimai	*„Daryti daugiau asmeninių susitikimų“, „organizuoti individualius susitikimus“, „susitikimai su tėvais“*	9
	Tėvų įtraukimas i veiklas	*„Labiau įtraukti į veiklas“, „dalyvavimas renginiuose“, „bendros veiklos su vaikais“, „grupių susibūrimai“*	10
	Aiškesnė ir tikslesnė informacija	*„Sukonkretinti informaciją“, „aiškiau perduoti informaciją“, „labiau dalintis informacija“*	5
	Grįžtamojo ryšio poreikis	*„Gauti daugiau grįžtamojo ryšio“, „atkreipti dėmesį į tėvų pastabas“, „abipusis supratimas“*	4
	Tėvų švietimas ir seminarai	*„Daugiau seminarų“, „aktualios temos“, „dėmesys tėvų švietimui“, „dalyvavimas seminaruose“*	5
	Nereikia keisti	*„Nieko“, „visko pakanka“, „bendravimas vyksta sklandžiai“, „nieko nekeisčiau“*	6

Didžiausią respondentų dalį sudarė mokytojai, akcentavę būtinybę skirti daugiau laiko bendravimui (N=15). Atsakymai atskleidžia, kad mokytojai pageidauja turėti daugiau galimybių individualiems pokalbiams su tėvais. Respondentai taip pat pabrėžė tėvų aktyvesnio įtraukimo į ugdymo įstaigos veiklas svarbą (N=10), siūlymai apima tėvų įtraukimą į bendras veiklas su vaikais, dalyvavimą renginiuose bei organizuojamus susibūrimus. Asmeninių susitikimų su tėvais organizavimo poreikį išreiškė N=9 mokytojai. Didesnio atvirumo kaip

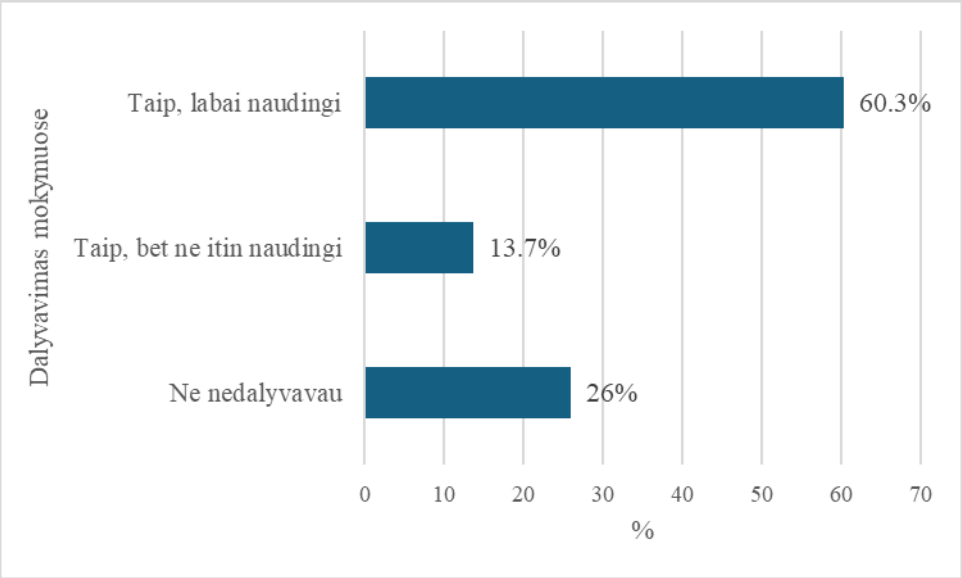
bendravimo tobulinimo kryptį įvardijo N=8 respondentų. Jie pabrėžė nuoširdesnės ir atviresnės komunikacijos svarbą, kuri padėtų užtikrinti geresnį abipusį supratimą bei mažintų emocinį atotrūkį tarp mokytojų ir tėvų. N=6 respondentų nurodė, jog esamas bendravimo modelis juos tenkina, mokytojai teigia, kad „visko pakanka“, „nieko nereikia keisti“ ar „bendravimas vyksta sklandžiai“. Tai leidžia daryti prielaidą, jog dalis mokytojų vertina dabartinę komunikacijos praktiką kaip efektyvią. Aiškesnio ir tikslesnio informacijos perdavimo būtinybę įvardijo N=5 mokytojų. Jų nuomone, konkretumas ir aiškumas komunikacijoje galėtų padėti sumažinti nesusikalbėjimo riziką ir užtikrintų sklandesnį informacijos mainų procesą. Tiek pat respondentų (N=5) siūlė daugiau dėmesio skirti tėvų švietimui, rengti seminarus, spręsti aktualias temas ir skatinti tėvų dalyvavimą ugdymo procesuose per mokymus, anot Bacevičės ir Valaitienės (2022), sėkmingą bendradarbiavimą su tėvais lemia tokie veiksniai kaip tikslingas pedagoginis švietimas, konstruktyvių tarpusavio santykių puoselėjimas bei individualizuotas darbas su kiekviena šeima. Galiausiai, grįžtamojo ryšio poreikį įvardijo N=4 mokytojai. Galima teigti, kad mokytojams svarbu išgirsti tėvų nuomonę, pastabas bei pageidavimus, siekiant konstruktyvaus ir abipusiai naudingo dialogo. Respondentų nuomonė, kaip galima stiprinti bendradarbiavimą su tėvais (žr. 26 pav.).

26 pav. Bendradarbiavimo su tėvais stiprinimo būdai (N=73, proc.)

69,9 % respondentų nurodė, kad tėvų įtraukimas į darželio veiklas yra veiksmingiausias būdas. 61,6 % mokytojų paminėjo reguliarius informacinius susitikimus, kas rodo informacijos sklaidos reikšmę. 58,9 % respondentų išskyrė individualius pokalbius su tėvais, atspindėdami

asmeniškesnio bendravimo poreikį. Mažiausia dalis, 38,4 % siūlė mokymus tėvams, kas gali reikšti ribotą šios priemonės populiarumą. Mokyklos ir tėvų bendradarbiavimas sudaro prielaidas abipusiam mokytojų ir tėvų mokymuisi bei padeda konstruktyviai spręsti kylančias socialines problemas ugdymo procese (Merfeldaitė, 2009). Respondentų dalyvavimas mokymuose apie bendravimą su ugdytinių tėvais (žr. 27 pav.).

27 pav. Mokytojų dalyvavimas mokymuose apie bendravimą su tėvais (N=73, proc.)

60,3 % respondentų nurodė, kad dalyvavo mokymuose ir juos vertina kaip labai naudingus, 26 % mokytojų taip pat dalyvavo mokymuose, tačiau juos vertina kaip ne itin naudingus, atspindėdami ribotą jų poveikį. 13,7 % respondentų nedalyvavo jokiuose mokymuose, kas rodo, kad dalis mokytojų neturi šios srities mokymosi patirties.

Apibendrinant galima teigti, kad komunikacijoje su tėvais daugiausiai akcentuojama tiesioginio bendravimo forma, kuri laikoma efektyviausia dėl galimybės užtikrinti aiškų informacijos perdavimą bei kurti emocinį ryšį. Nors mobiliosios programėlės bei socialiniai tinklai vertinami kaip greitos komunikacijos priemonės, jiems vis dar priskiriamas ribotas tinkamumas sudėtingesnėms temoms aptarti. Respondentai teigiamai vertina bendradarbiavimo su tėvais kokybę, tačiau dauguma pateikia ne aukščiausius įvertinimus, kas gali rodyti apie tobulinimo galimybes. Tėvų reakcijos į mokytojų pastabas dažniausiai vertinamos kaip pozityvios, nors dalis respondentų įžvelgia vidutinio lygio įsitraukimą ar ribotą atvirumą. Aptariamos temos dažniausiai apima vaiko elgesio bei pažangos klausimus, taip pat kasdienes veiklas ugdymo įstaigoje. Rečiau aptariami bendruomeniniai ar

administraciniai aspektai, kas leidžia daryti prielaidą apie ribotą tėvų dalyvavimą ugdymo įstaigos savivaldoje. Vertinant tėvų įsitraukimo lygį, dauguma mokytojų priskiria juos prie iš dalies aktyvių, o tai rodo tam tikrą, bet ne visuomet nuoseklų dalyvavimą ugdymo procese. Pastebima, kad dalis tėvų prisideda prie veiklų organizavimo ar edukacinių iniciatyvų, o kita dalis lieka mažiau įsitraukusi, kartais tik pasyviai domisi vaiko pasiekimais. Pagrindiniu iššūkiu įvardijamas laiko trūkumas, taip pat minimas tėvų abejingumas bei auklėjimo vertybių skirtumai, o kultūriniai ar kalbiniai barjerai iškyla rečiau.

3. PEDAGOGINIŲ STUDIJŲ METŲ ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ REFLEKSIJA

Pedagoginių studijų metų įgytų kompetencijų refleksija yra reikšminga profesinio tobulėjimo proceso dalis, leidžianti nuosekliai įvertinti asmeninę pažangą, įgytas žinias ir gebėjimus bei jų pritaikymą praktinėje veikloje. Kaip bakalauro studijų programos *Pradinio ugdymo pedagogika ir ikimokyklinis ugdymas* studentė ir kaip būsima mokytoja stengiuosi įgyti kuo daugiau žinių apie mokinius ir jų poreikius, kaip pritaikyti ugdymo procesą visiems mokiniams, ši specialybė reikalauja nuolatinio augimo ir mokymosi ką stengiausi daryti visus 4 metus studijų. Remiantis mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų kompetencijų aprašu (2023), mokytojas turi įgyti kognityvinės srities, veikimo kartu srities, profesinės elgsenos ir emocinės – motyvacinės srities kompetencijas. Šias kompetencijas buvo stengiamasi įgyti ir jas tobulinti pedagoginių studijų, praktikų metu ir neformaliuoju būdu (žr. 11 lentelę).

11 lentelė. **Kompetencijų sąvado lentelė.**

Kompetencija / **Dalys**	**KOGNITYVINĖS SRITIES KOMPETENCIJOS**	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Ugdytinių pažinimo kompetencija	Dalyvavau 2 val. trukmės mokymuose „Darželyje – skirtingi vaikai ir problemos. Kaip suvaldyti situacijas?“.	**Pažymėjimas:** Darželyje – skirtingi vaikai ir problemos. Kaip suvaldyti situacijas? Nr. 31579 **Išduota:** 2025-05-06
	Dalyvavau 3 ak. val. trukmės mokymuose „Individualios asmenybės klasėje: kaip skirti dėmesio visiems vaikams pamokos metu?“.	**Pažymėjimas:** Individualios asmenybės klasėje: kaip skirti dėmesio visiems vaikams pamokos metu? Nr. 32713 **Išduota:** 2025-05-12

11 lentelės tęsinys 56 puslapyje

11 lentelės tęsinys

Kompetencija / Dalys	KOGNITVINĖS SRITIES KOMPETENCIJOS	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Ugdytinių pažinimo kompetencija	Paskaitų metu atlikti darbai.	*Vaizduojamosios raiškos ugdymas. Praktika* darbas: piešinio analizė. Žaidimo pedagogika. Praktika darbas: parengtas pristatymas apie žaidimais grįstą mokymą.
	Pedagoginėje praktikoje atliktos psichologinės ir spec. pedagogikos dalies darbai.	*Pedagoginė praktika (Pradinis ugdymas)*, psichologinės dalies atliktas darbas: mokinio savybės. *Pedagoginė praktika (Ikimokyklinis ugdymas)* spec. pedagogikos dalies darbas: Ugdymo institucijos pedagogo veikla įtraukiojo ugdymo edukacinėje ir socialinėje situacijoje
Įtraukiojo ugdymo planavimo ir įgyvendinimo kompetencija	Paskaitų metu gilintos žinios.	Paskaitoje *specialieji ugdymosi poreikiai ir jų tenkinimas*, įgytos ir gilintos žinios apie specialiuosius ugdymosi poreikius, kaip pritaikyti pamokų planus vaikams turintiems SUP, kad ugdymo procesas vyktų sklandžiai.
	Dalyvavau 2 val. trukmės mokymuose „Autizmas. Mitai. Diagnostiniai kriterijai ir bruožai“	**Pažymėjimas:** Autizmas. Mitai. Diagnostiniai kriterijai ir bruožai Nr. 33339 **Išduota:** 2025-05-14
	Dalyvavau 6 val. trukmės mokymuose „Įtraukusis ugdymas mokyklose: kaip pasirengti?“	**Pažymėjimas:** Įtraukusis ugdymas mokyklose: kaip pasirengti? Nr. 33346 **Išduota:** 2025-05-14

11 lentelės tęsinys 57 puslapyje

11 lentelės tęsinys

Kompetencija / Dalys	KOGNITVINĖS SRITIES KOMPETENCIJOS	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Mokomojo dalyko (srities) ir tarpdalykinė kompetencija	Pedagoginės praktikos metu vestos pamokos.	*Pedagoginė praktika (Pradinis ugdymas)* savarankiškai rašyti pamokos planai, pravestos (lietuvių kalbos, matematikos, etikos, muzikos, fizinio, dailės ir technologijų, gamtamokslinio ugdymo) pamokos.
Ugdymo turinio kūrimo ir realizavimo kompetencija	Dalyvavau 2 val. trukmės mokymuose „Pedagogo savirefleksija ir ugdomosios veiklos planavimas.“	**Pažymėjimas:** Pedagogo savirefleksija ir ugdomosios veiklos planavimas. Nr. 31582 **Išduota:** 2025-05-06
	Edukacinių aplinkų kūrimas, ikimokyklinis gamtamokslinis ugdymas. Praktika, choreografinės raiškos ugdymas. Praktika, atlikti darbai apie lauko erdvę, ugdymo kontekstus, sąveikas, sukurtas projektas, sukurtas šokis.	*Edukacinių aplinkų kūrimas. Praktika* darbas: Sukurta teminė lauko edukacinė erdvė. *Ikimokyklinis gamtamokslinis ugdymas. Praktika* darbas: sukurtas projektas „Mažųjų gamtos tyrinėtojų pasaulis: vabaliukai“ ir sukurtas savaitės planas projektui įgyvendinti. *Choreografinės raiškos ugdymas. Praktika* darbas: sukurtas šokis pagal pasirinktą pasaką.
	Dalyvavau 5 val. trukmės mokymuose „Ugdomųjų veiklų įgyvendinimas ir pagalba mokytojui darželio grupėje“ (žr. X priedą)	**Pažymėjimas:** Ugdomųjų veiklų įgyvendinimas ir pagalba mokytojui darželio grupėje Nr. 32633 **Išduota:** 2025-05-12

11 lentelės tęsinys 58 puslapyje

11 lentelės tęsinys

Kompetencija / Dalys	KOGNITVINĖS SRITIES KOMPETENCIJOS	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Kritinio mąstymo ir problemų sprendimo kompetencija	Studijų metu įgytos naujos žinios, jų pritaikymas darbe.	Paskaitoje *vaiko pedagoginis stebėjimas* įgytos naujos žinios apie vaikų raidą, psichologinius aspektus, vaiko vystymosi ypatybes ir pokyčius. Šias žinias pritaikiau darbe, stebėjau vaikų sąveikas su bendraamžiais ir suaugusiais, jų reakcijas į nesėkmes, tai leido pačiai atitinkamai reaguoti ir suprasti, kokios pagalbos tuo metu reikia vaikui.
Profesinės veiklos tyrimo ir duomenų analizavimo kompetencija	Paskaitų metu atlikti darbai.	*Edukaciniai tyrimai (kursinis darbas)* ir *socioedukacinių projektų vadyba* atlikti darbai: tyrimų analizės, tyrimų pristatymai.
Kūrybiškumo kompetencija	Paskaitų metu atlikti darbai.	*Dailės ir technologijų didaktika. Praktika* ir *Vaizduojamosios raiškos ugdymas. Praktika* atlikti darbai: ilgalaikis dailės ir technologijų ugdymo planas, daryti įvairūs darbeliai (lankstymo, piešimo, modeliavimo).
	Dalyvavau 2 val. mokymuose „Meninis vaikų ugdymas: naujos dailės technikos“	**Sertifikatas:** Meninis vaikų ugdymas: naujos dailės technikos Nr. 33344 **Išduota:** 2025-05-14

11 lentelės tęsinys 59 puslapyje

11 lentelės tęsinys

Kompetencija / Dalys	KOGNITVINĖS SRITIES KOMPETENCIJOS	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Ugdytinių motyvavimo, jų individualios pažangos ir pasiekimų fiksavimo ir vertinimo kompetencija	Dalyvavau 6 val. trukmės mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Matematinio raštingumo ugdymas – nuo pažinimo iki problemų sprendimo“.	**Pažymėjimas:** Matematinio raštingumo ugdymas – nuo pažinimo iki problemų sprendimo Nr. 1031.1 **Išduota:** 2023-04-21
	Pasiekimų ir pažangos vertinimas ir įsivertinimas paskaitoje atliktas darbas apie pažangos vertinimą ir įsivertinimą.	*Pasiekimų ir pažangos vertinimas ir įsivertinimas* darbas: vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimas ir įsivertinimas.
Kalbinė (daugiakalbystės) ir komunikavimo kompetencija	Paskaitų metu rengti rašto darbai, ataskaitos, veiklų ir pamokų planai.	Studijų metu atlikti rašto darbai, tobulinę lietuvių kalbos skyrybos įgūdžius, taisyklingą citavimą, turtinę akademinį žodyną. *Choreografinės raiškos* dalyko metu kurtas veiklos planas, *pedagoginių praktikų* metu kurti pamokų ir veiklų planai ir kt.
	Paskaitų metu rengti pristatymai žodžiu.	Studijų metu atlikti žodiniai pristatymai lavino oratorinius įgūdžius, taisyklingą lietuvių kalbos vartojimą. *Ugdymo institucijų vadyba* pristatytas darbas: Žmogiškųjų išteklių vystymas ugdymo institucijose: komandos (ne)galios, *Žaidimo pedagogika. Praktika* darbas: Žaidimais grįstas mokymas ir kt.
	Anglų kalbos vartojimas darbo vietoje.	Kalbėjimas anglų kalba su mokinių tėveliais, kurie nemokėjo lietuvių kalbos, tinkamas žodžių parinkimas, formuluojant taisyklingus sakinius.

11 lentelės tęsinys 60 puslapyje

11 lentelės tęsinys

Kompetencija / Dalys	KOGNITVINĖS SRITIES KOMPETENCIJOS	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetencija	Dalyvavau 2 val. trukmės mokymuose „Skaitmeninės kompetencijos ugdymas ir skaitmeninių įrankių diegimas darželyje“.	**Pažymėjimas:** Skaitmeninės kompetencijos ugdymas ir skaitmeninių įrankių diegimas darželyje. Nr. 32638 **Išduota:** 2025-05-12
	Ankstyvojo skaitmeninio raštingumo paskaitų metu atliktas darbas apie interaktyvias priemones.	*Ankstyvojo skaitmeninio raštingumo ugdymas* darbas: parengtas pristatymas apie interaktyvaus įrankio „Scratch“ panaudojimą ugdymo veiklose.
Kompetencija / Dalys	**VEIKIMO KARTU SRITIES KOMPETENCIJOS**	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Mokymosi drauge, su kitais ir iš kitų kompetencija	Paskaitose, praktikoje ir darbo metu įgytos naujos žinios.	Tiek paskaitose, tiek praktikos metu, tiek dirbdama ikimokyklinio ugdymo įstaigoje įgijau naujų žinių iš kolegių, susidūrus su sunkumais, visados sulaukdavau patarimo, kaip elgtis tokioje situacijoje. Praktikos laikotarpiu aktyviai prisidėjau prie ugdymo proceso planavimo, padėdavau mokytojoms rengti ugdomosios veiklos planus, vadovaujantis atnaujintomis ikimokyklinio ugdymo gairėmis, taip pat dalinausi savo praktikos aplanke sukauptomis planavimo lentelėmis ir metodiniais pavyzdžiais.

11 lentelės tęsinys 61 puslapyje

11 lentelės tęsinys

Kompetencija / Dalys	VEIKIMO KARTU SRITIES KOMPETENCIJOS	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Bendradarbiavimo su ugdytinio šeima (tėvais, globėjais, rūpintojais) kompetencija	Dalyvavau 3 val. trukmės mokymuose „Kaip bendrauti su konfliktuoti linkusiais tėvais?“	**Pažymėjimas:** Kaip bendrauti su konfliktuoti linkusiais tėvais? Nr. 31586 **Išduota:** 2025-05-06
	Dalyvavau 3 val. trukmės mokymuose „Kaip sukurti konstruktyvų dialogą su tėvais? KLASĖS VADOVO METAI“	**Pažymėjimas:** Kaip sukurti konstruktyvų dialogą su tėvais? KLASĖS VADOVO METAI Nr. 31587 **Išduota:** 2025-05-06
	Dalyvavau 2 val. trukmės mokymuose „Šeimos vaidmuo vaiko ugdyme: lavinimas, bendravimas, ribos.“	**Pažymėjimas:** Šeimos vaidmuo vaiko ugdyme: lavinimas, bendravimas, ribos. Nr. 31576 **Išduota:** 2025-05-06
	Studijų dalyko darbas apie mokytojos bendravimą ir bendradarbiavimą su tėvais.	*Tėvų pedagoginis ir psichologinis konsultavimas* darbas: padaryta SSGG analizė apie tėvų ir mokytojos bendravimą ir bendradarbiavimą, atliktas pristatymas apie tėvų ir vaikų teises ir pareigas.
	Praktikoje atliktos psichologinės dalies darbas.	*Pedagoginė praktika (Ikimokyklinis ugdymas)*, psichologinės dalies darbas: parengta SSGG analizė apie tėvų pedagoginio ir psichologinio švietimo ir informavimo sistemą.

11 lentelės tęsinys 62 puslapyje

11 lentelės tęsinys

Kompetencija / Dalys	VEIKIMO KARTU SRITIES KOMPETENCIJOS	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Darbo komandoje kompetencija	Studijų metu atlikti komandiniai, grupiniai darbai.	Atlikti įvairūs pristatymai žodžiu, parengti grupiniai projektai komandose. *Ugdymo institucijų vadyba* pristatytas darbas: Ugdymo institucijos organizacinė kultūra: jos samprata, struktūra, reikšmingumas bei raidos ypatumai. *Edukacinių aplinkų kūrimas. Praktika* darbas: Edukacinių aplinkų kūrimas Socialinė atskirtis (iš kur atsiranda patyčios) ir kt.
Konstruktyvaus bendravimo ir bendradarbiavimo pedagogų profesiniuose ir tarpprofesiniuose tinkluose kompetencija	Dalyvavau 2 val. trukmės mokymuose „Vadovo vaidmuo skatinant pedagogų bendradarbiavimą ir komandinį darbą.“	**Pažymėjimas:** Vadovo vaidmuo skatinant pedagogų bendradarbiavimą ir komandinį darbą. Nr. 32941 **Išduota:** 2025-05-13
Kompetencija / Dalys	**PROFESINĖS ELGSENOS SRITIES KOMPETENCIJA**	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Profesinės etikos kompetencija	Dalyvavau 6 valandų trukmės mokymuose „Darželio pedagogo profesinė etika sėkmingam bendradarbiavimui“.	**Pažymėjimas:** Darželio pedagogo profesinė etika sėkmingam bendradarbiavimui Nr. 32956 **Išduota:** 2025-05-13

11 lentelės tęsinys 63 puslapyje

11 lentelės tęsinys

Kompetencija / Dalys	PROFESINĖS ELGSENOS SRITIES KOMPETENCIJA	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Profesinio tobulėjimo kompetencija	Kauptos žinios paskaitų metu, jų panaudojimas praktikoje ir darbo metu.	Studijų metu įgytos naujos žinios, atlikti darbai didino žinių bagažą. Kiekvienos praktikos metu jausdavausi vis labiau užtikrinta savo galimybėmis ir vis mažiau darydavau klaidų, kas leido įsidarbinus ugdymo įstaigoje jaustis labiau užtikrinta savo jėgomis.
Profesinio atsparumo ir streso valdymo kompetencija	Dalyvavau 5 val. mokymuose „Pokyčių ir streso valdymas“.	**Pažymėjimas:** Pokyčių ir streso valdymas Nr. 33345 **Išduota:** 2025-05-14
Sveikos gyvensenos kompetencija	Paskaitų metu kauptos žinios ir atlikti darbai.	*Žmogaus sauga ir vaiko sveikatos ugdymas* paskaitose gilinau žinias apie vaiko saugumą, reagavimą į įvairias situacijas. Tiek *Kūno kultūros didaktikoje*, tiek *ikimokykliniame kūno kultūros ugdyme* kurti pamokos planai, vestos savo sukurtos fizinio aktyvumo pamokos.
Profesinės autonomijos ir reflektavimo kompetencija	Dalyvavau 2 val. trukmės mokymuose „Pedagogo savirefleksija ir ugdomosios veiklos planavimas.“	**Pažymėjimas:** Pedagogo savirefleksija ir ugdomosios veiklos planavimas. Nr. 31582 **Išduota:** 2025-05-06

11 lentelės tęsinys 64 puslapyje

11 lentelės tęsinys

Kompetencija / Dalys	EMOCINĖS-MOTYVACINĖS SRITIES KOMPETENCIJA	
	Kompetencijų faktai	**Kompetencijų įrodymai**
Emocinio intelekto kompetencija	Reagavimas į vaikų nesėkmes, susižalojimus, pokalbiai su tėvais apie vaikų taisytiną elgesį darbo metu.	Dirbdama ikimokyklinio ugdymo įstaigoje teko susidurti su įvairiomis situacijomis, kuriose reikėdavo reaguoti greitai ir neprarasti budrumo. Kalbėti su ugdytinių tėvais nebuvo lengvas iššūkis, ypač jei reikėdavo pasakyti apie jų vaiko taisytiną elgesį.
Lyderystės kompetencija	Dalyvavau 3 val. trukmės mokymuose „Kaip organizuoti klasės vadovo darbą, kad jis veiktų? KLASĖS VADOVO METAI“ (žr. X priedą)	**Pažymėjimas:** Kaip organizuoti klasės vadovo darbą, kad jis veiktų? KLASĖS VADOVO METAI Nr. 32963 **Išduota:** 2025-05-13
Kultūrinio identiteto, pilietiškumo ir tarpkultūrinė kompetencija	Dalyvavau 2 val. trukmės mokymuose „Etnokultūrinis vaikų ugdymas mokantis ratelių, dainų, šokių“.	**Pažymėjimas:** Etnokultūrinis vaikų ugdymas mokantis ratelių, dainų, šokių Nr. 32686 **Išduota:** 2025-05-12
	Studijų dalyko darbai apie Lietuvos etnografinius regionus, Lietuvių liaudies žaidimus.	*Etnokultūrinis ugdymas(sis). Praktika* darbai: etnografinio regiono Dzūkija pristatymas, žaidimo „žvirbli, žvirbli“ pristatomi lavinamieji gebėjimai.

Kognityvinės srities kompetencijos. Pedagoginių studijų metu ugdžiausi ugdytinių pažinimo, įtraukiojo ugdymo planavimo ir įgyvendinimo, mokomojo dalyko (srities) ir tarpdalykinę, ugdymo turinio kūrimo ir realizavimo, kritinio mąstymo ir problemų sprendimo, profesinės veiklos tyrimo ir duomenų analizavimo, kūrybiškumo, ugdytinių motyvavimo, jų individualios pažangos ir pasiekimų fiksavimo ir vertinimo, kalbinė (daugiakalbystės) ir komunikavimo ir medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetencijas tam,

kad remiantis mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų kompetencijų aprašu (2023), atliepčiau ir įgyvendinčiau ugdymo aktualijas, ugdymosi prieinamumą ir ugdytinių savarankiškumą.

Ugdytinių pažinimo kompetenciją daugiausiai ugdyta studijų metu ir neformaliuoju būdu, įvairūs studijų dalykai, kaip „Bendroji didaktika“, „Vaiko kūrybiškumo ugdymas(si)“, „Auklėjimo teorija ir praktika“, suteikė ne tik teorinių žinių, bet ir praktinių įžvalgų, kurios buvo ypač naudingos atliekant praktiką bei pradėjus dirbti ikimokyklinio ugdymo įstaigoje. Praktinės veiklos metu turėjau galimybę nuosekliai stebėti vaikus, gilintis į jų elgesio, emocijų ir ugdymosi poreikių įvairovę. Dirbdama su ikimokyklinio amžiaus vaikais ne tik taikiau studijų metu įgytas žinias, bet ir nuolat mokiausi iš pačių vaikų, jų reakcijų bei elgesio situacijose. Taip pat dalyvavau mokymuose „Darželyje – skirtingi vaikai ir problemos. Kaip suvaldyti situacijas?“ ir „Individualios asmenybės klasėje: kaip skirti dėmesio visiems vaikams pamokos metu?“, kurių metu pagilinau žinias kaip reaguoti į iškilusius sunkumus, kaip skirtingų situacijų metu padėti tiek sau, tiek vaikui. Įgytos žinios padėjo plėsti akiratį ir suprasti, kaip efektyviai taikyti įvairius metodus, leidžiančius įtraukti kiekvieną vaiką į ugdymosi procesą, nepaisant jo gebėjimų ar individualių poreikių.

Įtraukiojo ugdymo planavimo ir įgyvendinimo kompetenciją tobulinau paskaitų „Specialieji ugdymosi poreikiai ir jų tenkinimas“ metu, daug dėmesio buvo skiriama tam, kaip kurti įtraukų ugdymą kuriame kiekvienas vaikas, galėtų jaustis svarbus, priimtas ir galėtų aktyviai dalyvauti ugdymosi procese. Ypač svarbiu aspektu tapo pamokų planavimas, mokiausi atsižvelgti į mokinių įvairovę, numatyti lankstų turinio ir pamokų pateikimą. Mokymų metu „Autizmas. Mitai. Diagnostiniai kriterijai ir bruožai“ ir „Įtraukusis ugdymas mokyklose: kaip pasirengti?“, turėjau galimybę ne tik prisiminti jau turimas žinias apie autizmo spektro sutrikimą turinčius vaikus, bet ir išgirsti praktinių patarimų, kaip su šiais vaikais dirbti ugdymo įstaigose. Taip pat susipažinau kaip galima tinkamai pasiruošti įtrauktam ugdymui ne tik mokytojui, bet ir visai ugdymo įstaigai. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas bendradarbiavimui tarp mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir tėvų. Taip pat buvo aptarti konkretūs planavimo etapai, pagalbos organizavimo modeliai ir ištekliai, kurie padeda mokytojui tinkamai reaguoti į vaikų poreikius bei kurti pozityvią, palaikančią mokymosi aplinką visiems be išimties.

Mokomojo dalyko (srities) ir tarpdalykinės kompetencijos ugdymasis vyko daugiausiai savarankiškų praktikų, tiek pradinio, tiek ikimokyklinio ugdymo metu. Pedagoginės praktikos

suteikė galimybę pritaikyti teorines žinias realiose situacijose, išbandyti save planuojant ugdomąsias veiklas, rengiant savaitinius planus bei vedant pamokas. Dirbdama su vaikais, patyriau, ką reiškia prisitaikyti prie nuolat besikeičiančių situacijų, kai suplanuotos veiklos ne visada vyksta taip, kaip tikėtasi. Būtent tokie momentai padėjo suprasti, kaip svarbu yra būti lanksčiai, gebančiai greitai reaguoti ir greitai ieškoti sprendimų. Iš pradžių pamokų vedimas kėlė iššūkių, mokiniai dažnai būdavo išsiblaškę, sunkiai susitelkdavo į veiklą, o man dar trūko pasitikėjimo savimi. Tačiau su kiekviena pamoka buvo tik lengviau prisitaikyti tiek vaikams, tiek man. Praktikų metu stengiausi pamokas vesti vis skirtingu būdu, veiklose derinti skirtingų sričių žinias, pavyzdžiui, integruoti gamtamokslinį ugdymą su matematika.

Ugdymo turinio kūrimo ir realizavimo kompetenciją gilinau praktinių veiklų metu. Paskaitoje „Edukacinių aplinkų kūrimas“ susipažinau kaip svarbu apgalvoti kiekvieną erdvės detalę, kurti kontekstą, kuris būtų ne tik estetiškai patrauklus, bet ir funkcionalus, skatinantis vaikų smalsumą, savarankiškumą bei aktyvų dalyvavimą ugdymo procese. „Ikimokyklinis gamtamokslinis ugdymas“ paskaitų metu sukurtas projektas ir savaitinis planas padėjo iš arčiau susipažinti su ugdymo turinio kūrimu, ieškoti įdomių veiklų pritaikytų tam tikrai vaikų amžiaus grupei, spręsti ar sukurtos užduotys nebus per sunkios ir bus pritaikytos pagal vaiko gebėjimus. Per choreografinės raiškos paskaitas susipažinau su judesio ir šokio svarba vaiko emocinei ir kūrybinei saviraiškai. Išmokau, kad judesys gali būti ne tik fizinė veikla, bet ir emocijų, pasakojimų, charakterių išraiška, leidžianti vaikui geriau save pažinti ir atsiskleisti. Taip pat dalyvavau mokymuose „Pedagogo savirefleksija ir ugdomosios veiklos planavimas“ ir „Ugdomųjų veiklų įgyvendinimas ir pagalba mokytojui darželio grupėje“, mokymai padėjo įgyti papildomų žinių apie ugdymo plano sudarymą ir pritaikymą pagal vaikų poreikius ir galimybes. Taip pat buvo kalbama apie mokytojo savirefleksijos svarbą, kaip analizuoti savo veiklą, įsivertinti stipriąsias ir tobulintinas sritis bei nuolat augti kaip švietimo specialistui.

Kritinio mąstymo ir problemų sprendimo kompetencija gilinau paskaitų metu, „Vaiko pedagoginis stebėjimas“ įgytas žinias apie vaikų raidą, jų ypatumus pritaikiau tiek praktikų metu, tiek dirbant ugdymo įstaigoje. Stebėdama vaikus, jų elgesį ir reakcijas į įvairias situacijas, mokiausi vertinti situaciją ir priimti reikiamus sprendimus. Kritinis mąstymas tapo ypač svarbus sprendžiant įvairias kasdienes problemas, nuo konfliktinių situacijų tarp vaikų iki mokymosi sunkumų atpažinimo. Įgytos žinios ir praktinė patirtis padėjo lengviau užmegzti ryšį su vaikais, suprasti jų elgesio priežastis ir atitinkamai į jas reaguoti. Laikui bėgant pastebėjau,

kad gebėjimas išlikti ramiai sudėtingose situacijose, ne tik stiprina vaikų pasitikėjimą manimi kaip mokytoja, bet ir kuria saugesnę, ramesnę ugdymo aplinką.

Profesinės veiklos tyrimo ir duomenų analizavimo kompetenciją lavinau paskaitų metu. „Edukacinių tyrimų“ ir „Socioedukacinių projektų vadybos“ paskaitų metu ne tik įgijau teorinių žinių apie tyrimų struktūrą, bet ir turėjau galimybę analizuoti realius tyrimų pavyzdžius, vertinti jų kokybę bei tinkamumą pagal akademinius reikalavimus. Supratau, kaip turi būti formuluojami tyrimo tikslai ir uždaviniai, kokie metodai yra tinkamiausi skirtingoms problemoms spręsti, bei kaip interpretuoti ir apibendrinti surinktus duomenis. Tai padėjo lengviau analizuoti ir parengti tyrimą bakalauro baigiamajam darbui. Įgytos žinios leido lengviau formuluoti tyrimo problemą, pasirinkti tinkamą metodologiją bei užtikrinti, kad visa darbo struktūra būtų logiška ir atitiktų akademinius standartus.

Kūrybiškumo kompetenciją gilinau paskaitų metu, dirbant ikimokyklinio ugdymo įstaigoje ir neformaliuoju būdu. Paskaitose „Dailės ir technologijų didaktikoje“ ir „Vaizduojamosios raiškos ugdyme“, įgytos teorinės žinios ypač pravertė praktikų metu, kai reikėjo savarankiškai planuoti ir vesti ugdomąsias veiklas. Pastebėjau, praktiškai pritaikomos teorinės žinios padėjo greičiau ir kūrybiškiau reaguoti į kintančias situacijas grupėje, lengviau prisitaikyti prie vaikų nuotaikų, jų interesų ir gebėjimų. Tai labai padėjo ir dirbant, jaučiausi labiau savimi pasitikinti, nebijojau suklysti ir vis pateikti įdomesnį turinį vaikams. Taip pat šią kompetenciją gilinau mokymų metu „Meninis vaikų ugdymas: naujos dailės technikos“, šių mokymų metu susipažinau su rečiau naudojamomis, bet vaikams itin patraukliomis dailės technikomis. Buvo akcentuojama ne tik technikų įvairovė, bet ir tai, kaip svarbu tinkamai pasiruošti veiklai, kaip ją pritaikyti pagal vaikų amžių, gebėjimus bei emocinę brandą.

Ugdytinių motyvavimo, jų individualios pažangos ir pasiekimų fiksavimo ir vertinimo kompetenciją tobulinau paskaitų metu ir neformaliuoju būdu. Paskaitoje „Pasiekimų ir pažangos vertinimas ir įsivertinimas“, įgytos teorinės žinios apie vaikų motyvaciją, vertinimo tipus ir individualios pažangos stebėjimą sudarė tvirtą pagrindą praktiniam šios kompetencijos taikymui ugdymo procese. Studijų metu buvo daug dėmesio skiriama vaikų įsitraukimo, pasiekimų analizės bei refleksijos svarbai, taip pat įvairių vertinimo metodų (formuojamojo, diagnostinio, apibendrinamojo) taikymui. Pastebėjau, kad kiekvienoje pedagoginėje praktikoje jaučiausi vis geriau, pastebėdavau dalykus, į kuriuos anksčiau neatkreipdavau dėmesio, lengviau sekėsi stebėti ir vertinti tiek savo kaip mokytojos darbą ir vestas pamokas, tiek stebėti

vaikų padarytas pažangas, jų įsitraukimą ir pasiekimus. Taip pat šią kompetenciją lavinau ir konferencijos metu „Matematinio raštingumo ugdymas – nuo pažinimo iki problemų sprendimo“, joje reikėjo pristatyti integruotą matematikos pamoką ir jos svarbą ugdytiniams. Ši konferencija leido susimąstyti apie tai, kaip ugdomasis turinys ir vertinimo procesas gali būti glaudžiai susiję. Bendraudama su kitomis konferencijos dalyvėmis, klausydamasi jų patirties, atradau naujų požiūrių į vaikų motyvavimą, pažangos stebėjimą bei individualios sėkmės fiksavimą.

Kalbinė (daugiakalbystės) ir komunikavimo kompetenciją lavinau daugiausiai paskaitų metu. Įvairūs žodiniai pristatymai, rengti rašto darbai, pamokų planai ir ataskaitos padėjo ugdyti kalbinius gebėjimus, taisyklingą kirčiavimą, oratorinius sugebėjimus, vengti stiliaus klaidų. Nors man dar trūksta pasitikėjimo savimi kalbant prieš auditoriją, kas yra neatskiriama dalis nuo mokytojos darbo, tad stengsiuosi šią kompetenciją lavinti ir ateityje. Taip pat kalbinius gebėjimus lavinau ir darbo metu, naudojau ne tik lietuvių, bet ir anglų kalbos turimas žinias, kas iš pradžių atrodė iššūkis, nes anglų kalbos savo gyvenime buvau nevartojusi nuo mokyklos dienų. Reikėjo prisiminti ir plėsti žodyną, norint aiškiai ir suprantamai tėvams pranešti apie vaiko dieną ugdymo įstaigoje.

Medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetenciją gilinau paskaitų metu, pedagoginėse praktikose ir neformaliuoju būdu. Paskaitose „Šeimos pedagogika“, „Matematikos didaktika. Praktika“, „Pasaulio pažinimo didaktika. Praktika“, „Etnokultūrinis ugdymas(is). Praktika“, „Ankstyvojo skaitmeninio raštingumo ugdymas“, turėjau galimybę išbandyti tiek dažniausiai naudojamas programas, kaip „Word“, „PowerPoint“, „Canva“, tiek ieškoti naujų, interaktyvių užduočių kūrimo platformų. Pedagoginės praktikos metu planuodama veiklas siekiau pateikti turinį kuo patraukliau ir įdomiau. Pastebėjau, kad net įprastos užduotys perkeltos į interaktyvias platformas tampa kur kas patrauklesnės, vaikai noriai jungiasi prie užduočių, aktyviau diskutuoja tarpusavyje, nebebūna tokie išsiblaškę. Taip pat dalyvavau mokymuose „Skaitmeninės kompetencijos ugdymas ir skaitmeninių įrankių diegimas darželyje“, mokymuose pristatytos konkrečios skaitmeninės priemonės, tinkamos taikyti su ikimokyklinio amžiaus vaikais. Susipažinau kurios interaktyvios programėlės ir skaitmeninės platformos yra tinkamos tam tikram vaiko amžiaus tarpsniui, kaip užtikrinti vaikų saugumą naudojantis skaitmeninėmis priemonėmis.

Veikimo kartu srities kompetencijos. Pedagoginių studijų metu tobulinau mokymosi drauge, su kitais ir iš kitų, bendradarbiavimo su ugdytinio šeima (tėvais, globėjais, rūpintojais), darbo komandoje, konstruktyvaus bendravimo ir bendradarbiavimo pedagogų profesiniuose ir tarpprofesiniuose tinkluose kompetencijas, tam, kad remiantis mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų kompetencijų aprašu (2023), norint veiksmingai siekti ugdymo tikslų, svarbu gebėti dirbti komandoje, megzti ryšius su kolegomis, mokinių šeimomis ir kitais švietimo bei pagalbos specialistais.

Mokymosi drauge, su kitais ir iš kitų kompetenciją lavinau paskaitose, praktikų ir darbo metu. Paskaitose „Etikos didaktika. Praktika“, „Socioedukacinių projektų vadyba“, „Profesinė etika ir komunikacija“, „Vaiko raidos psichologija“, „Vaizduojamosios raiškos ugdymas“, turėjau galimybė dirbti komandoje, tai suteikė progą mokytis iš kolegių, sulaukti patarimų ar kitokių įžvalgų. Pedagoginės praktikos metu stengdavausi kuo daugiau pasisemti patirties iš mentorių, atidžiai stebėdavau jų darbą ir sąveikas su ugdytiniais bei kitais ugdymo įstaigos specialistais. Taip pat pati siūlydavau pagalbą, paaiškindavau naujausią man suteiktą informaciją, dalindavausi man suteiktomis metodinėmis lentelėmis. Kilus sunkumų darbo metu visada sulaukdavau pagalbos, patarimo, pati taip pat stengiausi suteikti pagalbą mokytojoms ties pamokų planavimu, savaitinių pamokų rašymu.

Bendradarbiavimo su ugdytinio šeima (tėvais, globėjais, rūpintojais) kompetenciją ugdžiausi paskatų, praktikos, darbo metu ir neformaliuoju būdu. Bendradarbiavimo įgūdžių įgijau „Tėvų pedagoginis ir psichologinis konsultavimas“ teorinių paskaitų metu, atlikti įvairūs darbai per tėvų pedagoginį ir psichologinį konsultavimą davė galimybę susipažinti su bendradarbiavimo svarba ugdymo įstaigoje, leido plačiau suprasti tiek tėvų, tiek mokytojų norus. Pedagoginės praktikos metu dažnai teko susidurti ir pakalbėti su ugdytinių tėvais, iš pradžių bendrauti su jais buvo nedrąsu, nes nesijaučiau pakankamai turinti žinių aptariant jų vaikų pasiekimus ar dienos veiklas, tačiau laikui bėgant viskas tapo vis drąsiau, supratau, kad tėvai rodo didelį norą bendrauti ir bendradarbiauti su mokytoja, tad stengiausi daryti tą patį. Dirbdama ugdymo įstaigoje turėjau galimybę iš arti pajusti bendradarbiavimo svarbą, supratau, kaip yra svarbu palaikyti šiltą ir nuoseklų bendradarbiavimą su ugdytinių šeima. Šią kompetenciją taip pat gilinau mokymuose „Kaip bendrauti su konfliktuoti linkusiais tėvais?“, „Kaip sukurti konstruktyvų dialogą su tėvais? KLASĖS VADOVO METAI“ ir „Šeimos vaidmuo vaiko ugdyme: lavinimas, bendravimas, ribos“, juose susipažinau su konstruktyvaus

bendravimo svarba, kaip jį taikyti savo praktikoje. Taip pat pagilinau žinias apie konfliktų sprendimus su tėvais, naudojant įvairius metodus, kad atlieptų tiek tėvų, tiek mokytojo norus. Šeimos vaidmuo ugdymo įstaigoje yra labai svarbus, mokymų metu susipažinau, kaip nustatyti ir užsibrėžti ribas, kaip tėvus labiau įtraukti į ugdymo įstaigos veiklas.

Darbo komandoje kompetenciją lavinau paskaitų metu. Per paskaitas dažnai dirbdavome porose ar grupelėse, tai leido tiek prisitaikyti ir išklausyti kitų nuomonių, tiek pačiai būt išklausyta. Tai padėjo ugdyti empatiją, kantrybę ir gebėjimą argumentuotai reikšti savo mintis, ypač tada, kai nuomonės nesutapdavo. Dirbdama su kitais, dažnai pastebėdavau, kiek daug galima išmokti iš kolegų, tiek iš jų patirties, tiek iš požiūrio į nagrinėjamą temą ar užduotį. Tokiu būdu išmokau ne tik kalbėti, bet ir išgirsti, suprasti, kada verta laikytis savo nuomonės, o kada pasitikėti komandos pasiūlymais ir ieškoti kompromiso.

Konstruktyvaus bendravimo ir bendradarbiavimo pedagogų profesiniuose ir tarpprofesiniuose tinkluose kompetenciją lavinau tiek studijų metu, tiek praktinėje veikloje ugdymo įstaigose, tiek mokymuose. Studijų metu daug dėmesio buvo skiriama komunikacijos teorijoms, bendravimo psichologijai bei konfliktų sprendimo strategijoms. Paskaitų „Socialinė psichologija ir pedagogika“ metu buvo analizuojami įvairūs bendravimo modeliai, aptariami verbalinės ir neverbalinės komunikacijos aspektai, gilinamasi į aktyvaus klausymosi technikų svarbą ugdomojoje veikloje. Pedagoginių praktikų metu įgytos žinios buvo pritaikomos realiose situacijose, dirbant su vaikais, jų tėvais bei ugdymo įstaigos bendruomene. Nuolat teko ieškoti tinkamiausių būdų, kaip perteikti informaciją aiškiai, empatiškai ir etiškai. Taip pat žinias gilinau ir mokymų metu „Vadovo vaidmuo skatinant pedagogų bendradarbiavimą ir komandinį darbą“, juose buvo aptariami bendravimo ir bendradarbiavimo skatinimo metodai, dažniausiai kylančių konfliktų sprendimo būdai, kas manau labai pravers kuriant darnius ir šiltus santykius su kolegomis.

Profesinės elgsenos srities kompetencijos. Pedagoginių studijų ir neformaliuoju būdu lavinau profesinės etikos, profesinio tobulėjimo, profesinio atsparumo ir streso valdymo, sveikos gyvensenos ir profesinės autonomijos ir reflektavimo kompetencijas tam, kad remiantis mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų kompetencijų aprašu (2023), sąmoningas profesinės elgsenos formavimas ir stiprinimas yra būtinas siekiant ugdymo kokybės, profesionalumo bei pasitikėjimo ugdymo bendruomenėje.

Profesinės etikos kompetenciją gilinau tiek darbo ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje, tiek neformaliuoju būdu. Bendravimas su tėvais dažnai reikalaudavo gebėjimo jautriai, bet aiškiai iškomunikuoti informaciją apie vaikų ugdymosi pažangą ar iškilusias problemas, išlaikant etišką santykį. Tuo tarpu bendradarbiavimas su kolegomis skatino veikti komandoje, o pagarba kolegų nuomonei, profesionalus elgesys tapo kasdiene darbo dalimi. Taip pat dalyvavau mokymuose „Darželio pedagogo profesinė etika sėkmingam bendradarbiavimui“, kurių metu pagilinau žinias ties profesine etika, pedagogų atsakomybę kuriant etišką ir saugią ugdymo aplinką, bendravimo normas su vaikais ir suaugusiais, taip pat apie ribų laikymosi svarbą profesinėje veikloje.

Profesinio tobulėjimo kompetenciją lavinau paskaitų metu. Studijų metu įgytos žinios apie mokytojo tobulėjimo svarbą, įvairūs atlikti darbai pedagoginių praktikų metu, padėjo man tapti savimi pasitikinčia ir norinčia tobulėti mokytoja. Mokytojo profesija yra neatsiejama nuo tobulėjimo ir mokymosi kiekvieną dieną, dirbdama ugdymo įstaigoje supratau, kiek dar daug nežinau apie organizuojamas veiklas, bendravimo svarbą ir veiklų planavimą. Tai man suteikė noro ne tik mokytis iš kolegių, bet ir savarankiškai stengtis plėsti jau turimas žinias, jas pritaikyti praktikoje. Nors mokytojo darbas yra nuolatinis augimas ir tobulėjimas, tačiau jis teikia didžiulį pasitenkinimą, nes leidžia matyti savo pastangų rezultatus mokinių pažangoje, skatinti kūrybiškumą ir nuolat mokytis kartu su ugdytiniais.

Profesinio atsparumo ir streso valdymo kompetenciją tobulinau dalyvaudama kvalifikacijos tobulinimo mokymuose „Pokyčių ir streso valdymas“. Šie mokymai suteikė galimybę ne tik gilinti žinias apie streso prigimtį bet ir jo poveikį pedagoginei veiklai. Mokymų metu buvo išsamiai nagrinėti dažniausiai švietimo aplinkoje pasitaikantys streso veiksniai, nuolatiniai pokyčiai, didelis darbo krūvis, emociniai iššūkiai dirbant su vaikais bei jų tėvais, atsakomybės už ugdymo procesą jausmas. Buvo aptarti įvairūs streso valdymo metodai: kvėpavimo pratimai, emocijų atpažinimo ir išraiškos būdai, darbo ir poilsio režimo planavimas, atsipalaidavimo technikos, bei savirefleksija kaip vidinio atsparumo stiprinimo priemonė. Šių mokymų metu supratau, kad streso valdymas yra nuolatinis darbas su savimi, reikalaujantis savistabos ir laiku pastebėti iškilusias problemas.

Sveikos gyvensenos kompetenciją ugdžiau paskaitų metu, o sukauptas žinias panaudojau tiek praktikos metu, tiek dirbant ugdymo įstaigoje. Studijų dalyko paskaitoje „Žmogaus sauga ir vaiko sveikatos ugdymas“ metu gilinau žinias apie kritines situacijas ugdomosiose aplinkose,

kaip jose elgtis ir atitinkamai reaguoti. Susipažinau kaip svarbu leisti vaikui klysti ir pasimokyti iš savo klaidų, kas tuo metu atrodė labai baisu, nes noras, kad vaikas išmoktų be didelių sunkumų ir nesėkmių buvo didesnis, tačiau tiek praktikos metu, tiek dirbant ikimokyklinio ugdymo įstaigoje įsitikinau, kad vaikai geriausiai mokosi iš savo padarytų klaidų. Taip pat paskaitose „Kūno kultūros didaktika“ ir „Ikimokyklinis kūno kultūros ugdymas“ susipažinau su fizinio lavinimo pamokų kūrimu, prisiminiau judesių kombinacijas ir kaip atitinkamai pritaikyti judesius pagal vaikų amžių.

Profesinės autonomijos ir reflektavimo kompetenciją lavinau pedagoginių praktikų metu ir neformalioje aplinkoje. Reflektavimas ir savirefleksija yra būtina mokytojo darbo dalis, skatinanti veiklos tobulinimo perspektyvas ateityje. Pedagoginių praktikų metu stengdavausi savo dalyvavimą ugdymo procese aprašyti nuosekliai, pati pastebėti savo daromas klaidas ir stengtis jų nekartoti. Mokymų „Pedagogo savirefleksija ir ugdomosios veiklos planavimas“ metu sužinojau, kaip stebėti savo asmeninį augimą, kaip tinkamai išreflektuoti savo mintis ir kaip nustatyti asmenines klaidas bei jas įvardinti. Šie mokymai padėjo labiau suprasti reflektavimo svarbą ir leidžia pačiai atidžiau pastebėti daromas klaidas bei jų vengti.

Emocinės-motyvacinės srities kompetencijos. Studijų metu, neformaliuoju būdu ir dirbdama ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje lavinau emocinio intelekto, lyderystės ir kultūrinio identiteto, pilietiškumo ir tarpkultūrinė kompetencijas, tam, kad remiantis mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų kompetencijų aprašu (2023), pedagogo emocinis sąmoningumas ir gebėjimas valdyti emocijas yra esminiai veiksniai kuriant pozityvius santykius su mokiniais, kolegomis bei tėvais.

Emocinio intelekto kompetenciją lavinau studijų metu, paskaitose įgijau įvairių patarimų iš dėstytojų, kuriuos pritaikiau dirbdama. Mokytojo darbui reikalingas ne tik profesinių žinių ar gebėjimai, bet ir gebėjimas valdyti savo emocijas bei tinkamai reaguoti į kitų emocines būsenas. Kasdien susidurdavau su įvairiausiais iššūkiais, nuo vaiko netikėtai kilusio pykčio proveržio iki jautrių situacijų, susijusių su ugdytinių šeimų gyvenimu. Didžiausią sunkumą iš pradžių keldavo bendravimas su ugdytinių tėvais, ypač tais atvejais, kai reikėdavo dalintis pastabomis apie vaiko elgesio ypatumus ar rekomendacijomis, kaip tam tikras situacijas spręsti bendradarbiaujant. Tokiose situacijose dažnai jausdavausi neužtikrinta, jaudindavausi dėl galimų tėvų reakcijų, nerimaudavau, ar būsiu tinkamai suprasta, tačiau su laiku įgavus daugiau patirties ir gebant aiškiau reikšti mintis ir tuo pačiu išlaikyti pagarbų bei

nuoširdų toną, šis bendravimo aspektas tapo daug lengvesnis, tačiau norėčiau šią kompetenciją lavinti ir toliau, nebijoti reikšti savo minčių tiek tėvams, tiek kolegoms.

Lyderystės kompetencija man asmeniškai yra sunkiausia, dirbant su vaikais iš pradžių buvo sunku įeiti į mokytojos, o ne draugės vaidmenį. Pradžioje darbo buvo sunku atsistoti prieš grupę vaikų ir su jais bendrauti, įgyvendinti išsikeltus tikslus, buvo didelė baimė suklysti ar pasakyti kažką netinkamo. Ją lavinau studijų metu, ypač atliekant grupinius darbus, kai reikėjo pasiskirstyti atsakomybėmis. Taip pat dalyvavau mokymuose „Kaip organizuoti klasės vadovo darbą, kad jis veiktų? KLASĖS VADOVO METAI“, kuriuose susipažinau, kaip pasiruošti metodinę medžiagą kuri padėtų kontroliuoti iškilusius sunkumus, kaip organizuoti tėvų susirinkimus ir kaip jiems tinkamai pasiruošti.

Kultūrinio identiteto, pilietiškumo ir tarpkultūrinė kompetenciją gilinau studijų metu ir neformaliuoju būdu. Paskaitoje „Etnokultūriniame ugdyme“ susipažinau, kaip įdomiai pateikti medžiagą mokiniams apie Lietuvos regionus, supažindinti juos su Lietuvių liaudies papročiais bei žaidimais. „Etnokultūrinis vaikų ugdymas mokantis ratelių, dainų, šokių“ mokymuose dar labiau pagilinau jau turimas žinias apie kultūrinio identiteto išsaugojimo svarbą, susipažinau su lietuvių liaudies dainomis ir sakmėmis, kurios padės man ugdyti jaunąją kartą. Ikimokyklinės praktikos metu vedžiau užsiėmimus apie skirtingus arbatų gėrimo tradicijas ruošdamasi šiai veiklai pati gilinausi į skirtingų kultūrų papročius, jų simboliką, vertybes ir tradicijas. Tai ne tik padėjo suformuluoti asmeninį kultūrinį identitetą, bet ir padėjo vaikams ugdyti atvirumą pasauliui, supratimą, kad kiekviena kultūra yra unikali, savaip įdomi ir verta pagarbos.

Apibendrinant, galima teigti, kad labiausiai patobulintos pedagogo profesinės srities kompetencijos: ugdytinių pažinimo, įtraukiojo ugdymo planavimo ir įgyvendinimo, kritinio mąstymo ir problemų sprendimo, ugdymo turinio kūrimo ir realizavimo, kūrybiškumo bei profesinio tobulėjimo. Daugiau dėmesio turi būti skiriama: kalbinė (daugiakalbystės) ir komunikavimo, medijų ir skaitmeninio raštingumo bei bendradarbiavimo su ugdytinio šeima (tėvais, globėjais, rūpintojais) kompetencijoms.

IŠVADOS

Teorinės dalies:

1. Išanalizavus mokslinę literatūra, galima teigti, kad mokytojų bendradarbiavimas su vaikų tėvais yra kasdieninė pedagoginio darbo dalis. Tvarių santykių palaikymas tarp mokytojų ir tėvų ugdymo procese, sudaro sąlygas tiek tėvams, tiek mokytojams išgirsti vieniems kitų lūkesčius, tai padeda ugdyti vaiką. Tėvų įtraukimas į ugdomąją veiklą suteikia galimybę artimiau bendrauti ir bendradarbiauti, leidžia mažinti iškilusius sunkumus, didinti pozityvią ugdymo aplinką, mažina atskirtį tarp tėvų ir mokytojų.

Tyrimo rezultatai rodo:

2. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad tėvų ir mokytojų bendradarbiavimas ikimokyklinio ugdymo įstaigose pasižymi dvikrypčiu ir nuolatiniu komunikaciniu procesu, dažniausiai naudojant tiesioginės sąveikos formos. Tėvai kaip pagrindinį bendravimo kanalą dažniausiai įvardijo asmeninius pokalbius. Mokytojų atsakymai patvirtino šį bendravimo dažnumą, tiesioginius pokalbius jie laiko efektyviausia ir lengviausiai prieinama bendravimo priemone. Nors skaitmeninės komunikacijos priemonės, tokios kaip mobiliosios programėlės ar elektroninis paštas, taip pat naudojamos, jų paskirtis dažniausiai apsiriboja informacijos perdavimu ir nėra naudojama kaip pagrindinė bendravimo priemonė. Abi respondentų grupės pabrėžė abipusės iniciatyvos svarbą, tėvai ją dažniausiai suvokia kaip abipusę atsakomybę, tuo tarpu mokytojai akcentuoja būtinybę lanksčiai taikyti komunikacijos būdus, atsižvelgiant į šeimų galimybes ir poreikius.
3. Išanalizavus bendradarbiavimo iššūkius, paaiškėjo, kad didžiausia kliūtimi tiek tėvams, tiek mokytojams išlieka laiko trūkumas. Tėvai taip pat išskyrė nepakankamą informacijos teikimą bei vertybinių požiūrių skirtumus ugdymo klausimais, o mokytojai dažnai susiduria su tėvų abejingumu ar nesutarimais dėl auklėjimo metodų. Šie aspektai rodo, kad nepaisant bendro pozityvaus bendradarbiavimo vertinimo, tam tikros komunikacijos spragos bei skirtingi lūkesčiai gali trukdyti vykti sklandžiam dialogui. Tėvai pabrėžė informacijos prieinamumo, atvirumo bei mokytojo supratingumo svarbą, tuo tarpu mokytojai išskyrė tėvų aktyvumo, reguliarių susitikimų ir švietėjiškos veiklos būtinybę. Abi respondentų grupės siūlė dažnesnius susitikimus,

aiškesnę informacijos sklaidą ir bendras veiklas kaip priemones bendradarbiavimui stiprinti.

4. Bendradarbiavimo kokybė, tiek tėvų, tiek mokytojų vertinimu, yra aukšta. Išsiaiškinta, kad ypač tėvai teigiamai įvertino mokytojų gebėjimą aiškiai komunikuoti, išklausyti nuomonę ir pateikti grįžtamąjį ryšį. Mokytojų atsakymai taip pat atskleidė pozityvų bendradarbiavimo vertinimą. Viena iš dažniausiai įvardijamų kliūčių yra tėvų nenoras ar negebėjimas atvirai dalintis informacija apie vaiko elgesį namuose, kas gali apsunkinti ugdymo proceso individualizavimą. Tėvų įsitraukimas į įstaigos veiklas dažniausiai priklauso nuo jų asmeninių galimybių, todėl nors didžioji dalis tėvų dalyvauja, jų įsitraukimas nėra nuoseklus ar vienodai aktyvus.

Refleksinės dalies:

5. Studijų, pedagoginių praktikų, neformaliuoju būdu bei darbo ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje buvo įgytos ir labiausiai tobulintos ugdytinių pažinimo, įtraukiojo ugdymo planavimo ir įgyvendinimo, kritinio mąstymo ir problemų sprendimo, ugdymo turinio kūrimo ir realizavimo, kūrybiškumo bei profesinio tobulėjimo kompetencijos. Labiausiai tobulintinos kompetencijos yra kalbinė (daugiakalbystės) ir komunikavimo, medijų ir skaitmeninio raštingumo bei bendradarbiavimo su ugdytinio šeima (tėvais, globėjais, rūpintojais).

REKOMENDACIJOS

Atlikto tyrimo rezultatai ir pateiktos išvados leidžia formuluoti tokias rekomendacijas tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo gerinimui.

1. Reguliariai organizuoti susitikimus, nustatyti pastovų susitikimų grafiką, derinant tiesioginius ir nuotolinius susitikimus, siekiant užtikrinti sklandų bendravimą ir informacijos sklaidą.
2. Gerinti informacijos prieinamumą, kurti aiškią ir struktūruotą informavimo sistemą, pasitelkiant skaitmenines priemones, kurios būtų pritaikytos prie tėvų poreikių.
3. Inicijuoti bendras veiklas, organizuoti bendruomeninius renginius, skatinančius tėvų įsitraukimą ir stiprinančius tarpusavio pasitikėjimą.
4. Užtikrinti abipusį grįžtamąjį ryšį, leidžiantį tiek tėvams, tiek mokytojams dalintis įžvalgomis apie vaiką ir ugdymo procesą.
5. Stiprinti bendradarbiavimo gebėjimus, skatinti mokytojų profesinį tobulėjimą bei organizuoti edukacines veiklas tėvams, siekiant didesnio tarpusavio supratimo.

ŠALTINIAI

Bacevičė, D., & Valaitienė, A. (2022). Mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas ugdant elgesio sunkumų turinčius vaikus: Pedagogų požiūriu. Studijos–verslas–visuomenė: Dabartis ir ateities įžvalgos, 7, 5–14. https://doi.org/10.52320/svv.v1iVII.231

Bachman, H. F., Cunningham, P. D., & Boone, B. J. (2024). Collaborating with families for innovative school mental health. *Education Sciences, 14*(3), Article 336. https://doi.org/10.3390/educsci14030336

Collins, B. A., Garbacz, S. A., & Powell, T. (2024). Reframing family-school partnerships to disrupt disenfranchisement of Black families and promote reciprocity in collaboration. *Journal of School Psychology, 104*, Article 101290. https://doi.org/10.1016/j.jsp.2024.101290

Curtis, K., Anicama, C., & Zhou, Q. (2021). Longitudinal relations among school context, school-based parent involvement, and academic achievement of Chinese American children in immigrant families. *Journal of School Psychology, 88*, 1–17. https://doi.org/10.1016/j.jsp.2021.07.002

Fan, W., Li, N., & Sandoval, J. R. (2018). A reformulated model of barriers to parental involvement in education: Comment on Hornby and Lafaele (2011). *Educational Review, 70*(1), 1–17. https://doi.org/10.1080/00131911.2018.1388614

Goodall, J., Lewis, H., Clegg, Z., Ylonen, A., Wolfe, C., Owen, S., & Ramadan, I. (2022). Defining parental engagement in ITE: From relationships to partnerships. *Wales Journal of Education, 24*(2). https://doi.org/10.16922/wje.24.2.2

Gottfried, M. A., & Kim, H. Y. (2015). Formal versus informal prekindergarten care and school readiness for children in immigrant families: A synthesis review. *Educational Research Review, 16*, 85–101. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2015.09.002

Graham-Clay, S. (2024). Communicating with parents 2.0: Strategies for teachers. *School Community Journal, 34*(1), 9–60.

Graham-Clay, S. (2024). Difficult conversations with parents: Practical skills for teachers. *School Community Journal, 34*(1), 61–84.

Gustaitienė, I., & Širiakovienė, A. (2020). Priešmokyklinio ugdymo pedagogų ir tėvų bendravimas ir bendradarbiavimas (Kauno miesto atvejis). *Jaunųjų mokslininkų darbai, 50*(1), 6–13. https://doi.org/10.21277/jmd.v50i1.283

He, F. (2019). *Teachers' perceptions on the role of feedback for improving teaching practice* (Doctoral dissertation)

Ijadi-Maghsoodi, R., Meza, J. I., Bravo, L., Lee, K., & Kataoka, S. (2024). Reimagining social and emotional supports in schools for immigrant students: A contextual and structural approach. *Academic Pediatrics, 24*(5), 32–41. https://doi.org/10.1016/j.acap.2024.01.013

Yotyodying, S., Dettmers, S., & Jonkmann, K. (2020). Quality features of family–school partnerships in German schools: Measurement and association with parent–child communication about school. *Children and Youth Services Review, 115*, Article 105078. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105078

Juodienė, V., & Bagdonas, A. (2020). Pozityvios tėvystės įgūdžių įtaka priešmokyklinio amžiaus vaikų socialinės kompetencijos ugdymui. *Mokslo taikomieji tyrimai Lietuvos kolegijose, 16*, 94–103.

Kang, V. Y., Coba-Rodriguez, S., & Kim, S. (2024). “We need to prepare and adjust”: The school readiness beliefs and practices of Korean families with preschool-aged children. *Early Childhood Research Quarterly, 67*, 55–66. https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2023.12.001

Kardelis, K. (2002). Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai (2nd ed.). Šiaulių universiteto leidykla.

Kara, E. (2025). Teachers’ insights into preschoolers’ executive function difficulties: Perceived causes and supportive strategies. *Teaching and Teacher Education, 160*, Article 105019. https://doi.org/10.1016/j.tate.2025.105019

Klizaitė, J. (2018). Bendradarbiavimas su tėvais ir jų įtraukimas į ugdymo procesą ikimokyklinio ugdymo įstaigoje. In *Studijos–verslas–visuomenė: Dabartis ir ateities įžvalgos III* (pp. 63–73). Klaipėdos valstybinė kolegija.

Klizaitė, J., Varneckienė, A., & Valaitienė, A. (2022). Šeimos ir mokytojų sąveika organizuojant ikimokyklinio amžiaus specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų tėvų švietimą.

Studijos–verslas–visuomenė: Dabartis ir ateities įžvalgos, 7, 134–144. https://doi.org/10.52320/svv.v1iVII.242

Kovienė, S. (2017). Tėvų įsitraukimas į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą: Tėvų nuomonė. *Švietimas, politika, vadyba.*

Kovienė, S. (2021). *Tėvų pedagoginio švietimo raiška ir organizavimas ikimokyklinio ugdymo įstaigos veikloje* (Doctoral dissertation, Vilniaus universitetas). https://doi.org/10.15388/vu.thesis.161

Kovienė, S. (2022). Tėvų pedagoginio švietimo situacijos ikimokyklinio ugdymo įstaigose gerinimo galimybės. *Švietimas: politika, vadyba, kokybė, 14*(1), 26–44. https://doi.org/10.48127/spvk-epmq/22.14.26

Lietuvos Respublikos Seimas. (2023). *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 2, 7, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 301, 302, 303 straipsniais įstatymas*. https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e8d855a08d6111eea791d94269904d9b

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. (2023). *Dėl bendrojo ugdymo programų atnaujinimo* (Įsakymas Nr. V-1200). https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a

Lipscomb, K. O. (2015). *Parents' and teachers' perceptions of effective communication in two schools in one division in Virginia* (Doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University).

Lusse, M., Notten, T., & Engbersen, G. (2019). School-family partnership procedures in urban secondary education, Part A: Strengths and limitations. *School Community Journal, 29*(1), 201–226.

Lutovac, S., Keränen, V., Körkkö, M., Uitto, M., & Clandinin, D. J. (2024). Teachers' experiences of being unsettled within their relationships with parents: Shifting professional knowledge landscapes. *Teaching and Teacher Education, 152*, Article 104790. https://doi.org/10.1016/j.tate.2024.104790

Ma, T., Tellegen, C. L., & Sanders, M. R. (2024). The role of parenting self-efficacy on teacher-child relationships and parent-teacher communication: Evidence from an Australian national longitudinal study. *Journal of School Psychology, 103*, Article 101296. https://doi.org/10.1016/j.jsp.2024.101296

Martišauskienė, D. (2014). Pedagogų ir tėvų bendradarbiavimo kokybė – vienas pedagogų veiklos profesionalumą lemiančių veiksnių. *Tiltai, 59*(2), 109–123. https://doi.org/10.15181/tbb.v59i2.1039

Martišauskienė, D., & Trakšelys, K. (2017). Švietimo paslaugų kokybės valdymo vertinimas: Tėvų požiūris. *Tiltai, 77*(2), 123–142. https://doi.org/10.15181/tbb.v77i2.1615

Mas, J. M., Dunst, C. J., Hamby, D. W., Balcells-Balcells, A., García-Ventura, S., Baqués, N., & Giné, C. (2022). Relationships between family-centred practices and parent involvement in early childhood intervention. *European Journal of Special Needs Education, 37*(1), 1–13. https://doi.org/10.1080/08856257.2020.1823165

McNeal, R. B., Jr. (2014). Parent involvement, academic achievement and the role of student attitudes and behaviors as mediators. *Universal Journal of Educational Research, 2*(8), 564–576. https://doi.org/10.13189/ujer.2014.020805

Merfeldaitė, O. (2009). Tėvų ir mokyklos bendradarbiavimo stiprinimas sprendžiant vaikų socializacijos problemas. *Socialinis ugdymas, 8*(19), 45–56.

Mineikienė, D. (2020). *Tėvų įsitraukimo į mokyklos gyvenimą ir mokinių mokymosi pasiekimų sąsajos* (Doctoral dissertation).

Mitchell, M. P., Ehren, B. J., & Towson, J. A. (2020). Collaboration in schools: Let's define it. *Perspectives of the ASHA Special Interest Groups, 5*(3), 732–751. https://doi.org/10.1044/2020_PERSP-19-00125

Murphy, C., Matthews, J., Clayton, O., & Cann, W. (2021). Partnership with families in early childhood education: Exploratory study. *Australasian Journal of Early Childhood, 46*(1), 40–52. https://doi.org/10.1177/1836939120979067

Nacionalinė švietimo agentūra. (2022). *Metodinis leidinys mokytojui: Socialinio emocinio ugdymo diegimo metodinė medžiaga*. https://emokykla.lt/bendrojo-ugdymo-medziaga/socialinis-emocinis-ugdymas

Ochoa, W., Li, L. W., Kiyama, F., & McWayne, C. M. (2024). Are family-teacher communication quality and child and family characteristics associated with Head Start children's classroom engagement? It's complicated. *Early Childhood Research Quarterly, 67*, 34–43. https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2023.11.007

Orlakaitė, G., Petronienė, R., Vaičiūtė, N., & Tamašauskienė, R. (2022). Ikimokyklinio ugdymo pedagogo nuotolinio bendravimo su tėvais aspektai: Pedagogų patirties analizė. In Verslas, technologijos, biomedicina: Inovacijų įžvalgos 2022 (pp. 247–255). Klaipėdos valstybinė kolegija

Palacios, I., Garcia, O. F., Alcaide, M., & Garcia, F. (2022). Positive parenting style and positive health beyond the authoritative: Self, universalism values, and protection against emotional vulnerability from Spanish adolescents and adult children. *Frontiers in Psychology, 13*, Article 1066282. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1066282

Prokic, M. (2024). Family-school relations and trust in an intercultural context: Schools in Barcelona. *School Community Journal, 34*(2), 201–238.

Račkutė, L. (2022). Šeimų, auginančių ikimokyklinio amžiaus vaikus, tėvystės įgūdžių lavinimo svarba. *Socialinis ugdymas, 56*(2), 45–60.

Sattin-Bajaj, C., Alcazar, J. B., Hong, D. D. D., & Romo-González, M. (2023). An expanded framework for preparing teachers to educate children of immigrant backgrounds. *Teaching and Teacher Education, 129*, Article 104120. https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104120

Savitska, I. (2024). Socialinė pedagoginė pagalba ukrainiečių šeimoms Lietuvoje, auginančioms ikimokyklinio amžiaus vaikus: Problemos ir sprendimai. *Šiuolaikinės šeimos problemos ir jų sprendiniai: Pedagoginiai aspektai* (p. 158).

Sebastian, R., & Paulick, J. (2024). "Build that relationship": Supporting preservice teachers' engagement with families. *School Community Journal, 34*(2), 179–199.

Sianturi, M., Lee, J. S., & Cumming, T. M. (2023). Shifting the belief of the “hard-to-reach parents” to “reachable parents”: Parent-teacher collaboration within schools in a post-colonial country. *International Journal of Intercultural Relations, 97*, Article 101892. https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2023.101892

Slušnienė, G., & Parišauskienė, D. (2018). Šiuolaikinių technologijų panaudojimo galimybės bendradarbiaujant su ugdytinių tėvais. In *Aukštųjų mokyklų vaidmuo visuomenėje: Iššūkiai, tendencijos ir perspektyvos* (pp. 178–185). Klaipėdos valstybinė kolegija.

Stonkuvienė, G., Ilginienė, G., & Lukavičienė, V. (2015). Tėvų, kaip socialinių partnerių ir bendruomenės narių, vaidmenys ir jų raiška ikimokyklinėje įstaigoje. *Mokytojų ugdymas, 25*(2), 45–60.

Survutaitė, D. (2023). Romų mokinių ugdymo iššūkiai ir jų įveika: Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų pedagogų patirties analizė. *Pedagogika, 151*(3), 150–171. https://doi.org/10.15823/p.2023.151.8

Suyuti Yusuf, M., Pajarianto, H., & Sulaiman, B. (2025). A collaborative parent-teacher model for religious moderation education in early childhood in Indonesia. *South African Journal of Childhood Education, 15*(1), Article 1593. https://doi.org/10.4102/sajce.v15i1.1593

Šimutienė, R., & Slušnienė, G. (2024). Ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir imigrantų tėvų bendravimas ir bendradarbiavimas. In *Verslas, technologijos, biomedicina: Inovacijų įžvalgos 2024* (pp. 516–528). Klaipėdos valstybinė kolegija.

Tidikis, R. J. (2003). *Socialinių mokslų tyrimų metodologija*. Vilniaus universiteto leidykla.

Vaitkienė, L., & Tolutienė, G. (2020). Suaugusiuosius mokytis motyvuojantys veiksniai ir priemonės pozityviosios tėvystės mokymo grupėse. *Tiltai, 85*(2), 45–60. https://doi.org/10.15181/tbb.v85i2.2193

Vietienė, I., & Malinauskienė, D. (2015). Tėvų požiūris į bendradarbiavimo raišką ikimokyklinėje bendruomenėje. *Mokytojų ugdymas, 24*, 101–113.

Vijūnaitė, J., & Slušnienė, G. (2018). Informacinių technologijų panaudojimo galimybės bendradarbiavimo su tėvais procese ikimokyklinio ugdymo įstaigose. In *Studijos–verslas–visuomenė: Dabartis ir ateities įžvalgos* (pp. 114–123). Klaipėdos valstybinė kolegija.

Vilytė, J., & Ežerskienė, R. (2022). Pedagogų ir tėvų bendradarbiavimo formos, organizuojant priešmokyklinio amžiaus vaikų etnokultūrinį ugdymą. In *Verslas, technologijos, biomedicina: Inovacijų įžvalgos 2022* (pp. 400–409). Klaipėdos valstybinė kolegija.

PRIEDAI

1 priedas

Anketa skirta ikimokyklinio ugdymo mokytojams

Sveiki, esu Gabija, rengiu bakalauro baigiamąjį darbą tema „Tėvų ir mokytojų bendradarbiavimo strategijos ikimokykliniame ugdyme“. Prašau užpildyti šią anketą, atsakydami į klausimus apie savo patirtį dirbant su vaikų tėvais. Jūsų atsakymai yra anonimiški ir bus naudojami tik tyrimo tikslais. Dėkoju už jūsų laiką ir pagalbą!

1. Kiek metų dirbate mokytoju (-a) su ikimokyklinio amžiaus vaikais?
    - Mažiau nei 1 metus
    - 1–5 metus
    - 6–10 metų
    - Daugiau nei 10 metų
2. Kokio tipo ugdymo įstaigoje dirbate?
    - Valstybinis darželis
    - Privatus darželis
    - Kita (įrašykite): _____
3. Kokius bendravimo būdus dažniausiai taikote? (Galimi keli atsakymai)
    - Asmeniniai (tiesioginiai) pokalbiai
    - Telefonu
    - El. paštu
    - Mobiliosiomis programėlėmis
    - Susirinkimuose
    - Kita (įrašykite): _____

4. Kuris iš šių būdų, jūsų nuomone, yra efektyviausias bendraujant su tėvais? Pakomentuokite.

5. Kaip vertinate bendradarbiavimo su tėvais kokybę? (Pažymėkite nuo 1 iki 5, kur 1 – labai blogai, 5 – labai gerai)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

6. Kaip vertinate tėvų reakciją į jūsų pateiktus pasiūlymus dėl vaiko ugdymo ar elgesio korekcijos?
   - 1
   - 2
   - 3
   - 4
   - 5
7. Kaip vertinate tėvų atvirumą dalintis informacija apie vaiko poreikius ar elgesį namuose?
   - 1
   - 2
   - 3
   - 4
   - 5
8. Kokios temos dažniausiai aptariamos bendraujant su tėvais? (Galimi keli atsakymai)
   - Vaiko raidos ir pažangos vertinimas
   - Vaiko elgesio problemos
   - Dienos veiklos darželyje
   - Renginiai ir šventės
   - Ugdymo įstaigos savivaldos klausimai
   - Kita (įrašykite): _____
9. Koks yra tėvų dalyvavimo aktyvumas darželio veikloje (pvz., renginiuose, susirinkimuose)?
   - Aktyvus
   - Iš dalies aktyvus
   - Neaktyvus

10. Pakomentuokite tėvų aktyvumą darželio veiklose

11. Kokius pagrindinius iššūkius patiriate bendraudami ar bendradarbiaudami su tėvais? (Galimi keli atsakymai)

- Tėvų abejingumas
- Laiko trūkumas
- Nesutarimai dėl auklėjimo metodų
- Kalbos ar kultūriniai skirtumai
- Kita (įrašykite): _____

12. Kaip manote, ką galėtumėte patobulinti savo bendravime su tėvais?

13. Kurios iš šių priemonių, jūsų nuomone, labiausiai padėtų stiprinti bendradarbiavimą? (Galimi keli atsakymai)

- Reguliarūs informaciniai susitikimai
- Tėvų įtraukimas į darželio veiklas
- Individualūs pokalbiai tėvams
- Mokymai tėvams

14. Ar dalyvavote mokymuose apie bendravimą su tėvais?

- Taip, labai naudingi
- Taip, bet ne itin naudingi
- Ne, nedalyvavau

2 priedas

Anketa skirta tėvams auginantiems ikimokyklinio amžiaus vaikus

Sveiki,

Šios anketos tikslas – išnagrinėti, kaip tėvai, auginantys ikimokyklinio amžiaus vaikus, bendrauja ir bendradarbiauja su ikimokyklinio ugdymo mokytojais. Jūsų atsakymai yra labai svarbūs ir bus naudojami tik moksliniais tikslais. Anketa yra anoniminė, o duomenys bus apdoroti konfidencialiai. Prašome atsakyti nuoširdžiai. Dėkoju už jūsų laiką!

1. Jūsų lytis:
    - Moteris
    - Vyras
    - Kita
2. Jūsų amžius:
    - 18–25 m.
    - 26–35 m.
    - 36–45 m.
    - 46 m. ir vyresni
3. Kiek laiko jūsų vaikas lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigą?
    - Mažiau nei 6 mėn.
    - 6–12 mėn.
    - 1–2 metus
    - Daugiau nei 2 metus

4. Kokias bendravimo formas dažniausiai naudojate? (Galimi keli atsakymai)
    - Asmeniniai (tiesioginiai) pokalbiai
    - Telefonu
    - El. paštu
    - Mobiliosiomis programėlėmis
    - Susirinkimuose
    - Kita (įrašykite): _____

5. Kas dažniausiai inicijuoja bendravimą?

- Asmeninė iniciatyva
- Mokytoja
- Abipusiai

6. Kaip vertinate bendravimo su mokytoja kokybę? (1 – labai bloga, 5 – labai gera)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

7. Kaip vertinate pedagogo grįžtamąjį ryšį? (1 – labai bloga, 5 – labai gera)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

8. Kaip vertinate mokytojos gebėjimą aiškiai ir suprantamai perteikti informaciją apie jūsų vaiko ugdymą? (1 – labai bloga, 5 – labai gera)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

9. Kaip dažnai mokytojas išklauso jūsų nuomonės?

- Visada
- Dažnai
- Kartais
- Retai
- Niekada

10. Kaip dažnai mokytojas atsižvelgia į jūsų nuomonę?

- Visada
- Dažnai
- Kartais
- Retai
- Niekada

11. Prašome įvertinkite teiginį, kaip dažnai mokytoja informuoja jus apie jūsų vaiko mokymosi pasiekimus?

- Dažnai
- Kartais
- Tik man paprašius
- Neinformuoja

12. Ar pasitikite mokytoja kaip savo vaiko ugdytoja?

- Visiškai pasitikiu
- Pasitikiu
- Nei pasitikiu, nei nepasitikiu
- Nepasitikiu
- Visiškai nepasitikiu

13. Ar dalyvaujate ikimokyklinio ugdymo įstaigos organizuojamuose renginiuose ir/ar veiklose?

- Taip
- Pagal galimybes
- Ne

14. Ar mokytoja skatina jus įsitraukti į vaiko ugdymo procesą?

- Taip
- Pagal galimybes
- Ne

15. Kokios bendradarbiavimo formos jums priimtiniausios? (Galimi keli atsakymai)

- Konsultacijos dėl vaiko ugdymo
- Pagalba organizuojant renginius
- Dalyvavimas ugdymo įstaigos savivaldoje
- Informacijos apie mano vaiką
- Kita (įrašykite): _____

16. Su kokiais sunkumais susiduriate bendraudami ar bendradarbiaudami su mokytoja? (Galimi keli atsakymai)

- Laiko trūkumas
- Nepakankama informacija iš mokytojos
- Skirtingos nuomonės dėl vaiko ugdymo
- Komunikacijos barjerai (pvz., kalba, neaiškumas)
- Kiti (įrašykite): _____

17. Ko labiausiai tikitės iš bendravimo su mokytoja? (pakomentuokite)

18. Kaip, jūsų nuomone, būtų galima pagerinti bendradarbiavimą tarp tėvų ir mokytojų? (pakomentuokite)
